

ISSN 0857-0086

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ 53 ฉบับที่ 2 ฉบับพิเศษ กรกฎาคม-ธันวาคม 2553

การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553

และประชุมวิชาการ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ :

สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน

วันที่ 20-23 ธันวาคม 2553

ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วาระปี 2552-2553

1. คุณหญิงแม้นมาส	ชวลิต	นายกสมาคม
2. นางสาวทัศนาศนา	ทาญพล	อุปนายก คนที่ 1
3. นางสาวอมอร	ตันเสถียร	อุปนายก คนที่ 2
4. นางสาวกรองกาญจน์	กนอมพล	กรรมการและปฏิคม
5. นางกาญจนา	สุคนธมนี	กรรมการและนายทะเบียน
6. นางสาวจิรัชฌา	วิเชียรปัญญา	กรรมการและบรรณารักษ์
7. นายจุมพจน์	วนิชกุล	กรรมการและประธานแผนกวิชาการ คนที่ 1
8. นายสุจิน	บุตริดีสุวรรณ	กรรมการและประธานแผนกวิชาการ คนที่ 2
9. นางกิ่งแก้ว	อ่วมศรี	กรรมการและประธานแผนกพัฒนาวิชาชีพ คนที่ 1
10. นางละเอียด	ศรีวรรณันท์	กรรมการและประธานแผนกพัฒนาวิชาชีพ คนที่ 2
11. นางกุลธิดา	ท้วมสุข	กรรมการและประธานแผนกวิจัยและพัฒนา
12. นางสาวสุจิตรา	สุวภาพ	กรรมการและประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพคนที่ 1
13. นายฤทธิชัย	เตชะมัทธอนันท์	กรรมการและประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพคนที่ 2
14. นางสาวน้ำทิพย์	วิภาวิน	กรรมการและประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ
15. นางมลวิมลย์	ประดิษฐ์ธีระ	กรรมการและประธานแผนกลูกค้าสัมพันธ์
16. นายประจักษ์	วัฒนานุสิทธิ์	กรรมการและประธานแผนกเทศสัมพันธ์
17. นางเพ็ญสุวรรณ	นาคะปรีชา	กรรมการและประธานแผนกหาทุน
18. นางสาวคุณธ	ศิริวงศ์วรรณ	กรรมการและเทร็กติก คนที่ 1
19. นายชลภัสส	วงษ์ประเสริฐ	กรรมการและเทร็กติก คนที่ 2
20. นางสาวรุ่งทิพย์	ทอวโนทยาน	กรรมการ
21. นางวิลาวัณย์	ทริพย์พันธุ์แสน	กรรมการ
22. นางวีระวรรณ	วรรณโก	กรรมการและเลขานุการ คนที่ 1
23. นายสุรพล	ฤทธิรวมทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ คนที่ 2

ชื่อหนังสือ	วารสารห้องสมุดฉบับพิเศษ กรกฎาคม - ธันวาคม 2553 การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการ เรื่อง การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ : สร้างสรรค์สังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน
จำนวน	2,500 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์	สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. 10240
โรงพิมพ์	หจก. รวิน พรินติ้ง กรุ๊ป 510/35-36 ประชาอุทิศ 6 ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ โทร. 0-2873-0070
ออกแบบปก	หจก. ที แอนด์ ดี การพิมพ์ 20/43 หมู่ 10 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ โทร. 0-2898-5122

สารบัญ

หน้า

สารจากนายกสมาคมฯ	(1)
คำกล่าวรายงาน	(2)
คำกล่าวเปิด	(4)
จรรยาบรรณบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	(5)
ภาค 1 กำหนดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการ	1
ภาค 2 บทความทางวิชาการ	
การสร้างวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสร้างสังคมความรู้ : ความจำเป็นของสังคมไทย รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน	9
การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ดร. สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์	14
การพัฒนาศักยภาพของเด็กปัญญาเลิศด้วยการอ่าน อาจารย์สุรพล ฤทธิ์รวมทรัพย์	25
การใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องยุคลบาท เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองसानแดร อาจารย์นิสากร คุณโท	31
การประเมินการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี อาจารย์จันจิรา คุณที	36
การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเขาน้อย อาจารย์วัฒน์ บานเย็น	47
ไปดูของเขา แล้วกลับมาดูของเรา : การดูงานห้องสมุดในประเทศและต่างประเทศ ดร. ประจักษ์ วัฒนานุกสิทธิ์	48
นวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสาน อาจารย์นายิกา เดิดขุนทด	58

ภาค 3	บุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553	69
	ผู้มีอุปการคุณต่อวงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์	71
	ห้องสมุดดีเด่นประจำปี 2553	73
ภาค 4	ผลการดำเนินงานแผนกวิชาการ และสำนักงานสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	77
	สรุปผลงานของสำนักงานสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในรอบปี 2553	
ภาค 5	รายชื่อคณะกรรมการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553	83
	เรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ : สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน	
	รายชื่อผู้จัดทำวารสารฉบับพิเศษ	91

สารจากนายกสมาคม

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ” แสดงเจตน์จำนงให้คนไทยทุกคน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีความสามารถในการอ่าน เพื่อใช้วิชาความรู้ เรื่องราวทั่วไป เหตุการณ์สำคัญของชุมชนและสังคม มาพัฒนาวิถีชีวิต แก้ปัญหา และจัดอุปสรรค การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาวิถีชีวิต รัฐบาลได้ประกาศ “ทศวรรษแห่งการเรียนรู้ด้วยการอ่าน” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๕๑ และต่อมาได้กำหนดให้ช่วงสิบปีหลังจากนั้นเป็น “ทศวรรษแห่งการอ่าน”

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ได้สนองนโยบายของรัฐบาล โดยจัดหัวข้อการประชุมใหญ่ สามัญประจำปี และประชุมวิชาการ พ.ศ.๒๕๕๓ ว่า “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ : สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน” ขอให้มวลสมาชิกกระดมพลังสร้างสังคมไทย ให้เป็นสังคมการอ่าน เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต
นายกสมาคมสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

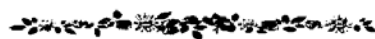
คำกล่าวรายงาน

โดย

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

กราบเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ดิฉัน ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในนามของผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงจากห้องสมุดประเภทต่างๆ ทั่วประเทศ ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา บรรณารักษ์ และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณาให้เกียรติและสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่ง มากล่าวสุนทรพจน์และเป็นประธานในพิธีเปิดงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในวันที่

ดิฉันขออนุญาตกราบเรียนว่า สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มีภารกิจหลักในการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านทุกรูปแบบ และสืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ (อาคารราชวัลลภ ชั้น ๒) เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน ๓ ประเด็น คือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน การพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน และการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการอ่านอย่างยั่งยืน คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน โดยกำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ ให้วันที่ ๒ เมษายน ของทุกปี เป็นวันรักการอ่าน ให้ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน และให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้เกิดเป็นรูปธรรม

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านมาโดยตลอด สนับสนุนให้ห้องสมุด สถานศึกษาและสถาบันต่างๆ มีบทบาทในการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สมาคมฯ ได้มีบทบาทร่วมกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ และการอ่านในการผลักดันเรื่องของการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคนไทย และประเทศไทยสู่สังคมความรู้ได้อย่างยั่งยืนแม้ในยามประเทศชาติเผชิญปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ในปี ๒๕๕๒

สมาคมฯ ได้กำหนดหัวข้อการประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในหัวข้อ “การอ่านเพื่อพัฒนาชาติ” เพื่อให้ห้องสมุดและสถานศึกษาร่วมกันรณรงค์เรื่องความสำคัญของการอ่านในยุคสังคมความรู้เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกสาขาอาชีพ และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในวาระทศวรรษแห่งการอ่าน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จึงได้จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการ ในหัวข้อ “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ: สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน” วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมจึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของวาระทศวรรษแห่งการอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านเพื่อพัฒนาชาติ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านเพื่อสร้างสังคมการอ่านในประเทศไทย และเพื่อเสนอ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและกลยุทธ์การอ่าน

ในวันนี้ นับเป็นโอกาสอันดีอย่างยิ่งที่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านทั้งที่ชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ และที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ จะได้รับทราบแนวนโยบายเกี่ยวกับวาระทศวรรษแห่งการอ่านของชาติ จาก ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อที่ผู้เข้าร่วมการประชุมจะได้นำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กรุณากล่าวสุนทรพจน์และเปิดงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ต่อไป

ขอขอบพระคุณ

คำกล่าวเปิด

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓

ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

เรียน ท่านนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ผู้บริหารห้องสมุดทุกประเภท บรรณารักษ์และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานพิธีเปิดงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในวันนี้

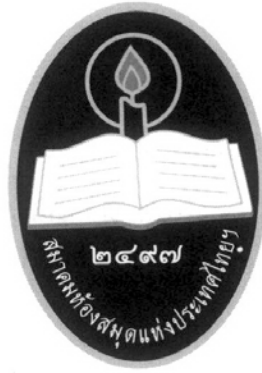
ผมขอขอบคุณสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ที่ได้ตอบสนองแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลที่กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน ๓ ประเด็น คือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่านการพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่านและการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการอ่านอย่างยั่งยืนและสมาคมฯ ได้จัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน ซึ่งเป็นหัวข้อการประชุมใหญ่ประจำปีในวันนี้

กระทรวงศึกษาธิการ มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมีผมเป็นประธานในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านโดยการให้คนไทยทุกวัยพัฒนาความสามารถในการอ่านและการรู้หนังสือโดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าภายในปี ๒๕๕๕ ประชากรวัยแรงงานจะต้องรู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙๒.๖๔ เป็นร้อยละ ๙๙ ขณะที่ประชากรไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่สามารถอ่านออกเขียนได้จะต้องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙๒.๖๔ เป็นร้อยละ ๙๕ ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทยต้องเพิ่มจากปีละ ๕ เล่ม เป็น ๑๐ เล่ม รวมทั้งต้องมีการพัฒนาและเพิ่มแหล่งการอ่านที่มีคุณภาพให้ทั่วถึงทุกตำบล ชุมชนสร้างภาคีเครือข่ายการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ขอขอบคุณสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแนวนโยบายของคณะรัฐมนตรี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการอ่านและสร้างนิสัยให้คนไทยทุกวัยอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น รวมทั้งสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้น

ขอขอบคุณสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ผู้บริหารห้องสมุดประเภทต่างๆ คณะกรรมการดำเนินงานทุกท่าน ที่ได้ร่วมกิจกรรมและเข้าประชุมในวันนี้

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ผมขอเปิดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๓ และประชุมวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และขอให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ทุกประการ

จรรยาบรรณบรรณารักษ์ พุทธศักราช 2552

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชบัญญัติสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ห้องสมุดเป็นสถาบันที่มีเกียรติ เป็นบริการความรู้ที่เป็นคุณแก่สังคม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาห้องสมุด เพื่อสร้างความมั่นคงแก่สถาบันห้องสมุด และเพื่อให้สถาบันห้องสมุดเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของประชาชน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชบัญญัติสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เห็นสมควรกำหนดจรรยาบรรณสำหรับบรรณารักษ์ และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดทุกตำแหน่งไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1

จรรยาบรรณต่อผู้ใช้

- ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ใช้ก่อนอื่น
- ต้องใช้วิชาชีพให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเต็มความสามารถ
- ต้องให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใช้โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม

หมวดที่ 2

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

- ต้องประพฤติตนอันเป็นการเชิดชูเกียรติศักดิ์ในวิชาชีพ
- ต้องศึกษา แสวงหาความรู้ตามมาตรฐาน และพัฒนาตามนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในวิชาชีพ
- ต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่อวิชาชีพ
- ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต

หมวดที่ 3

จรรยาบรรณต่อเพื่อนร่วมงาน

- ต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้ร่วมงานและผู้ร่วมวิชาชีพ
- ต้องเคารพและยอมรับมติของที่ประชุม
- ต้องรักษา แสวงหามิตรภาพและเครือข่ายระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ร่วมวิชาชีพ
- ต้องยึดมั่นในคุณธรรมและพรหมวิหารในการปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้ร่วมวิชาชีพ

หมวดที่ 4

จรรยาบรรณต่อสถาบัน

- ต้องรักษาประโยชน์และชื่อเสียงของสถาบันที่สังกัด
- ต้องร่วมมือและปฏิบัติงานตามนโยบายที่สังกัด เพื่อธำรงชื่อเสียงและเกียรติภูมิ
- ต้องรักษาชื่อและทรัพยากรของสถาบัน ไม่พึงแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะโดยมิชอบ

หมวดที่ 5

จรรยาบรรณต่อสังคม

- ต้องเป็นผู้นำสังคมอย่างเข้มแข็ง
- ต้องอุทิศตนให้ประโยชน์ต่อสังคมด้วยการใช้วิชาชีพโดยสุจริต
- ต้องผดุงรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงต่อสังคม

ภาค 1

กำหนดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553

และประชุมวิชาการ

เรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ : สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน”

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กำหนดการ

พิธีเปิดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการ
เรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ : สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน”
วันที่ 20-23 พฤศจิกายน 2553
ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ

วันอาทิตย์ที่ 19 ธันวาคม 2553

09.00 – 17.00 น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2553

07.30 – 08.30 น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร (ต่อ)

08.30 – 09.00 น. ปฐมนิเทศ/ซ้อมรับเกียรติบัตร

09.00 – 09.30 น. พิธีเปิดและมอบโล่เกียรติคุณ

โดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธาน

– นางสาวคนธ์ ศิริวงศ์วัฒน์ บรรณารักษ์อาวุโส

กล่าวนำบรรณารักษ์ ปฏิญาณตน

09.30 – 10.30 น. การบรรยายพิเศษเรื่อง “การดำเนินงานทศวรรษแห่งการอ่านของรัฐบาล”

โดย นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

10.30 – 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

10.45 – 11.30 น. กล่าวต้อนรับสมาชิกสมาคมฯ และผู้เข้าประชุม

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

11.30 – 12.00 น. การบรรยายเรื่อง “การศึกษาฐานห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และการส่งเสริม
การอ่านในประเทศและต่างประเทศ”

โดย ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.30 น. การบรรยายเรื่อง “ต้นแบบความสำเร็จของผู้เรียนที่ได้จากการอ่าน”

โดย ดร.สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

- 14.30 – 14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 14.45 – 16.30 น. เสวนาเรื่อง “การบริหารจัดการการอ่านของเด็กปัญญาเลิศ”
วิทยากรนำ : ดร.ธงชัย ชิวปรีชา
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
นายสุรพล ฤทธิรวมทรัพย์
หัวหน้าฝ่ายวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
- 18.00 – 21.00 น. งานแสดงมูทิตาจิตต์ผู้เกษียณอายุ และงานเลี้ยงรับรอง

วันอังคารที่ 21 ธันวาคม 2553

- 09.00 – 10.30 น. การอภิปรายเรื่อง “ไขปัญหาชีวิต ด้วยการอ่าน”
วิทยากร : นางชมัยกร แสงกระจ่าง
นายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
นางสาววนิสสา เรข
ผู้บริหารบริษัทสมองดีและหนูดี
นายแทนคุณ จิตต์อิสระ
ผู้อำนวยการโรงเรียนนวัตกรรมการศึกษาและปัญญามนุษย์ (อันอึ้ง)
ผู้ดำเนินรายการ : นางสาวกรรณิกาญจน์ ถนนอมพล
ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสายปัญญา
ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- 10.30 – 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.45 – 12.00 น. การอภิปรายเรื่อง “ไขปัญหาชีวิต ด้วยการอ่าน” (ต่อ)
- 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.30 น. การเสนอผลงานวิจัย / วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการอ่าน และผลงานที่เกี่ยวข้อง
ผู้ดำเนินรายการ : รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา
- 14.30 – 14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 14.45 – 16.30 น. การเสวนาเรื่อง “อ่านเพื่อเสริมสร้างปัญญา”
วิทยากรนำ : พระพรพล ปสันโน
เลขานุการเจ้าอาวาสวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก
นายदनัย จันทร์เจ้าฉาย
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
บริษัท ดีซี คอนซัลแทนท์แอนด์ มาร์เก็ตติ้ง คอมมูนิเคชั่น จำกัด

วันพุธที่ 22 ธันวาคม 2553

08.30 – 11.00 น. กิจกรรมของชมรมต่าง ๆ และการระดมความคิด :

การบริหารจัดการการอ่าน

กลุ่มที่ 1 ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

โดย นายสุรพล ฤทธิ์ร่วมทรัพย์ ประธานชมรม

การบรรยายเรื่อง “สร้างศิษย์รักเป็นนักอ่าน”

โดย นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

ห้องคอนเวนชัน ฮอลล์ A

กลุ่มที่ 2 ชมรมห้องสมุดเฉพาะ

โดย นางสาวสุจิตร สุภาพ ประธานชมรม

การอภิปรายเรื่อง “อ่านอะไร...ทำไมต้องอ่าน”

โดย ดร.นฤมล รื่นไวย์

อาจารย์ประดิษฐา ศิริพันธ์

ดำเนินการโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรางคณา อินทรพินทุวัฒน์

ห้องคอนเวนชัน ฮอลล์ B

กลุ่มที่ 3 ชมรมห้องสมุดประชาชน

โดย นายกุลธร เลิศสุริยะกุล ประธานชมรม

ห้องคอนเวนชัน ฮอลล์ C

กลุ่มที่ 4 ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ

โดย นางวิลาวัลย์ ทรัพย์พันแสน ประธานชมรม

ห้องคอนเวนชัน ฮอลล์ D

กลุ่มที่ 5 ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ

โดย รองศาสตราจารย์ ดร. น้าทิพย์ วิภาวิน ประธานชมรม

การอภิปรายระดมสมองเรื่อง “การอ่านตลอดชีวิต (Lifelong Reading)”

โดย รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงษ์ไพโรจน์

นางอรุณวรรณ พิมพาพัฒน์โยธิน

ห้องฮอ่งเต้ A

กลุ่มที่ 6 ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี

โดย นางสาวจิตติรัตน์ สุวรรณปาริมาทย์ ประธานชมรม

ห้องฮอ่งเต้ B

กลุ่มที่ 7 ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

โดย นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน ประธานชมรม
เล่าประสบการณ์เรื่อง “โครงการส่งเสริมการอ่าน” เถลิงพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โดย ดร.อารีย์ ธีฎกิจจานุกิจ
นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน

ห้องการ์เด็น 2

กลุ่มที่ 8 ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ชลารักษ์ ประธานชมรม
ห้องก๊กเบียง

10.15 – 10.30 น. รับประทานอาหารว่าง

11.00 – 12.00 น. การรายงานสรุปผลการระดมความคิดของกลุ่มต่าง ๆ

ผู้ดำเนินรายการ : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา หาญพล
อุปนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยคนที่ 1

12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.45 น. รายงานผลการดำเนินงานกิจการของสมาคมประจำปี พ.ศ.2553

โดยคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ และประกาศผลการเลือกตั้งคณะกรรมการ
บริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ พ.ศ. 2554-2555

14.45 – 15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง

15.00 – 16.30 น. การอภิปรายเรื่อง “การพัฒนาการอ่านของสถานศึกษาตามนโยบายแนวทาง
ทศวรรษแห่งการอ่าน”

วิทยากร : ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ดำเนินรายการ : รองศาสตราจารย์ ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์

ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

16.30 – 16.45 น. พิธีปิด โดย ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

วันพฤหัสบดีที่ 23 ธันวาคม 2553

08.30 ะ 16.30.

การศึกษาดูงาน

ผู้ประสานงาน : ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

- สายที่ 1 หอสมุดและจดหมายเหตุธนาคารแห่งประเทศไทย
พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สายที่ 2 หอสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก
โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
พระพุทธรมหาสุวรรณปฏิมากรพระพุทธรูปทองคำที่ใหญ่ที่สุดในโลก
วัดไตรมิตรวิทยาราม วรวิหาร
- สายที่ 3 หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช
หออัครศิลปิน
- สายที่ 4 หอสมุดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
- สายที่ 5 หอสมุดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์
นิทรรศน์รัตนโกสินทร์

ภาค 2

บทความวิชาการ

การสร้างวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสร้างสังคมความรู้ : ความจำเป็นของสังคมไทย

รศ. ดร. น้ำทิพย์ วิภาวิน *

บทความนี้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสร้างสังคมความรู้ วัฒนธรรมการอ่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อสังคมนั้นมีความเชื่อว่าความรู้จะนำไปสู่การพัฒนาชาติ (ตัวอย่างเช่นประเทศสิงคโปร์และฟินแลนด์ เป็นต้น) จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความรู้ และวิธีการเข้าถึงความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนคือการอ่านแหล่งรวบรวมและเผยแพร่สื่อการอ่านของโลกคือห้องสมุดการพัฒนาห้องสมุดให้สมบูรณ์จึงเป็นต้นทางการพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นกระบวนการ ส่วนการที่คนมีความรู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นปลายทาง เนื่องจากในโลกปัจจุบันแข่งขันกันด้วยความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศชาติ การพัฒนาคุณภาพของคนที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชาติตามที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ จุดเริ่มต้นจึงอยู่ที่คุณภาพของระบบการศึกษา และคุณภาพของการพัฒนาระบบความรู้ในสังคม การพัฒนาคนให้มีความรู้และสามารถสร้างความรู้ใหม่จึงเกี่ยวข้องกับการอ่านเป็นพื้นฐานซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้และการซึมซับความรู้ การอ่านเป็นช่องทางลัดที่นำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องต่างๆของโลกในระยะเวลาย่นสั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่านที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดการพัฒนาคือผู้อ่านคือผู้ปกครอง ครู บรรณารักษ์ สื่อมวลชน นักการเมือง และผู้บริหารท้องถิ่นและรัฐบาล ส่วนสถานที่ที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืนคือ ห้องสมุด ร้านหนังสือ อินเทอร์เน็ต ในบ้าน สถานศึกษา สถานประกอบการและสถานที่สาธารณะในสังคมไทย

การสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่เป็นแบบแผนของการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ส่วนการอ่านเป็นกระบวนการตีความหมายหรือสร้างความเข้าใจจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่นๆ เพื่อให้มีความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินใจ การสร้างวัฒนธรรมการอ่าน จึงเป็นวิถีชีวิตของคนในการสร้างความเข้าใจจากตัวอักษร เพื่อใช้สมองของตัวเองในการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาความคิด และเกิดความจรรโลงใจ

จุดเริ่มต้นของการรักการอ่านคือความสามารถในการอ่านตัวอักษรและรูปภาพ ซึ่งก็คือความเข้าใจในภาษา การสร้างความเข้าใจจากตัวอักษร ภาพหรือสัญลักษณ์เป็นการใช้เวลาอยู่กับสื่อการอ่านเช่นหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการให้เวลากับการพัฒนาความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินกับเรื่องราวที่บอกเล่าผ่านตัวอักษร ดังนั้นการให้เวลากับการอ่าน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน เรียกว่าเป็นวัฒนธรรมการสร้างความรู้และความคิด หลังจากนั้นจึงจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการสร้างความรู้ใหม่หรือกระบวนการวิจัย นอกจากนี้การอ่านยังมีความสำคัญต่อการสร้างคุณค่าทางอารมณ์เช่นความงดงามทางภาษาและเนื้อหาที่เรียกว่าวรรณศิลป์

*แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มีคุณค่าในการสร้างเสริมสติปัญญาให้มีความรู้และความคิดสร้างสรรค์ และมีคุณค่าทางสังคมในลักษณะมรดกทางวัฒนธรรมในการเผยแพร่และสืบทอดความรู้และความคิด

ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน จึงแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสร้างนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย เป็นบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว และสภาพแวดล้อมของเด็ก โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเล่านิทาน มีหนังสือสำหรับเด็ก และมีห้องสมุดเพื่อเด็ก การสอนเริ่มให้เด็กรักและสนใจในตัวอักษรและภาพเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจในการอ่าน ในระยะที่ 1 นี้หนังสือภาพ หนังสืออ่านสำหรับเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ซึ่งถ่ายทอดผ่านการเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การสร้างความสนใจในสื่อการอ่าน การชอบบรรยากาศการอ่านและการเรียนรู้ในร้านหนังสือ และในห้องสมุด ล้วนจุดประกายความรักในการอ่าน

ระยะที่ 2 การสร้างนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา การเรียนการสอนโดยการอ่านและการเขียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการคิด และการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆที่จะส่งผลต่อการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน และการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ในขั้นตอนนี้ครูมีบทบาทสำคัญมากต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งหมายถึงครูที่สอนในทุกวิชาจำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ การให้ความสำคัญกับหนังสือนอกเวลา นอกเหนือจากตำราเรียน ในระยะที่ 2 นโยบายส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของโรงเรียนและสถาบันการศึกษามีความสำคัญยิ่ง การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก และมีห้องสมุดที่มีสื่อการอ่านอย่างเพียงพอรวมถึงอินเทอร์เน็ต และมีกระบวนการเรียนการสอนการรู้เท่าทันสื่อและทักษะการรู้สารสนเทศ การสอนการเลือกสื่อการอ่านที่เหมาะสมในแต่ละวัย และการสอนให้เด็กมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การมีทักษะการวิจัย เพื่อต่อยอดความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่

ระยะที่ 3 การสร้างนิสัยรักการอ่านในสังคม การอ่านเพื่อการงานอาชีพ เพื่อความสุขในครอบครัวและเพื่อความเพลิดเพลิน ขั้นตอนนี้เป็นการอ่านนอกเวลาอย่างต่อเนื่องในสถานที่สาธารณะต่างๆของสังคมเช่น ที่ทำงาน ที่บ้าน ที่ร้านค้าและสถานที่ต่างๆ ซึ่งห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะมีความสำคัญมากที่จะทำให้ผู้อ่านสนใจการอ่านเพื่อรับรู้เรื่องราวของสังคมท้องถิ่นและสังคมโลกอย่างต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมทางสังคมของแต่ละท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง การรับรู้ข่าวสารหลากหลายด้านและมีการต่อยอดความรู้หรือสร้างความรู้ใหม่ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมการอ่าน จึงประกอบด้วย การมีห้องสมุดที่ดี มีสื่อการอ่านที่ดี มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดี มีครูดี มีผู้ปกครองที่ดี มีสื่อมวลชนที่ดี มีบรรยากาศทางสังคมที่ดี ที่เอื้อต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านจากการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัย ซึ่งมียุทธศาสตร์การดำเนินงาน 2 ยุทธศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การนำหนังสือสู่เด็กปฐมวัย ซึ่งมีแนวทางและมาตรการ ดังนี้

1.1 การส่งเสริมพฤติกรรมการรักการอ่านในครอบครัวให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กใช้หนังสือภาพ การเล่านิทาน เป็นสื่อในการพัฒนาเด็ก

1.2 สนับสนุนการมอบชุดหนังสือเล่มแรกให้เด็กทุกคนที่มารับวัคซีนเมื่ออายุครบ 6 เดือน รวมถึงการแนะนำกระบวนการในการใช้หนังสือ และเพลงกล่อมเด็กให้แก่แม่แรกคลอด

1.3 ส่งเสริมให้สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และสถานศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านโดยให้พ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกชุมชนมีแหล่งหนังสือที่ดี มีห้องสมุดชุมชน โดยจัดบรรณารักษ์ให้เฝ้าต่อการอ่านหนังสือ และสามารถให้บริการได้อย่างสะดวกและทั่วถึง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

1.5 ร่วมกับผลักดันให้วันหนังสือเด็กแห่งชาติ(2 เมษายน) เป็นวันสำคัญของคนไทยให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเพื่อเป็นการวางรากฐานวัฒนธรรมรักการอ่านหนังสือให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

2. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมหนังสือที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม ซึ่งมีแนวทางและมาตรการ ดังนี้

2.1 สร้างความร่วมมือกับสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายแห่งประเทศไทยเพื่อให้สมาชิกสมาคมส่งเสริมนักเขียนและนักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก นำสู่การผลิตหนังสือดี มีคุณภาพ ราคาถูก และตอบสนองความต้องการของเด็ก เหมาะสมกับวัยในแต่ละช่วงอายุของเด็ก และสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมไทย

2.2 ส่งเสริมให้มีการคัดสรร จัดลำดับ และเผยแพร่รายชื่อหนังสือที่เหมาะสมตามวัยในแต่ละช่วงอายุของเด็ก

2.3 จัดสรรงบประมาณในการสร้าง ปรับปรุง พัฒนาและจัดซื้อหนังสือให้ห้องสมุดทุกแห่ง โดยเฉพาะห้องสมุดในถิ่นทุรกันดารอย่างเพียงพอ เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง

2.4 ลดภาษีนำเข้ากระดาษ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดพิมพ์หนังสือ งดการเก็บภาษีในส่วนของหนังสือเด็ก และนำภาษีส่วนหนึ่งที่เก็บได้จากธุรกิจการพิมพ์มาส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการผลิตหนังสือดีเพื่อให้เด็กทุกคนได้อ่านหนังสือที่ดี มีคุณภาพ มีความหลากหลาย น่าสนใจและเหมาะสมกับวัย

นอกจากนี้ ยังควรต้องมียุทธศาสตร์ส่งเสริมสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม เช่นกัน เนื่องจากความแพร่หลายของการใช้และการเผยแพร่ข้อมูลในอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร เป็นเครื่องมือการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลและเว็บไซต์ต่าง ๆ ปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสังคมไทยอยู่ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ตัวอย่างการพัฒนาศูนย์รวมความรู้และสื่อการอ่านของชุมชนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ทั้งสื่อการอ่านที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัลให้ประชาชนเข้าถึงได้ทุกชุมชนคือการพัฒนาห้องสมุด ประชาชนของทุกตำบล อำเภอ และจังหวัด และสร้างระบบเครือข่ายการเรียนรู้ชุมชน การเข้าถึงข้อมูลให้สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกันได้ วิธีนี้เป็นวิธีการที่ได้ผลและประหยัดที่สุดในการส่งเสริมประชาธิปไตย และการทำให้ความรู้มีอยู่ในทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง เป็นแนวทางที่ใช้ในประเทศที่มุ่งพัฒนาสังคมความรู้และนวัตกรรมทั้งในสิงคโปร์ ฟินแลนด์ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และอีกหลาย ๆ ประเทศ

การสร้างสังคมความรู้

ในยุคของสังคมความรู้ สังคมฐานความรู้หรือสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ มีสารสนเทศ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นวัตถุดิบสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งแต่เดิมปัจจัยการผลิตสำคัญทางเศรษฐกิจคือ ที่ดิน แรงงาน และทุน ปัจจุบันความรู้เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่สร้างความแตกต่างเมื่อความรู้ถูกแปรเป็นสินทรัพย์ ซึ่งหมายถึงการนำความรู้และเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเพื่อสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรม (innovation) และผลิตภาพ (productivity) ของภาคเศรษฐกิจ นวัตกรรมเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้นและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการใช้ประโยชน์ในสังคม ในสังคมความรู้จึงมีกระบวนการสร้าง การแพร่กระจาย และการใช้ความรู้ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน เช่น

1. คุณภาพของคนหรือทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นตัวกลางสำคัญที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้สร้าง กระจ่ายและใช้ความรู้ ที่ต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศที่สามารถสร้างหรือต่อยอดความรู้ใหม่ได้
2. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ซึ่งรวมถึงอินเทอร์เน็ต) เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการบันทึกข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ถ่ายโอนและสื่อสารข้อมูลในรูปแบบต่างๆ
3. วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคม ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล วัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการ การสร้างเครือข่ายที่มีความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างกัน
4. กฎหมายและแรงจูงใจ เช่น การมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการใช้ความรู้ในการสร้างคุณค่า และการพัฒนามาตรฐานการผลิตเพื่อมุ่งสู่มาตรฐานสากล

จะเห็นได้ว่า การสร้างสังคมความรู้ จำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ในการสร้างความรู้ใหม่ การแลกเปลี่ยนความรู้ และใช้ความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จึงมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) ซึ่งหมายถึง แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทั้งหมดนั้นจะเกิดขึ้นได้เมื่อสังคมไทยเป็นสังคมความรู้

การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมความรู้ จำเป็นต้องปฏิรูประบบการเรียนรู้ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การที่คนไทยมีทักษะการรู้สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อในการประเมินและใช้ความรู้เพื่อการพัฒนาและสร้างความรู้ใหม่ การพัฒนาให้คนไทยมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาผลผลิตทางเศรษฐกิจสิ่งเหล่านี้มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่คนไทยมีวัฒนธรรมการอ่านมีกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความคิดใหม่ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และสร้างความเข้มแข็งของสังคมด้วยองค์ความรู้ของคนไทย การที่สังคมไทยจะเป็นสังคมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้นั้น สังคมไทยต้องเป็นสังคมความรู้ คนไทยต้องมีความรู้และรักการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาความคิดให้เป็นความคิดสร้างสรรค์ได้ การที่จะมีความรู้และความคิดได้นั้นมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่เราสามารถกำหนดขึ้นเองในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เช่น การอ่านหนังสือและดูสื่อต่างๆ การไปฝึกงาน การสังเกต) หรือการเข้าไปอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยสถาบันการศึกษา (เช่น ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย) ในหลักสูตรต่างๆ

สรุปได้ว่าหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนาวัฒนธรรมการอ่านในสังคมไทย ประกอบด้วย การทำงานที่ประสานและสอดคล้องของ 8 องค์ประกอบ ซึ่งจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ดังนี้

- 1 ระบบการศึกษา
- 2 นโยบายด้านการศึกษา หลักสูตรในการพัฒนาคน การวิจัยและนวัตกรรม
- 3 กระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ และการเรียนรู้สื่อ
- 4 พ่อแม่ ผู้ปกครอง
- 5 ครู
- 6 สื่อการอ่าน เช่นหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อดิจิทัล
- 7 ห้องสมุด ศูนย์รวมสื่อการอ่าน
- 8 สื่อมวลชน สังคม สิ่งแวดล้อม วัด สถานประกอบการ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครั้งที่ 2/2553. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- ศิวกานท์ ปทุมสุด. (2553). คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์. สุพรรณบุรี : ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2551). รายงานการศึกษา ระบบทรัพยากรสารสนเทศทางปัญญาเพื่อการเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ปทุมธานี : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2552 ของ สศช. เรื่อง จากวิสัยทัศน์ 2570 สู่แผนฯ 11. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

ดร.สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์*

ผมภูมิใจกับนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการสอบ GAT ได้คะแนนเต็ม กิจกรรมที่น่าจะมีส่วนคือกิจกรรมพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ดังรูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียนที่นำเสนอนี้เป็นของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้เขียนได้ทำการวิจัยไว้และเขียนเป็นหนังสือเผยแพร่ได้นำไปสู่การปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนสอบ GAT (ในปีการศึกษา 2551 ครั้งแรก ที่จัดสอบ) (ภาคการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน แก่ปัญหาโจทย์) ได้เต็ม 150 คะแนน 11 คนและคะแนนระหว่าง 140-150 คะแนนอีก 62 คน โดยมีรายละเอียดหลักการและแนวทางดำเนินกิจกรรมดังนี้

แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน มีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนทุกระดับได้ร่วมกันจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และเขียน โดยอาศัยบทบาทหน้าที่ตามระดับการจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของโรงเรียน แบบลดหลั่นเป็นโครงสร้างระดับขั้นการปฏิบัติงานตามแนวคิดของเวเบอร์ (Weber) อันประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารที่ช่วยอำนวยความสะดวกจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาโดยรวม ครู อาจารย์ ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนหรือระดับห้องเรียนโดยตรง และนักเรียนที่มีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจและต้องการของตนเอง ด้วยการสนับสนุนพัฒนาเสริมสร้างทักษะประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ด้วยแนวทางและวิธีการที่หลากหลาย และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนควรจะดำเนินไปพร้อมกันเป็นพลวัต (Dynamic Learning) ในลักษณะองค์รวมเชิงบูรณาการ เพราะการเขียนเป็นผลที่เกิดจากการบูรณาการ การฟัง การอ่าน การถาม การใช้ความคิด และถ้าประเมินผลงานการเขียนจึงเป็นการประเมินผลการใช้ความคิดและการอ่านของผู้เรียนได้ด้วย ความเชื่อมโยงดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญของหัวใจนักปราชญ์ และเป็นทักษะสำคัญของบุคคลแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสาร จึงมีแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยอาศัยยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภายนอก เป็นวิธีการเรียนรู้ทางปัญญาด้วยการฝึกปฏิบัติ ส่งเสริมการค้นคว้า การอ่าน การสื่อความหมาย การวิเคราะห์ และใช้เหตุผล การจดบันทึกย่อความ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถดำเนินการได้ตามบทบาทการจัดการเรียนรู้นี้

* ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) (การบริหารการศึกษา) ศาสตร์ศึกษาศาสตร์ปฏิบัติ (ศษ.ด.)

(การบริหารการศึกษา) ปฏิบัติหน้าที่บริหารโรงเรียนมา 30 ปี ติดต่อกัน 11 โรงเรียน

1. บทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับโรงเรียน

การจัดการเรียนรู้ระดับโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะให้นักเรียนจากบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนมีวิธี หรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาทักษะดังนี้

1.1 การดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การดำเนินการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่จะต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลากหลายเกี่ยวข้องกับทุกระดับ ทุกฝ่าย ทุกคน จึงประกอบด้วย การวางแผน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ และการกำกับติดตาม ดังนี้

1.1.1 การวางแผน

การดำเนินกิจกรรมจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายควรจะได้วางแผนเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการ ดังนี้

1.1.1.1 กำหนดนโยบายกิจกรรมพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน

1.1.1.2 กำหนดแนวปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

1.1.1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1) คณะกรรมการเตรียมเอกสาร “ใบความรู้” พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความสำหรับนักเรียน คณะกรรมการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

2) คณะกรรมการจัดตารางสอนเพื่อความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ของครู อาจารย์ตลอดภาคเรียน

1.1.1.4 การเตรียมสถานที่หอประชุมและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

1.1.1.5 กำหนดการจัดกิจกรรมโดยรวมทุกระดับชั้นในทุกวันจันทร์ อังคาร พุธ เวลา 07.45-09.45 น. ประจำทุกสัปดาห์และทุกภาคเรียนตลอดปีการศึกษา โดยครู อาจารย์ที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 คน

1.1.2 แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิด และเขียน จะต้องดำเนินพร้อมกันเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันด้วยการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผักผ่อนทักษะด้วยตนเองตามแนวคิดวิธีการ SQRC ของ แคธี กัวร์รา สักตะ (Cathy Guerra Sakta: 1999) และข้อเสนอแนะของกระทรวงศึกษาธิการ (2546:17) ด้วยการอ่านตามที่ครูชี้แนะแล้วใช้ความรู้ประสบการณ์เดิมคิดเห็นตามคำถามต่อบทที่อ่านรวบรวมวิเคราะห์แล้วเขียนสรุปโดยมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1.1.2.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และอาจารย์บรรณารักษ์ในระยะแรกจะปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เอกสาร เครื่องมือพัฒนาทักษะ เทคนิควิธีการอ่าน วิธีคิดและวิธีการเขียนสรุปการอ้างอิงที่ถูกต้อง

1.1.2.2 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นนำเอกสารพัฒนาทักษะการอ่าน “ใบความรู้” ซึ่งมีทั้งหมดมากกว่า 50 เรื่อง จากคณะกรรมการเตรียมบทความได้คัดเลือกไว้ อาทิเช่น อาหารเข้า โรคไข้หวัดนก ดวงจันทร์ของเรา ในหลวงของเรา ผักผลไม้ บทความเหล่านี้เตรียมให้ครบเรื่องละ 60 แผ่น ใส่ซองหมุนเวียนสลับกันใช้ทุกห้องเรียน ทุกระดับชั้นในโรงเรียน โดยจัดทำใหม่ เปลี่ยนให้แต่ละภาคเรียนให้

สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนได้อ่านตามที่ครูชี้แนะเกิดกระบวนการทางการคิดต่อไป (Cathy Guerra Sakta.1999) และเตรียมเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมาย “สมุดบันทึกการอ่าน” ไว้ให้นักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือฝึกเฉพาะประจำตัวของนักเรียน

1.1.2.3 นักเรียนเตรียมพร้อมด้วยการเข้านั่งประจำเป็นกลุ่มห้องเรียนแล้วปฏิบัติตนด้วยการสงบนิ่งสมาธิ ครู อาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยและครู อาจารย์จะใช้เพลงหรืออ่านบทความหรือกลอนสอนใจ หรือพูดโน้มน้าวจิตใจ อบรมสั่งสอนด้วยเสียงที่แผ่วเบาแล้วให้นักเรียนนั่งนิ่ง “เสริมสร้างปัญญาด้วยสมาธิ” ต่อจากนั้นครู อาจารย์แจกเอกสารใบความรู้ และเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน “สมุดบันทึกการอ่าน” ที่ผ่านการตรวจประเมินเสนอแนะข้อบกพร่อง และชมเชยกิจกรรมการฝึกทักษะครั้งที่ผ่านมา

1.1.2.4 นักเรียนจะฝึกทักษะการอ่านโดยเอกสารพัฒนาการอ่าน “ใบความรู้” ที่หมุนเวียนแต่ละครั้งทุกสัปดาห์ด้วยวิธีการอ่านในใจเพื่อจับใจความ อ่านอย่างไตร่ตรองละเอียดรอบคอบจำแนกแยกแยะ แล้วคิดวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านอย่างใคร่ครวญไตร่ตรอง แยกแยะ แจกแจงเป็นส่วน สรุปประเมินค่า สรุปตอบคำถาม ในเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน “สมุดบันทึกการอ่าน” ที่ประกอบด้วยคำถาม 1) ให้นักเรียนสรุปข้อความที่อ่านทั้งหมด 2) ข้อคิดหรือการนำไปใช้ประโยชน์ 3) ข้อความที่ดีหรือที่ประทับใจ แล้วให้นักเรียนเขียนบันทึกคำตอบตามที่ถาม ด้วยการถามด้านการรู้จัก 6 ระดับ (Bloom and et.al. 1956) และแหล่งที่มาของเอกสารเพื่อฝึกทักษะการเขียน ให้เกิดความเข้าใจจากการเขียนที่ชัดเจน เรียบง่าย กระชับ ประทับใจ โน้มน้าวจิตใจ ถูกหลักภาษา สีสันไพเราะ จากผลของการอ่าน และการคิดวิเคราะห์นั้น

1.1.2.5 ครู อาจารย์ที่ปรึกษา หรือวิทยากรจะอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ ตลอดทั้งอาจารย์หัวหน้าระดับนัดหมายกับนักเรียน และฝ่ายบริหารโรงเรียนพบนักเรียนตามความเหมาะสมแล้วรวบรวมเอกสารส่งเสริมฝึกทักษะและเครื่องมือฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน “สมุดบันทึกการอ่าน” ครู อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนในที่ปรึกษาของตนทุกคนแล้วแจ้งผลพร้อมชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อการพัฒนาของนักเรียนในครั้งต่อไป

1.1.3 การกำกับติดตาม

กิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีการติดตาม ตรวจสอบ ทั้งการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ดังนี้

1.1.3.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์หัวหน้าระดับจะเป็นผู้ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

1.1.3.2 การรายงานผลการพัฒนาครู อาจารย์ที่ปรึกษาจะรายงานผลเป็นรายบุคคลส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2 เครื่องมือพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

เครื่องมือพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไปเครื่องมือพัฒนาทักษะดังกล่าวจะต้องมีความเชื่อมโยงกัน สอดคล้องกัน ด้วยรูปแบบหรือลักษณะของเครื่องมือตามบทบาทการจัดการเรียนรู้ในระดับโรงเรียนดังนี้

1.2.1 เครื่องมือพัฒนาทักษะเป็นสมุด “สมุดบันทึกการอ่าน” สำหรับการพัฒนาการเขียนจัดทำเป็นรูปเล่ม มีจำนวน 20 แผ่น บันทึกได้ 40 หน้า นักเรียนสามารถใช้บันทึกได้ 1 ภาคเรียน

1.2.2 สมุดบันทึกการอ่าน มีลักษณะเป็นสมุดบันทึกให้นักเรียนใช้เขียนข้อความที่เกิดจากผลของการอ่าน และคิด แล้วตอบคำถามจากการกระตุ้นด้วยคำถามด้านการรู้คิด 6 ระดับ (Bloom and et.al.1956) ลงในช่องว่างดังนี้

- 1) แหล่งที่มาของเอกสาร ไปความรู้ สำหรับพัฒนาการอ่าน
- 2) สรุปข้อความจากการอ่าน
- 3) ข้อคิดหรือการนำไปใช้จากการอ่าน
- 4) ข้อความที่ดี หรือประทับใจจากการอ่าน

มีส่วนประกอบอื่นๆ ในสมุดบันทึกการอ่านที่อำนวยความสะดวกต่อนักเรียนและครู อาจารย์เพื่อการกำกับตรวจสอบวัดประเมินผลการพัฒนา

1.2.3 เอกสารพัฒนาทักษะ “ไปความรู้” เป็นบทความที่คณะครู อาจารย์ได้พิจารณาคัดเลือกนำมาให้นักเรียนอ่านเพื่อพัฒนาทักษะ ซึ่งจะเป็นบทความที่มีสาระเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และเอกสารนี้จะปรับเปลี่ยนตามสภาวะการณ์เกิดขึ้นเพื่อให้เหมาะสม

1.3 การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การวัดประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญ ประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้เนื่องด้วยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอยู่ในระดับใด การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แนวทาง หรือวิธีการประเมินต้องพิจารณาประเมินผล การพัฒนาโดยรวมไปพร้อมๆกัน การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะดังกล่าวได้กำหนดบทบาท ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการรายงานผลการพัฒนาดังนี้

1.3.1 ครู อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนเป็นผู้วัดประเมินผลการพัฒนา

1.3.2 ตัวชี้วัด

การประเมินผลการพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ อาศัยเอกสารผลงานจากการเขียนเป็นหลักฐานในการประเมินเพราะผลงานการเขียนเป็นการประเมินผลการใช้ความคิด และการอ่านของผู้เรียน โดยอาศัยตัวชี้วัดดังนี้

1) ความสามารถในการอ่าน ตัวชี้วัดคือ อ่านในใจแล้วตอบคำถามแสดงความรู้จากเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

3) ความสามารถในการเขียน ตัวชี้วัดประกอบด้วย เขียนได้ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์ตามที่นึกคิดได้ แสดงความคิดเห็นได้ วัดประเมินได้จากการเขียน

1.3.3 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประเภทละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม หรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) (Hart. 1994) ระดับความสามารถของการผ่านเกณฑ์การพัฒนาเท่ากับ 4.5-9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ทักษะ ระดับคะแนน	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียน
3	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจน สมบูรณ์	อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจน สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจนสมบูรณ์
2	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ไม่ ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เล็กน้อย	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เล็กน้อย	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์เล็กน้อย
1	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ไม่ ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ แต่มี แนวโน้มที่ดี	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ แต่มี แนวโน้มที่ดี	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์แต่มี แนวโน้มที่ดี

1.3.4 ครู อาจารย์ที่ปรึกษาบันทึกผลการพัฒนาเป็นรายบุคคลแล้วรายงานที่สำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาค
เรียนละ 1 ครั้ง

2. บทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับห้องเรียน

การจัดการเรียนรู้ระดับห้องเรียนเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะให้นักเรียนจากบทบาทหน้าที่ของครู
อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงในห้องเรียน การจัดกิจกรรม
พัฒนาทักษะเพิ่มเติมนี้เป็นกิจกรรมนักเรียนที่นอกเหนือจากกิจกรรมที่อยู่ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาที่สอนอยู่
เป็นปกติ มีวิธีหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาทักษะดังนี้

2.1 การดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

การดำเนินการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่จะต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลากหลาย
เกี่ยวข้องกับทุกระดับ ทุกฝ่าย ทุกคน จึงประกอบด้วย การวางแผน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ และการ
กำกับติดตาม ดังนี้

2.1.1 การวางแผน

2.1.1.1 กำหนดนโยบายกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนเพิ่มขึ้น
นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ

2.1.1.2 กำหนดแนวปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

1) พัฒนาคุณภาพการสอนของครู อาจารย์ด้วยการประชุมอบรม เพื่อ
ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนด้วยการสอนวิธีคิด จัดทำใบงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- 2) ครู อาจารย์ผู้สอนทุกคน สร้างเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนเป็นเอกสาร ำไปงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความมา คนละ 10 ฉบับ
- 3) สำนักฝ่ายวิชาการเป็นผู้รวบรวมจัดเก็บ และบริการในการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะ ำไปงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนนำ ที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือแล้ว
- 4) ครูอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ต้องจัดสรรเวลาในการนำเครื่องมือพัฒนาทักษะไปงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนนำ ไปปฏิบัติการใช้พัฒนาทักษะกับนักเรียน นอกเหนือจากการสอนในสาระวิชาตามปกติ
- 5) กำหนดการจัดกิจกรรมในห้องเรียน โดยครู อาจารย์ ผู้สอนทุกคน ทุกวันต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา

2.1.2 แนวทางปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาทักษะ

กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิด และเขียน จะต้องดำเนินพร้อมกันเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันด้วยการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการอ่านจากการชี้แนะของครู อาจารย์ด้วยการเขียนโจทย์ คำสั่ง เพื่อให้ผู้อ่านอย่างไตร่ตรอง ละเอียด รอบคอบ แยกแยะ แล้วปฏิบัติตามโจทย์คำสั่งเพื่อการแก้ปัญหาจากการกำหนดไว้ให้ฝึกทักษะเช่น เกมส์ เต็มคำ จับคู่ รูปภาพ การคิดคำนวณ รูปทรงทางเรขาคณิต ข้อความ หรือ ภาพประกอบจากหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนได้ฝึกความคิดวิเคราะห์ แล้วให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนด้วยการแสดงความรู้ความคิดเห็นเขียนสรุปวิธีการ เขียนเรียงความสั้นๆตามโจทย์ คำสั่งที่กำหนด เพื่อสื่อความให้เกิดความเข้าใจจากกิจกรรมที่ปฏิบัติ โดยมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

2.1.2.1 ครู อาจารย์ ผู้สอนนำเครื่องมือพัฒนาทักษะ “ไปงานพัฒนาการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน” จากสำนักงานฝ่ายวิชาการที่จัดทำสำเนาให้มาใช้ฝึกทักษะความสามารถของนักเรียน

2.1.2.2 ครูอาจารย์ผู้สอนแนะนำเครื่องมือวิธีการใช้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจแล้ว มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนตามเวลาที่จัดให้

2.1.2.3 นักเรียนจะพัฒนาทักษะการอ่านจากโจทย์คำสั่ง คำถามหรือเนื้อหาสาระ เครื่องมือพัฒนาด้วยวิธีการอ่านในใจเพื่อจับใจความแล้วคิดวิเคราะห์เรื่องราวหรือเกมส์หรือกิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ แล้วเขียนสื่อความหมายตามคำถามให้เกิดความเข้าใจจากผลของการอ่านและการคิดวิเคราะห์นั้น

2.1.2.4 ครู อาจารย์ผู้สอน เก็บรวบรวมเครื่องมือพัฒนาทักษะไปงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนนำ ที่นักเรียนได้พัฒนาตามที่กำหนดครบถ้วนแล้วนำไปตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนทุกคนแล้วส่งคืนนักเรียนแจ้งผลพร้อมชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน

2.1.3 การกำกับติดตาม

กิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีการติดตาม ทั้งการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ดังนี้

2.1.3.1 ครู อาจารย์ ผู้สอนจะเป็นผู้ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

2.1.3.2 สำนักงานฝ่ายวิชาการจัดทำสถิติรายงานผลการใช้บริการเครื่องมือพัฒนาทักษะของครู อาจารย์เป็นรายบุคคล

2.1.3.3 การรายงานผลการพัฒนานักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จะรวบรวมส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.2 เครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป เครื่องมือพัฒนาทักษะดังกล่าวนี้จะต้องมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนอยู่ในฉบับเดียวกันเป็นรูปแบบเอกสารสำเร็จรูป เป็นใบงานพัฒนาทักษะจัดทำโดยครู อาจารย์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับเวลาที่จัดสรร ความถนัดของครู อาจารย์ตามกลุ่มสาระที่ดำเนินการในห้องเรียนดังนี้

2.2.1 เครื่องมือพัฒนาทักษะนักเรียนเป็นใบงานพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2.2.2 ครู อาจารย์เป็นผู้สร้างเครื่องมือ พัฒนาทักษะ คนละ 10 ฉบับ

2.2.3 สำนักงานฝ่ายวิชาการเป็นผู้รวบรวมจัดเก็บและจัดบริการในการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะ

2.2.4 ส่วนประกอบของเครื่องมือพัฒนาทักษะ ประกอบด้วย โจทย์หรือคำสั่งให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน แล้วมีส่วนประกอบในการฝึกคิดวิเคราะห์ เช่น รูปภาพ หรือความสัมพันธ์ การต่อภาพ การคิดคำนวณ และมีส่วนประกอบให้นักเรียนตอบคำถาม เขียนตอบเพื่อฝึกทักษะการเขียนที่ได้จากการฝึกคิดวิเคราะห์ และส่วนประกอบอื่นๆที่อำนวยความสะดวกต่อนักเรียน และครู อาจารย์เพื่อการกำกับตรวจสอบ วัดประเมินผลการพัฒนา

2.3 การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การวัดประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญ ประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้เองด้วยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอยู่ในระดับใด การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แนวทาง หรือวิธีการประเมินต้องพิจารณาประเมินผล การพัฒนาโดยรวมไปพร้อมๆกัน การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะดังกล่าวได้กำหนดบทบาท ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการรายงานผลการพัฒนาดังนี้

2.3.1 ครู อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้วัดประเมินผลการพัฒนา

2.3.2 ตัวชี้วัด

การประเมินผลการพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ อาศัยเอกสารผลงานจากการเขียนเป็นหลักฐานในการประเมินเพราะผลงานการเขียนเป็นการประเมินผลการใช้ความคิดและการอ่านของผู้เรียน โดยอาศัยตัวชี้วัดดังนี้

1) ความสามารถในการอ่าน ตัวชี้วัดคือ อ่านในใจแล้วตอบคำถามแสดงความรู้จากเรื่องที่อ่านเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

3) ความสามารถในการเขียน ตัวชี้วัดประกอบด้วย เขียนได้ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์ตามที่นึกคิดได้ แสดงความคิดเห็นได้ วัดประเมินได้จากการเขียน

2.3.3 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประเภทละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม หรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) (Hart. 1994) ระดับความสามารถของการผ่านเกณฑ์การพัฒนาเท่ากับ 4.5-9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ทักษะ ระดับคะแนน	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียน
3	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจน สมบูรณ์	อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจน สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจน สมบูรณ์
2	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจน สมบูรณ์ปานกลาง	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ชัดเจน สมบูรณ์ปานกลาง	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ปานกลาง
1	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ไม่ ชัดเจน ไม่สมบูรณ์	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์

2.3.4 ครู อาจารย์ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ รวบรวมผลการพัฒนารายบุคคลส่ง
สำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3. บทบาทการจัดการเรียนรู้ระดับนักเรียน

การจัดการเรียนรู้ระดับนักเรียนเป็นการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะของนักเรียนด้วยตนเองเป็น
บทบาทที่สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความต้องการ และสนใจ แสวงหาสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
สร้างความรู้ฝึกฝนด้วยตนเองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธี หรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาดังนี้

3.1 การดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การดำเนินการพัฒนาทักษะตามบทบาทหน้าที่จะต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลากหลาย
เกี่ยวข้องกับทุกระดับ ทุกฝ่าย ทุกคน จึงประกอบด้วยการวางแผน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ และการ
กำกับติดตาม ดังนี้

3.1.1 การวางแผน

3.1.1.1 กำหนดนโยบายกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของ
นักเรียน โดยการให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองตามความต้องการและสนใจ

3.1.1.2 กำหนดแนวปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
ของนักเรียน

1) อาจารย์ที่ปรึกษานำเครื่องมือพัฒนาทักษะ “สมุดบันทึกของนักเรียน”
มอบให้นักเรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาทักษะด้วยตนเอง

2) อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คิด
วิเคราะห์และเขียนของนักเรียน

3.1.1.3 กำหนดการจัดกิจกรรมของนักเรียนด้วยตนเอง ทุกเวลา ทุกสถานที่ ตามความต้องการและสนใจ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1.2 แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาทักษะ

กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด และเขียน จะต้องดำเนินการพร้อมกันเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันด้วยการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่านจากการชี้แนะของครู อาจารย์ที่แนะนำ และเพื่อให้นักเรียนมีอิสระเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้นส่งเสริมให้นักเรียนได้ฟัง สัมผัส เพื่อการสืบค้นตามที่ต้องการ และสนใจ หรือตามที่ครู อาจารย์มอบหมายให้ไปทำการศึกษาค้นคว้า ตอบคำถามตามที่กำหนด นักเรียนจะได้ฝึกการคิดวิเคราะห์แล้วสรุปเขียนตอบตามคำถามกำหนด ตามที่นักเรียนได้ทำการสืบค้น โดยมีแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

3.1.2.1 นักเรียนทำการพัฒนาทักษะด้วยตนเอง ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง ได้ทุกเวลา และสถานที่ โดยการสืบค้นอย่างอิสระจากการอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฟังรายการสาระทางโทรทัศน์ สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต นิทรรศการ การแสดงต่างๆ นักเรียนจะฝึกทักษะการอ่าน การฟัง การดู แล้วคิดวิเคราะห์ เรื่องราว หาเหตุผล สรุปตอบคำถามในเครื่องมือพัฒนาทักษะ “สมุดบันทึกของนักเรียน” ที่ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) รายละเอียดเรื่องโดยสรุปหลักการ เหตุผลเป็นอย่างไร 3) ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร 4) นำไปใช้ประโยชน์อะไรอย่างไร (Bloom and et.al. 1956)

3.1.2.2 ครู อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียนและครู อาจารย์ ผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ แหล่งการเรียนรู้ เยี่ยมชมนิทรรศการ จะตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาตามที่ได้มอบหมายงานให้นักเรียน

3.1.3 การกำกับติดตาม

กิจกรรมต่างๆ จะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีการติดตาม ตรวจสอบ ทั้งการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และการดำเนินการจัดการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ดังนี้

3.1.3.2 ครู อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะเป็นผู้ตรวจติดตามการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และฝ่ายบริหารโรงเรียนขอสุ่มตรวจจากนักเรียนโดยตรง

3.1.3.3 การรายงานผลการพัฒนานักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะรวบรวมส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.2 เครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กันไป เครื่องมือพัฒนาทักษะดังกล่าวนี้เป็นสมุดบันทึกของนักเรียนมีคำถามเพื่อการกระตุ้นด้านการรู้คิด 6 ระดับ (Bloom and et. al. 1956) นักเรียนจะทำการค้นคว้าจากสื่อต่างๆ เกิดการคิดวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามแล้วเขียนสรุปมี ดังนี้

3.2.1 เครื่องมือพัฒนาทักษะเป็นสมุด “สมุดบันทึกของนักเรียน” สำหรับพัฒนาการเขียนจัดทำเป็นรูปเล่มมีขนาดจำนวน 30 หน้าและ 60 หน้า ตามระดับความต้องการและสนใจของนักเรียน ใช้บันทึกได้ 1 ภาคเรียน

3.2.2 สมุดบันทึกของนักเรียนมีลักษณะเป็นสมุดบันทึกให้นักเรียนเขียนข้อความ ตอบคำถามด้านการรู้คิด 6 ระดับ (Bloom and et. al. 1956) ลงในช่องว่างดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกฉบับนี้บันทึกจากอะไร (รายการโทรทัศน์,ออนไลน์,หนังสือพิมพ์ หรือวารสาร,หนังสือ,นิทรรศการ และการแสดง) พร้อมระบุวัน เดือน ปี ที่สืบค้น

ส่วนที่ 2 1) ชื่อเรื่องอะไรเกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อะไรหรือเกี่ยวข้องกับชีวิตด้านอะไร

2) รายละเอียดเรื่อง โดยสรุป หลักการ เหตุผลเป็นอย่างไร

3) ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

4) นำไปใช้ประโยชน์อะไร อย่างไร

มีส่วนประกอบอื่นๆ ในสมุดบันทึกของนักเรียนที่อำนวยความสะดวกต่อนักเรียน และครู อาจารย์เพื่อการกำกับตรวจ วัดประเมินผลการพัฒนา

3.2.3 สารหรือความรู้ต่างๆ นักเรียนจะเป็นผู้สืบค้นอย่างอิสระด้วยตนเองตามความถนัด ความต้องการและสนใจ เช่นรายการโทรทัศน์, อินเทอร์เน็ต, หนังสือ, ตำรา, หนังสือพิมพ์, วารสาร, แหล่งเรียนรู้, นิทรรศการ, การแสดงต่างๆ หรืออาจารย์ผู้สอนมอบหมายงานไปทัศนศึกษา โรงเรียนและครูอาจารย์ ทำหน้าที่กระตุ้น แนะนำ จูงใจให้นักเรียนไปทำการศึกษาและสืบค้น

3.3 การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การวัดประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนสำคัญ ประการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้เนื่องด้วยจะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอยู่ในระดับใด การวัดประเมินผลการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แนวทาง หรือวิธีการประเมินต้องพิจารณาประเมินผล การพัฒนาโดยรวมไปพร้อมๆ กัน การวัดประเมินผลการพัฒนาทักษะดังกล่าวได้กำหนดบทบาท ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการรายงานผลการพัฒนาดังนี้

3.3.1 ครู อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จะตรวจวัดประเมินผลการพัฒนาของนักเรียน และครู อาจารย์ผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่จัดให้มีกิจกรรม หรือมอบหมายงาน

3.3.2 ตัวชี้วัด

การประเมินผลการพัฒนาทักษะ การอ่าน คิดวิเคราะห์ อาศัยเอกสารผลงานจากการเขียนเป็นหลักฐานในการประเมินเพราะผลงานการเขียนเป็นการประเมินผลการใช้ความคิดและการอ่านของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน ตัวชี้วัดคือ อ่านในใจแล้วตอบคำถามแสดงความรู้จากเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเขียน

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ วัดประเมินพิจารณาได้จากผลการเรียน

3) ความสามารถในการเขียน ตัวชี้วัดประกอบด้วย เขียนได้ถูกต้อง ลำดับเหตุการณ์ตามที่นึกคิดได้ แสดงความคิดเห็นได้วัดประเมินได้จากการเขียน

3.3.3 เกณฑ์การให้คะแนนการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ประเภทละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม หรือเกณฑ์รวม (Holistic Scoring Rubric) (Hart. 1994) ระดับความสามารถของการผ่านเกณฑ์การพัฒนาเท่ากับ 4.5-9 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ทักษะ ระดับคะแนน	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียน
3	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจน สมบูรณ์	อธิบาย แยกแยะองค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยง ได้ชัดเจน สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจนสมบูรณ์
2	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ชัดเจน สมบูรณ์ปานกลาง	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ชัดเจน สมบูรณ์ปานกลาง	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิดแสดงความคิดเห็น ได้ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ปานกลาง
1	แสดงความรู้ของเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ไม่ ชัดเจน ไม่สมบูรณ์	อธิบาย แยกแยะ องค์ประกอบ บอกความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์	เขียนได้ถูกต้องลำดับเหตุการณ์ ตามที่นึกคิด แสดงความคิดเห็น ได้ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์

3.3.4 ครู อาจารย์ ผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มอบหมายงานให้นักเรียน รวบรวมผลการพัฒนารายบุคคลส่งสำนักงานฝ่ายวิชาการ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

□ □ □

การพัฒนาศักยภาพของเด็กปัญญาเลิศด้วยการอ่าน

Developing the Potential of Gifted Child through Reading

สุรพล ฤทธิรวมทรัพย์ *

ความหมายของ “เด็กปัญญาเลิศ”

เด็กปัญญาเลิศ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted Child) หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ ความสามารถด้านทัศนศิลปะ ศิลปะการแสดง ดนตรี กีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขาอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน (ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2535; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ผู้มีความสามารถพิเศษด้านใดจะเป็นผู้ที่มีความรัก มีความสนใจ มีความมุ่งมั่น และมีความสุขที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ สามารถศึกษาและเรียนรู้สิ่งที่ตนเองชอบ รัก ถนัด และสนใจได้อย่างรวดเร็วและลึกซึ้งมากกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน ผู้ที่มีความสามารถพิเศษระดับสูงมาก ๆ ประมาณ 1-3% ของกลุ่มอายุ หากถูกจัดให้เรียนตามหลักสูตรปกติเช่นเดียวกับนักเรียนคนอื่น ๆ อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เป็นบ่อเกิดแห่งการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เกเร จนบางครั้งครูและโรงเรียนไม่สามารถรับได้ เกิดปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างนักเรียนและครูอย่างรุนแรง หลายคนต้องออกกลางคัน บางคนมีพฤติกรรมเก็บกด เกเร เสียโอกาสที่จะได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ทำให้ประเทศชาติเสียกำลังคนที่มีศักยภาพสูงมาช่วยในการพัฒนาประเทศไปอย่างน่าเสียดาย (ธงชัย ชิวปรีชา, 2552)

ลักษณะของเด็กปัญญาเลิศ

เด็กปัญญาเลิศ เป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงมาก (I.Q. อาจสูงถึง 130-140) จากความฉลาดมาก เด็กเหล่านี้จึงมักมีความอยากรู้อยากเห็น แต่ถ้าวางเรื่องไหนไม่อยู่ในความสนใจ ก็อาจไม่สนใจเลย จึงดูคล้ายเด็กสมาธิสั้น แต่จะมีสมาธิดีมากในเรื่องซึ่งตนเองสนใจ เขาสามารถทุ่มเทเวลาให้กับเรื่องที่สนใจได้เป็นเวลานาน และจะพยายามศึกษาค้นคว้าจนมีความรู้เกินวัย

* หัวหน้าฝ่ายวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

กมล แสงทองศรีกมล (2552) ได้สรุปลักษณะของเด็กปัญญาเลิศไว้ดังนี้

- ☐ เป็นนักคิดเรื่องของเหตุผล
- ☐ มักเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
- ☐ มีความจำดีเลิศสามารถจดจำคำศัพท์ต่าง ๆ ได้จำนวนมาก
- ☐ ถ้าสนใจอะไรแล้วจะมีสมาธิสนใจ จดจ่อได้เป็นเวลานาน
- ☐ คาดหวังว่าทุกอย่างต้องสมบูรณ์แบบ (Perfectionist)
- ☐ มีอารมณ์อ่อนไหว ดึงเครียดง่าย
- ☐ มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีสูง ผดุงความยุติธรรม ชอบความถูกต้องเป็นธรรม
- ☐ มีความอยากรู้อยากเห็นมากกว่าเด็กทั่วไป
- ☐ อดทนรออะไรไม่ได้ ค่อนข้างขุ่น อยู่ไม่นิ่ง จึงอาจถูกเข้าใจผิดว่าเป็นเด็กสมาธิสั้น
- ☐ เป็นนักอ่านตัวยง ถ้าอายุยังน้อยอ่านหนังสือเองไม่ได้ก็ชอบที่จะให้พ่อแม่อ่านให้ฟัง เด็กปัญญาเลิศบางคนอ่านหนังสือได้เร็วกว่าเด็กในวัยเดียวกัน
- ☐ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ตีเกินวัย
- ☐ เป็นนักสังเกตการณ์ชั้นยอด
- ☐ มีจินตนาการกว้างไกล
- ☐ มีความคิดสร้างสรรค์

เหตุผลที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนเป็นการเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาเลิศ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องได้รับอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล รัฐและสังคมพึงจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกด้าน โดยไม่ลดทอนและสกัดกั้นอัจฉริยภาพด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล ทั้งนี้โดยมีกรอบคร่าวและสังคมให้การดูแลส่งเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นคนดีมีคุณภาพควบคู่ไปกับความสามารถพิเศษที่มีอยู่ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้นำความสามารถพิเศษนั้น ๆ ไปพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสังคมและประเทศชาติในฐานะผู้นำทางวิชาการในด้านที่ตนมีศักยภาพ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธงชัย ชิวปรีชา, 2552)

คนทั่วไปมักจะคิดว่าเด็กปัญญาเลิศนั้นช่วยตัวเองได้ตั้งอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ ถึงอย่างไรก็เรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองได้ เด็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้มีมากมาย จะแบ่งเวลา ความเอาใจใส่ และงบประมาณไปช่วยเด็กที่ช่วยตนเองได้อย่างดีเช่นเด็กปัญญาเลิศนั้นด้วยเหตุอันใด

เด็กปัญญาเลิศ แม้จะมีความสามารถเกินเด็กวัยเดียวกันอย่างมากมาย และเรียนรู้ด้วยตนเองได้ แต่ก็ยังเป็นเด็กซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่อย่างมากเช่นกัน ด้วยเหตุผลสำคัญดังต่อไปนี้ (ดุชนันท์ บริพัตร ณ อยุธยา, 2535)

1. เด็กประเภทนี้มีความสนใจและความสามารถหลายอย่าง จึงต้องการความช่วยเหลือที่จะเรียบเรียงความคิด ให้ทำงานอย่างมีระบบและเสร็จสิ้นสมบูรณ์ไม่จบจืด

2. เด็กประเภทนี้ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งด้วยการอ่านและการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงต่างๆ จึงมักมีความรู้ลึกซึ้งมากกว่าเพื่อนในวัยเดียวกันและอาจเกินกว่าครูด้วย ครูจึงมีหน้าที่ศึกษาร่วมกันกับเด็ก ชี้แนะ ชักจูง มิใช่เพียงบอกให้จดจำหรือทำตามแบบอย่างที่เป็นปฏิบัติกันมา

3. การที่เด็กปัญญาเลิศถูกกำหนดให้เรียนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป บทเรียนมีเนื้อหาที่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กประเภทนี้ จึงมักมีปัญหาในห้องเรียน เช่น การไม่เอาใจใส่ในการเรียน พาลเกร อวดรู้ลองดีครู เด็กปัญญาเลิศต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งท้าทายความคิดอ่าน และการช่วยเหลือแนะนำจากครูให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูง เช่น การศึกษาค้นคว้าสำรวจข้อมูลด้วยตนเอง การวางแผนงาน การวางแผนโครงการวิธีเสนอผลงาน เป็นต้น

4. เด็กประเภทนี้มักจะใช้เวลาตรึงตรอง ค้นหา สิ่งที่เขาสนใจอย่างลึกซึ้ง อาจกลายเป็นเด็กซึ่งเลื่อนลอยหรือฝันกลางวันในห้องเรียน ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจเด็ก ค้นหาว่าเด็กที่มีพฤติกรรมเช่นนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งใด และพยายามให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคน

5. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ มักไม่สนใจการเรียน ครูควรแนะนำให้เด็กได้รู้จักว่าสิ่งใดเป็นพื้นฐานมีความจำเป็นสำหรับชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. เด็กปัญญาเลิศมักมีความสามารถด้านต่างๆ ไม่เท่ากัน เช่น อ่านหนังสือได้เร็วเกินวัย อ่านได้อย่างรวดเร็ว อ่านหนังสือซึ่งมีเนื้อหาสูงเกินวัย แต่มักจะไม่สนใจการเขียน สะกดคำไม่ค่อยได้ ลายมือดูไม่ได้เลย เป็นต้น ครูจึงต้องมีกลวิธีที่จะจูงใจให้เด็กฝึกฝนความสามารถที่ยังด้อยและบกพร่อง

อุษณีย์ อนุรุทธีวงศ์ (2553) ได้กล่าวถึงปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับเด็กปัญญาเลิศ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หากผู้ใหญ่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจถึงความคิดและจิตใจของเด็กกลุ่มนี้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. **ความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low Self-Esteem)** ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนี้ทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้อื่นไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญของตนเอง เมื่อผู้อื่นทำผิดพลาดมักตำหนิผู้อื่น ขอบปกป้องตัวเอง และรู้สึกไม่พอใจอะไรๆ นอกจากนั้น ยังทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดการตัดสินใจที่ดีในอนาคต

2. **ความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง (Loneliness)** เพราะเนื่องจากคนไม่ค่อยเข้าใจความคิดความรู้สึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษสูงๆ จะรู้สึกว่าคนอื่นคิดและรู้สึกไม่เหมือนกับตน จึงทำให้เด็กมีพฤติกรรมการตอบสนองไปในรูปแบบต่างๆ ซึ่งแล้วแต่พื้นฐานทางด้านจิตใจ การอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งวิธีการคิดของเด็กด้วย

3. **มีปัญหาในการปรับตัว จึงทำให้มีทักษะทางสังคมต่ำ (Low Social Skill)** เด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถปรับความคิดของตนเองให้คล้อยตามกับความคิดของกลุ่มคนในสังคม เพราะระบบการคิดที่ต่างกันจึงทำให้เด็กเหล่านั้นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้

4. **ความเครียดสูง** เพราะเนื่องจากความคาดหวังและสภาพแวดล้อมที่ตัวเด็กได้รับความกดดัน และระบบการศึกษา ซึ่งตัวเองต้องปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนไม่สนใจ

5. **กลัวความล้มเหลว** โดยเฉพาะเด็กที่แสดงออกถึงความสามารถที่โดดเด่น ทำให้ผู้คนใกล้ชิดกับเด็กมักจะคาดหวัง และตัวเด็กเองก็มีแนวโน้มชอบทำอะไรสมบูรณ์แบบไม่มีที่ติ (Perfectionist) จึงทำให้เด็กพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความล้มเหลว

6. **ขาดความมั่นใจในตนเอง (low Self-Confident)** ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก หรือในบางครั้งก็แสดงออกแต่ไม่เหมาะสมจึงทำให้ถูกตำหนิเมื่อจะทำอะไรใหม่ ๆ ทำให้ไม่กล้าแสดงออก

7. **ทำงานไม่ค่อยสำเร็จ** เด็กที่มีความสามารถพิเศษมักมีความคิดดี เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เร็ว คิดเก่ง แต่ลงมือทำมักทำไม่ค่อยสำเร็จ

ลักษณะการอ่านของเด็กปัญญาเลิศ

ลักษณะการอ่านของเด็กปัญญาเลิศสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1. เป็นนักอ่านตัวยงตั้งแต่เยาว์วัย เด็กกลุ่มนี้บางคนสามารถอ่านหนังสือได้เร็วกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน บางคนสามารถอ่านหนังสือได้ตั้งแต่มัธยมยังไม่เข้าโรงเรียน หรือบางคนที่ยังอ่านไม่ได้แต่ก็ชอบที่จะให้พ่อแม่อ่านให้ฟังและเริ่มเรียนรู้ในการอ่านด้วยตนเองเมื่อเริ่มเรียนในชั้นเรียน 2. มีพัฒนาการอ่านที่ดีขึ้น เด็กกลุ่มนี้มีความเข้าใจเทคนิควิธีการอ่านอย่างถ่องแท้โดยไม่ต้องมีการฝึกฝนเพียงเล็กน้อย บางคนสนใจอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาระดับยากเกินวัย 3. ให้เวลากับการอ่านนานกว่า โดยเฉพาะเด็กระดับเกรด 4 ถึงเกรด 8 เด็กกลุ่มนี้มักจะทุ่มเทเวลาและให้ความสนใจกับการอ่านนานกว่าเด็กปกติทั่วไปที่อยู่ในวัยเดียวกัน และเด็กปัญญาเลิศบางคนให้เวลากับการอ่านอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ ขณะที่บุคคลทั่วไปมักมีเวลาว่างสำหรับการอ่านลดลง (Whitehead, 1984) อย่างไรก็ตามเด็กปัญญาเลิศส่วนหนึ่งจะศึกษาเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจ ดังนั้นจึงให้เวลากับการอ่านน้อย หรือเลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่อยู่ในความสนใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบรรณารักษ์จึงควรส่งเสริมหรือกระตุ้นความสนใจในการอ่านของเด็กเหล่านี้ให้กว้างขวาง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกล รู้จักเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบรรณารักษ์ควรให้ความช่วยเหลือแนะนำเด็กเหล่านี้ในการเลือกวรรณกรรมที่ดี วรรณกรรมที่เหมาะสม หรือวรรณกรรมที่เด็กกลุ่มนี้ควรอ่าน

การส่งเสริมการอ่านเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำได้โดยกำหนดให้นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากตำราเรียน โดยครู และบรรณารักษ์ร่วมกันคัดเลือกรายการหนังสือที่เหมาะสมไว้ให้นักเรียนเลือกอ่าน และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอ่านอาจมีการให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถอ่านได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และเพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและรายการในการอ่าน จึงควรให้นักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่าน โดยบันทึกชื่อเรื่อง ผู้แต่ง วันที่อ่าน เนื้อเรื่องย่อ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน จัดกลุ่มการอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สามารถใช้ในการพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ของเด็กปัญญาเลิศได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอน บรรณารักษ์ หรืออาสาสมัครช่วยงานสามารถร่วมกันจัดกิจกรรมนี้ โดยการสนทนาควรเป็นการพูดคุยประเด็นและข้อคิดที่ได้จากหนังสือที่อ่านด้วยการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ มากกว่าการพูดคุยกันเพียงแค่เรื่องย่อของหนังสือ (Halsted, 1990)

Hebert และ Pagnani (2010) ได้ปริทัศน์งานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของดิจิทัลเทคโนโลยี เด็กส่วนใหญ่ใช้ชีวิตประจำวันอยู่บนโลกอินเทอร์เน็ต มีการติดต่อสื่อสารพูดคุย เล่นเกมกับเพื่อนผ่านระบบเครือข่าย หรือที่เรียกว่า Social Network เด็กบางคนปฏิเสธหนังสือด้วยเหตุผลว่าเขาสามารถค้นหาข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยี เหตุใดเขาจะต้องอ่านหนังสือในเมื่อเขาสามารถได้ข้อมูลเช่นเดียวกันจาก podcast นักการศึกษาหลายคนจึงพยายามนำประโยชน์ของดิจิทัลเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการอ่านและการเขียนโดยเฉพาะกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยครูได้จัดกิจกรรมการอ่าน การเขียน และการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ ผ่านระบบ Social Network เช่น Facebook หรือ MySpace

แนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปัญญาเลิศ ตามบริบทของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์เป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์ต้นแบบของรัฐ พัฒนาด้านแบบและนําร่องการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีคุณภาพทัดเทียมโรงเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นนำของโลก

โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ค้นคว้า ทดลอง สืบเสาะแสวงหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานตามความสนใจพัฒนาจิตวิญญาณของการเป็น นักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้น ที่ก่อปรด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของไทย โรงเรียนมีกระบวนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ปี ได้แก่ การฝึกปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ ฟังบรรยายจากนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย ศึกษาดูงานในหน่วยงานหรือสถาบันวิจัย ฝึกประสบการณ์ร่วมกับนักวิจัยในศูนย์วิจัย ศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรายวิชาสัมมนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฝึกทำมินิโปรเจกต์ในการเข้าค่ายวิชาการ และทำโครงการวิทยาศาสตร์ในหัวข้อที่สนใจ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาคำตอบที่ตนเองสงสัยอยากรู้ ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องนำเสนอผลงานวิจัยดังกล่าวทั้งภาคบรรยายและโปสเตอร์เช่นเดียวกับการนำเสนอในการประชุมวิชาการต่างๆ

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการศึกษาริเริ่มของนักเรียน มีห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขาวิชาที่ได้มาตรฐาน เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การค้นคว้า ทดลองและฝึกปฏิบัติต่างๆ มีศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่มีหนังสือตำรา หนังสือส่งเสริมการอ่าน และสื่อเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เปิดให้บริการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาริเริ่ม การค้นคว้าวิจัย จนถึงเวลา 22.00 น. ทุกวันในช่วงเปิดภาคเรียน นอกจากการให้บริการในระบบห้องสมุดปกติแล้วยังให้บริการในลักษณะห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนสามารถอ่านวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา มีการจัดบริการคลินิกวิชาการ ระหว่างเวลา 19.00–21.00 น. เพื่อการเติมเต็มความรู้ ความคิด แก่นักเรียนอย่างสมบูรณ์ โดยจัดให้ครูสาขาวิชาต่างๆ หมุนเวียนมาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งรายบุคคล และกลุ่มย่อย

อุดมการณ์ในการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนประการหนึ่งคือ “มุ่งพัฒนานักเรียนให้รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีความรอบรู้ ใรู้ออบ และสามารถบูรณาการความรู้ได้” จากอุดมการณ์ดังกล่าว โรงเรียนจึงกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคนจะต้องอ่านหนังสือจากรายการที่โรงเรียนกำหนดอย่างน้อย 50 เล่ม เป็นเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

กิจกรรมดังกล่าวมุ่งหวังให้นักเรียนโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์แต่ละคนได้อ่านวรรณกรรมโลก และวรรณกรรมไทยอันทรงคุณค่า ได้อ่านหนังสือที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาบุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนเรียนรู้การใช้ชีวิตและสภาพความเป็นจริงในสังคม หนังสือที่กำหนดไว้ในรายการหนังสือดีที่นักเรียนควรอ่านมาจากการคัดสรรร่วมกันของผู้ทรงคุณวุฒิ ครู และบรรณารักษ์ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนะหนังสือให้โรงเรียนพิจารณานำเข้าไว้ในรายการด้วย

หลังจากที่นักเรียนอ่านหนังสือแต่ละเล่มจบแล้วจะต้องบันทึกลงในสมุดบันทึกการอ่าน โดยลงรายการบรรณานุกรม เรื่องย่อ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นๆ หลังจากนั้นนักเรียนจะต้องเล่าเรื่อง และตอบ

ข้อขัดแย้งกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาลงนามรับรองการอ่านของนักเรียน และเพื่อเป็นการสร้างเสริมให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่อ่านยาก หนังสือที่มีเนื้อหายาว หรือวรรณกรรมภาษาอังกฤษ หนังสือเหล่านี้จะกำหนดให้ได้รับแต้มคะแนนสะสมมากกว่าหนังสือทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการจัดชุมนุมการอ่าน มีการจัดกิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ มีการจัดกิจกรรมแนะนำหนังสือหน้าเสาธง เพื่อสร้างบรรยากาศสังคมการอ่านให้มีขึ้นในโรงเรียน

เด็กปัญญาเลิศ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หากได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย มีการจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมที่สร้างเสริมความรู้ความสามารถ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสามารถที่โดดเด่นของเขาเหล่านี้จะได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นคนดี มีคุณภาพ รู้จักใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ทำประโยชน์เพื่อสังคม สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าต่อประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์

บรรณานุกรม

- กมล แสงทองศรีกมล. (2552). พลิกเรื่องเรียนรู้สู่อัจฉริยะ : ลูกเป็นเด็กปัญญาเลิศหรือเปล่า. สืบค้นได้จาก <http://gotoknow.org/blog/kamolss/288757>.
- คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา. (2535). เด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อ.
- ธงชัย ชิวปรีชา. (2552). “เหตุผลที่ต้องมีการจัดการศึกษาเป็นการเฉพาะสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.” ใน นี่คือจุด: บันทึกการพัฒนาอัจฉริยภาพเยาวชนไทย. นครปฐม: โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ สกศ.
- อุษณีย์ อนุรุทธีวงศ์ (2553). ความคิดและจิตใจของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ. สืบค้นได้จาก www.thaigifted.org
- Halsted, Judith Wynn. (1990). **Guiding the gifted reader. ERIC Digest #E481**. Retrieved from <http://www.ericdigests.org/pre-9216/guiding.htm>.
- Hebert, Thomas P. & Pagnani, Alexander R. (2010, Summer). “Engaging gifted boys in new literacies.” **Gifted Child Today**. 33 (3), 36–45.
- Whitehead, R.J. (1984). **A guide to selecting books for children**. Metuchen, NJ: Scarecrow.

การใช้กระบวนการทรงงานตามเบื่องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์บอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองसानแตร

นิสากร คุณโท *

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

จากการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลงานส่วนใหญ่ไม่มีความแปลกใหม่ ผลงานเหมือนกับภาพตัวอย่าง และซ้ำกันเป็นส่วนใหญ่ แสดงว่านักเรียนมีปัญหาด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลงานในการศึกษาในชั้นที่สูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในอนาคต เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน เพราะการที่มนุษย์จะอยู่ในสังคมได้จะต้องเป็นผู้ที่สามารถปรับตัว และรู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ เจาะหน้า ได้อย่างรวดเร็ว

จากปัญหาการขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยโดยเลือกใช้กระบวนการทรงงานตามเบื่องพระยุคลบาท (SAPAE) เป็นขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย และใช้เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ เพราะสอดคล้องกับวิธีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (Torrance) มาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองसानแตรในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองसानแตร โดยใช้วิธีสอนที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื่องพระยุคลบาท (SAPAE)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

มณัญญา บุษยะมา (2541) ศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาล พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่ สามารถคิดได้หลากหลาย คล่องแคล่ว และหลายทิศทางมากขึ้น

จันทน์ บุญคลัง (2542) ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือกันแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แบบร่วมมือกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติ มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบร่วมมือมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่ใช้กระบวนการต่าง ๆ

ประภาวดี เทพทอง (2545) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนโดยใช้กระบวนการสื่อสารพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพนตีสโมสร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้การเรียนการสอนด้วยกระบวนการสื่อสาร มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE)

พัชรี แก้วสลัสนี (2551) ศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวทางการทรงงานตามรอยพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พินนภัทร์ บุษบงค์ (2551) ศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการวิจัยตามแนวทางการทรงงานตามรอยเบื้องพระยุคลบาท SAPAE เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

ในส่วนของแต่ละประเทศนั้น เซริฟ (Sherif, 1979) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจบรรยากาศในห้องเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาผู้ศึกษาสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เป็น 2 ลักษณะ คือ บรรยากาศที่เสรี และบรรยากาศที่มีการจำกัด ผลปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนบรรยากาศแบบเสรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนในบรรยากาศแบบจำกัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หวาง (Hwang, 1986) ได้ศึกษาเพื่อทำการตรวจสอบประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้ในโปรแกรมศิลปะในด้านการคิดสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหว และละครเชิงสร้างสรรค์ มากระตุ้นความคิดของเด็ก และการกระตุ้นด้วยดนตรี เปรียบเทียบกับการกระตุ้นทางศิลปะด้วยการสอนแบบเดิมโดยใช้การตั้งคำถามทางภาษาเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบของ Torrance (TTCT) แบบ A และแบบทดสอบการวาดเชิงสร้างสรรค์ของหวาง (HCDT)

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นด้วยดนตรีในกิจกรรมศิลปะนั้นมีประสิทธิผล เช่นเดียวกับการตั้งคำถามในเรื่องของภาษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นการสำรวจสภาพปัญหา (survey)

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองसानแตร์ พบว่านักเรียนขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา (analysis)

วิเคราะห์ปัญหาความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ โดยใช้ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปแบบ ก

ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนการปฏิบัติงาน (planning)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นักเรียน โดยเลือก แผนการทดลอง รูปแบบ กลุ่มควบคุมทดสอบเฉพาะหลังทดลอง

ขั้นที่ 4 ขั้นการปฏิบัติงาน (action)

สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 11 คน สร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง สอนโดยใช้กระบวนการทวงงานตามเบื่องพระยุคลบาท (SAPAE) จำนวน 20 ชั่วโมง และจัดการเรียนรู้กับกลุ่มควบคุมโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามปกติ แล้วเก็บรวบรวมคะแนนจากการตรวจคุณภาพผลงาน ทุกแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Office Excel

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน (evaluation)

ทดสอบความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดยใช้แบบทดสอบความคิด ฉบับเดิม ทำการตรวจบันทึกคะแนน และนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า test independent วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window 11.5 แล้วสรุปผลการทดลอง

การสรุปผล

สรุปผล ขั้นที่ 1 ขั้นการสำรวจสภาพปัญหา

จากการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองसानแตร์ พบว่านักเรียนขาดทักษะความคิดสร้างสรรค์

สรุปผล ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา

ปัญหาความคิดสร้างสรรค์ด้านที่นักเรียนมีปัญหามากที่สุด คือด้านความคล่องในการคิด

สรุปผล ขั้นที่ 3 ขั้นการวางแผนการปฏิบัติงาน

ใช้แผนการวิจัยในครั้งนี้คือ รูปแบบกลุ่มควบคุมทดสอบเฉพาะหลังทดลอง (Posttest Control Group Only Design) และใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการทวงงานตามเบื่องพระยุคลบาท (SAPAE) 5 ขั้นตอน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปผล ชั้นที่ 4 ขั้นการปฏิบัติงาน

สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 22 คน แบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกนักเรียนที่มีปัญหาคะแนนความคิดสร้างสรรค์ต่ำจากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ในขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาเป็นกลุ่มทดลอง และเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงจากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 11 คน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.6–1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่า E1/E2 โดยเทียบเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า คะแนนระหว่างเรียน เท่ากับ 80.02 คะแนนสอบหลังเรียน เท่ากับ 80.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

ผลการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ระดับคุณภาพพอใช้ จนกระทั่งถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 ระดับคุณภาพดีมาก นอกจากนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

สรุปผล ชั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน

ทดสอบความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนของ นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีตามปกติและผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทุกคน

อภิปรายผล

การใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองसानแดร พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีสอนที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐาน และสอดคล้องกับ พัชรี้ แก้วสลัสี และพินนภัทร์ บุขงบงค์ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้นกระบวนการทำงาน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง มีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนมีความคิดอิสระ มีการวางแผนการปฏิบัติงานเป็นการให้ผู้เรียนหาคำตอบอย่างหลากหลายมีการลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองทำให้เกิดการเรียนรู้และการประเมินผลงานและปรับปรุงผลงานได้ด้วยตนเอง

ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการศึกษาไปความรู้เป็นการฝึกอ่านทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทุกคน และผู้วิจัยจะใช้วิธีสอนที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรดำเนินการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องควบคู่กับการฝึกการอ่าน เพื่อให้พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และทักษะการอ่านของนักเรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. วิธีสอนที่ใช้กระบวนการทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา และสถานที่ เช่นการวาดภาพนอกสถานที่ ได้เป็นอย่างดี

การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

PROJECT ASSESSMENT ENCOURAGES THE HABIT LOVES READING,
IN ORIGINAL SCHOOL, ENCOURAGES THE HABIT LOVES READING,
BE UNDER AREA EDUCATIONAL KANCHANABURI OFFICE

จันจิรา คุณเที

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริม
นิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ใช้การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) และเพื่อ
ศึกษาผลการประเมินโครงการที่มีผลงานดีเด่นในการปฏิบัติงาน (Best Practice) ตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูบรรณารักษ์ ครูผู้สอน นักเรียนและ
ผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี
จำนวน 11 โรงเรียน เท่ากับ 628 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบที
(t-test) วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่างๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 1) ทั้งนี้เพราะการอ่านช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2542 : 2) และการอ่านคือเส้นทางสู่ความสำเร็จ การอ่านจึงเป็นนิสัยสำคัญในวิถีชีวิตที่ก่อให้เกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญตลอดชีวิต (กรมวิชาการ. 2546 : 7)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในมาตรา 24 (3) โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และมาตรา 24 (5) ได้ระบุให้สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2542 : 13-14) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ ผู้เรียนต้องมีนิสัยรักการอ่าน จะทำให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริม การเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ในกลุ่มสาระต่างๆ สามารถเน้นกระบวนการอ่านเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและนิสัยรักการอ่านเข้าใจกระบวนการอ่านสามารถตีความเรื่องที่อ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนได้เต็มศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 10)

รัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายให้คนมีความรู้ ความสุข มีสุขภาพ แข็งแรง ครอบครัวอบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติ รวมถึงอนุรักษ์ส่งเสริมทุกทางให้เป็นสังคมที่เข้มแข็ง ตลอดจนให้คนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นคนดี มีคุณภาพ มีศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขัน และมีคุณธรรม สู้สังคมฐานความรู้

การอ่านหนังสือจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคม ปัจจุบันนี้ การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลายแม้ในหมู่ผู้รู้หนังสือ การอ่านที่ดีและมีสาระยิ่งน้อยลงไปทุกที สาเหตุมีหลายประการ นับตั้งแต่การขาดแคลนหนังสือที่ดีและตรงกับความต้องการของผู้อ่าน การขาดแคลนแหล่งหนังสือที่จะซื้อหรือยืมอ่านได้ไปจนถึงการดึงความสนใจและการแย่งเวลาของสื่ออื่นๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง อินเทอร์เน็ต ฯลฯ รวมทั้งขาดการชักจูง การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการอ่าน ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งในและนอกสถานศึกษา เมื่อเทียบกับความเฟื่องฟูและการได้ฟังได้รู้เห็นเรื่องต่างๆ จากโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง

อินเทอร์เน็ตแล้ว การอ่านหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องใช้ความพยายามมากกว่า และต้องมีทักษะในการอ่าน ถ้าจะให้การอ่านหนังสือเกิดเป็นนิสัย จำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจ ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านมาโดยตลอด แต่สภาพปัจจุบันพบว่าสังคมไทยยังไม่เป็นสังคมของการอ่าน จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในปีงบประมาณ 2549 โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะในด้านการอ่าน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรที่ต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของการส่งเสริมการอ่านของประเทศ และประสานส่งต่อไปให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ ดำเนินการกิจกรรมต่อ รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการบริการแหล่งความรู้ ห้องสมุด ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประกวดต่างๆ การสนับสนุน ปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 38) ผู้วิจัยมีความสนใจในการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโครงการที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่มีจุดหมายมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระภาษาไทย ให้ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากโครงการนี้มีความสำคัญ ในการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะและมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อันจะส่งผลต่อการอ่านออก เขียนได้นำไปสู่การเรียนรู้สาระอื่นๆ ได้ดีขึ้น และปัจจุบันยังไม่มี การประเมินโครงการนี้ จึงเห็นว่าควรมีการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมิน (CIPP Model) เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านกระบวนการ (process) และด้านผลผลิต (product) ต่างๆ ของโครงการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนา ปรับปรุงโครงการต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาและเห็นว่า การประเมินโครงการใน

รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มีความเหมาะสมในการประเมินโครงการนี้ สอดคล้องกันอย่างไรบอกด้วย เพราะเป็นการประเมินผลของโครงการทั้งระบบ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ที่ประเมินองค์ประกอบทุก ๆ ด้านนี้สักรักการอ่าน ทั้งระบบสามารถประเมินปัจจัยหรือองค์ประกอบของโครงการได้ครบถ้วน จึงได้เลือกใช้การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) มาใช้กับโครงการนี้ ซึ่งมีความเหมาะสมกว่า เพราะมีการประเมินอย่างต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ทำให้เห็นผลการประเมินได้ทุกด้านสามารถนำไปสู่ในการปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติ เพื่อให้โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ใช้การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model)
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินโครงการที่มีผลงานดีเด่นในการปฏิบัติงาน (Best Practice) ตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประเมินโครงการ

ความหมายของการประเมินโครงการ ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินโครงการ ประเภทของการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model)

2. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ความหมายของการอ่าน ความหมายของนิสัยรักการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน การสร้างนิสัยรักการอ่าน การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นโยบายและมาตรการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

3. โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ งานวิจัยต่างประเทศ

5. กรอบแนวคิดในการประเมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) เพื่อประเมินผลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ในรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) เพื่อประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี นำมากำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- 1) การกำหนดปัญหาและขอบเขตของปัญหา
- 2) วิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
- 3) กำหนดกรอบความคิดในการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4) กำหนดตัวแปร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5) สร้างเครื่องมือตัวชี้วัด ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 ด้านคือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ

- 6) หาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 7) ปรับปรุงเครื่องมือ
- 8) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 9) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 10) สรุป อภิปรายเสนอแนะ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 11 คน และ ครูบรรณารักษ์ โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 11 คน ครูผู้สอน จำนวน 262 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 546 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 546 คน ของโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำนวน 11 โรงเรียน คือ โรงเรียนกว้างทองราษฎร์บูรณะ โรงเรียนบ้านปากนาสวน โรงเรียนบ้านเจ้าเณร โรงเรียนวัดห้วยเหินยาวบุญสิริวิทยา โรงเรียนวัดพระแท่นดงรัง โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน โรงเรียนวัดเบญพาต โรงเรียนอนุบาลห้วยกระเจา โรงเรียนอนุบาลบ่อพลอย โรงเรียนบ้านหนองปรือ และโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 รวมประชากรทั้งสิ้น 2,276 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 22 คน ซึ่งมีรายละเอียดและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 11 โรงเรียน คือ กว้างทองราษฎร์บูรณะ บ้านปากนาสวน บ้านเจ้าเณร วัดห้วยเหินยาวบุญสิริวิทยา วัดพระแท่นดงรัง ศึกษาสงเคราะห์พนมทวน วัดเบญพาต อนุบาลห้วยกระเจา อนุบาลบ่อพลอย บ้านหนองปรือ ป่าไม้อุทิศ 15 รวมประชากรทั้งสิ้น 22 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 22 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552, หน้า 109) กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครูผู้สอน จำนวน 262 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 จำนวน 546 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 546 คน หากกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบ บัญญัติไตรยางศ์ เหตุผลที่ต้องนำมาทั้ง 11 โรงเรียน คือ เปิดโอกาสให้ทุกโรงเรียนได้มีโอกาสถูกเลือก ทำให้ได้ รวมประชากรทั้งสิ้น 1,354 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 606 คน

3. การวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้ และแหล่งข้อมูล

การกำหนดแนวทางในการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยได้สร้างกรอบความคิด (evaluation framework) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการประเมิน ตัวบ่งชี้ วิธีการและเครื่องมือ แหล่งข้อมูล การวิเคราะห์ และเกณฑ์ การประเมิน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการประเมิน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมินผลโครงการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาความหมาย หลักการ วัตถุประสงค์ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์ในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระของเขตที่ เกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีโดยใช้รูปแบบ จำลองชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (D.L. Stufflebeam)

2) ศึกษาโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดเพื่อร่างข้อคำถามเป็นแบบสอบถาม โดยใช้ ข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารตามข้อ 1 และข้อ 2 นำมาสรุปเป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน และความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดย ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ด้าน ผลกระทบ ดังนี้

3.1) ด้านสภาพแวดล้อม (context) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและการปฏิบัติ ด้านหลักการและวัตถุประสงค์

3.2) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรและการระดมทรัพยากรที่ใช้ ในการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

3.3) ด้านกระบวนการ (process) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จและการปฏิบัติในการ ดำเนินการและการจัดกิจกรรมของโครงการ

3.4) ด้านผลผลิต (product) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพและผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

3.4.1) ด้านผลผลิต (outcome) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพและผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน

3.4.2) ด้านผลกระทบ (impact) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ความสำเร็จและคุณภาพของผลผลิตตามความพึงพอใจ

4) กำหนดกรอบและแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

5.1) ชุดที่ 1 แบบสอบถามประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี และครูผู้สอน แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี

5.2) ชุดที่ 2 แบบสอบถามประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี สำหรับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี

6) นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบสำนวน ภาษา เนื้อหาสาระ รูปแบบของการสอบถามและความเที่ยงตรงของเนื้อหา

7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ คือการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษาและความชัดเจนของคำถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item - Objective Congruence: IOC)

8) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือ $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป ส่วนข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์ ให้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และ นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา ภาษา สำนวน และทำการปรับปรุงในเรื่องของความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ประเด็นของข้อความถาม ความสอดคล้องกับเรื่องที่ค้นคว้าและความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

9) หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยทดลอง (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ ครูและนักเรียน จำนวน 50 คน ในโรงเรียนแกนนำส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

10) นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อพิจารณาเห็นชอบก่อนนำไปใช้

ตอนที่ 2 การหาผลปฏิบัติงานที่ดีเด่น Best Pactice ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาผลปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Best Pactice) ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีในโรงเรียนที่มีผลคะแนนการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนสูงที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี การสร้างแบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหาผลปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Best Pactice)

2. สร้างแบบสัมภาษณ์และข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามหลัก (main questions) และประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้ สถานภาพโดยทั่วไป ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการกระบวนการและวิธีการดำเนินงานตามโครงการ และผลที่เกิดขึ้นโดยตรงและผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังดำเนินการตามโครงการ

3. จัดพิมพ์ข้อคำถามหลักของแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1- 4 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 22 ชุด

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1- 4 ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ ครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งและขอคืนด้วยตนเอง จำนวน 606 ชุด

3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้วตรวจสอบให้สมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาผลการปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Best Pactice) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษา 3 ลักษณะประกอบกัน คือ วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และศึกษาจากเอกสารข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 เขียนแบบข้อคำถามการสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ไปยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โรงเรียนที่มีผลคะแนนการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี สูงที่สุด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของโรงเรียน

4.3 ติดต่อและนัดหมายผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ เพื่อสัมภาษณ์ และครูผู้สอนนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ สำหรับสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

4.4 เมื่อถึงวันนัดหมาย ผู้วิจัยเดินทางไปยังสถานที่และเวลาที่นัดหมาย แล้วดำเนินการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มตามแผนที่วางไว้

5. เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

6. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละข้อคำถาม ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม รวมทั้งที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสอบถามคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการของผู้อตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. การแปลผลของความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1986 อ้างถึงในเกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546 : 44)

การศึกษารอบสาระของแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตจากเอกสาร แล้วประมวลสร้างเป็นคำถามแต่ละด้าน และใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ศรีวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 : 167)

แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ใช้ค่าร้อยละ (percentage) ของกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาผลปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Best Practice) ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และเอกสารข้อมูล มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1) ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าโดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูบรรณารักษ์ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจาก ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

2) จัดทำดัชนีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และเอกสารข้อมูล

3) จัดทำข้อสรุปข้อมูลทั้งหมดเพื่อหาผลปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Best Practice) ของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ใช้สถิติดังต่อไปนี้

- 1) อัตราส่วนร้อยละ (percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
- 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- _____. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน = **Reading and Reading Promotion**. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- พิสนุ ฟองศรี. (2551). การเขียนรายงานการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่ง.
- _____. (2551). เทคนิคประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: พรอพเพอร์ตี้พรินท์.
- _____. (2552). แนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดในการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธา.
- _____. (2552). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธา.
- _____. (2551). 111 ข้อบกพร่อง : แนวทางการปรับปรุงการเขียนรายงานประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่ง.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). การส่งเสริมการอ่าน=**Better Reading**. ชลบุรี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2536). การอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2542). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เอ. เอ็น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). การส่งเสริมการอ่าน : นโยบาย มาตรการ แนวทางการดำเนินงาน สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ครุสภาลาดพร้าว.
- _____. (ม.ป.ป.). เอกสารแนวทางการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประจำปีงบประมาณ 2550 สำหรับโรงเรียนแกนนำส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- _____. (2549). เอกสารแนวทางการดำเนินงาน ปฏิรูปการเรียนรู้การสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้การสอนนำ แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Blain, H. (1983). A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers. **Dissertation Abstracts International**, 44 , 125-A.
- Bolt, D. E.. (1992). **The Identification of Home Literacy Factors and Their Relationship to Middle Grade Students Reading Achievement**. New Foundland: Memorial University of New Foundland (Canada).
- Broomhead, D. (1987). **An Investigation of Relationship Among Parenting Style, Ethnicity and Reading Level**. Long Beach: California State University.
- DiGiovana, L. M. (1997). **The Importance of Recreational Reading , and It's Impact on Children's OMotivation, Attitude toward Reading, as well as Reading Achievement**. Grand Valley: Grand Valley State University.
- Steltenkamp, C. J. (1992). **Habits Attitudes and Experiences: A Study of Secondary Student's Reading**. Michigan: Michigan State University.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเขาน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1

วสันต์ บานเย็น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนในรายวิชาภาษาไทย ศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดเขาน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 20 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบบันทึกด้านการเรียนของนักเรียน แบบรายงานบทเรียน ผลงานเรียงความของนักเรียน แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน คือ แผนการสอน แบบฝึกทักษะ สื่อ อุปกรณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งในด้านการเขียนคำ การเขียนประโยค การเขียนข้อความ และการเขียนความเรียง โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.27 65.29 12.77 และ 18.73 ตามลำดับ
2. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ไปดูของเขา แล้วกลับมาดูของเรา :
การดูงานห้องสมุดในประเทศ และต่างประเทศ

ดร.ประจักษ์ วัฒนานุกูลิทธิ *

ผู้เขียนร่วมงานกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นเวลาหลายปีก่อนได้รับการสรรหาและสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารสมาคมฯ และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นมาเมื่อได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของสมาคมฯ ให้เป็นกรรมการบริหารสมาคมฯ แล้วจึงรับหน้าที่เป็นประธานแผนกแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ ๒ ปี และเป็นประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ในเวลาต่อมาอีกหลายปี แผนกวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับของสมาคมฯ พ.ศ.๒๕๓๙ และแก้ไข พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๒ /๑๓ ที่ว่า ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศ จัดการรับรอง จัดการศึกษาดูงาน ติดต่อประสานงานและกิจกรรมอื่นอันเกี่ยวเนื่องกับต่างประเทศ แผนกวิเทศสัมพันธ์จึงจัดศึกษาดูงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศ นอกจากนั้นยังได้รับมอบหมายให้จัดศึกษาดูงานในประเทศในวาระที่มีการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมฯ ทุกๆ ปีเรื่อยมาอีกด้วย จึงขอสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

การศึกษาดูงานในประเทศ

ในช่วงที่มีการประชุมสามัญประจำปีและการประชุมวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ส่วนมากจะจัดในเดือนธันวาคมของแต่ละปี แผนกวิเทศสัมพันธ์ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดศึกษาดูงานให้สมาชิกจาก ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสถาบันด้านอาชีวศึกษา ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ หน่วยงานที่เรียกชื่ออื่นที่ทำหน้าที่คล้ายคลึงกับห้องสมุด หรือต่อยอดหน้าที่ให้ครอบคลุมเทคโนโลยี สมัยใหม่มากขึ้นจึงเปลี่ยนชื่อให้ดูดีขึ้น หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้สนใจที่เดินทางจากจังหวัดต่างๆ ใน ส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาร่วมประชุมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ คณะผู้จัดจึงพยายาม จัดเส้นทางศึกษาดูงาน ๕-๗ เส้นทางให้สอดคล้องกับหัวข้อการประชุมใหญ่ และหน่วยงานสังกัดของบรรณารักษ์ ที่มาร่วมประชุม ตลอดจนพิจารณาไปดูงานและเยี่ยมชมห้องสมุดที่ได้รับการตัดสินใจให้เป็นห้องสมุดดีเด่นในปีก่อนหน้า อีกด้วย

สิ่งที่น่าชมเชยเป็นอย่างยิ่งคือความร่วมมือของหน่วยงานที่สมาคมฯ พิจารณาเห็นว่าเหมาะสมจะไปศึกษาดูงานและเยี่ยมชมในปีนั้น ต่างตอบรับการขออนุญาตด้วยความยินดีและรวดเร็ว เตรียมสถานที่ จัดกิจกรรม บุคลากร และเอกสารเผยแพร่ไว้รอต้อนรับ ผู้ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานส่วนมากแล้วให้ความร่วมมือดี แต่สิ่งที่ต้องขอความร่วมมือจากสมาชิกที่ร่วมเดินทางไปเยี่ยมชมจากสมาชิกบางรายก็คือความตรงเวลา การรักษาระเบียบของการเดินทางเป็นกลุ่ม ความเรียบร้อยเหมาะสมในการเยี่ยมชม ตระหนักเสมอว่าผู้ร่วมเดินทางมาจากห้องสมุดหน่วยงานที่แตกต่างกัน จากจังหวัดต่างๆในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร

* ข้าราชการบำนาญ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การจัดเส้นทาง (สาย) สถานที่ ห้องสมุด หน่วยงานที่ไปเยี่ยมชมคำนึงถึงถนน เส้นทาง กระจายถึงห้องสมุดสำคัญแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทและห้องสมุดดีเด่น แต่ยังจำกัดอยู่ภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เคยเดินทางไกลที่สุดถึงจังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยในการเดินทาง และการมีเวลาจำกัด เส้นทางศึกษาดูงานรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

- สายที่ ๑ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล และสวนสมุนไพรสิริรุกชาติ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- สายที่ ๒ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญ ธนบุรี
- สายที่ ๓ ห้องสมุดโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์อัยการไทย
- สายที่ ๔ หอสมุดปรีดี พนมยงค์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สายที่ ๕ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ลุมพินี และห้องสมุดรถเคลื่อนที่

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓

- สายที่ ๑ หอสมุดปรีดี พนมยงค์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
- สายที่ ๒ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
- สายที่ ๓ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
- สายที่ ๔ ห้องสมุดโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ห้องสมุดโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
- สายที่ ๕ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สวนลุมพินี พิพิธภัณฑ์อัยการไทย
- สายที่ ๖ สวนสมุนไพรพุทธมณฑล สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง
- สายที่ ๗ ห้องสมุดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

- สายที่ ๑ ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญ ธนบุรี
- สายที่ ๒ ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก ห้องสมุดโรงเรียนสายปัญญา
- สายที่ ๓ ห้องสมุดเสมือนและฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ห้องสมุดรัฐสภา
- สายที่ ๔ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณพิพิธภัณฑการเกษตรเฉลิมพระเกียรติ
- สายที่ ๕ ห้องสมุดกรุงเทพมหานคร มีนบุรี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

- สายที่ ๖ เรือห้องสมุดเคลื่อนที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
สายที่ ๗ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕

- สายที่ ๑ สายเหนือ พิพิธภัณฑสถานเด็ก โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง
หอสมุดกองทัพอากาศ เณลิมพระเกียรติ ๖ รอบ พระชนมพรรษา
- สายที่ ๒ สายตะวันออก ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บางนา
- สายที่ ๓ สายใต้ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ห้องสมุดวัดนวลนรดิศ
ห้องสมุดโรงเรียนวัดดอนยายหอม นครปฐม
- สายที่ ๔ สายกลาง หอสมุดแห่งชาติ หอวิชาฐานุสรณ์ หอเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ห้องสมุดดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และหอสมุดดำรงราชานุภาพ วังวรดิศ
- สายที่ ๕ สายพญาไท-ดินแดง ศูนย์ข้อมูลข่าว สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๗
ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซอยพระนาง
ห้องสมุดและโรงเรียนราชานุกุล
- สายที่ ๖ สายลาดกระบัง สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง หอสมุดแห่งชาติเขตลาดกระบังเฉลิมพระเกียรติ
ห้องสมุดประชาชน บางน้ำเปรี้ยว
- สายที่ ๗ สายเอไอที ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย(AIT)
พิพิธภัณฑสถานการเกษตรเฉลิมพระเกียรติ
- สายที่ ๘ สายรังสิต-นครนายก หอศิลปนิพนธ์ หอจดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกาญจนาภิเษก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖

- สายที่ ๑ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รังสิต
- สายที่ ๒ หอสมุดดำรงราชานุภาพ (หอสมุดแห่งชาติ) วังวรดิศ
ห้องสมุดเฉพาะ สำนักพระราชพิธีการ พระบรมมหาราชวัง
- สายที่ ๓ ห้องสมุดและพิพิธภัณฑสถานทางการศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร
- สายที่ ๔ ห้องสมุดประชาชนบางปะกง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บางนา
- สายที่ ๕ สำนักหอสมุดแห่งชาติ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร
- สายที่ ๖ ห้องสมุดโรงเรียนราชวินิตประถมศึกษา วัดราชาธิวาส ราชวรวิหาร

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙

- สายที่ ๑ ห้องสมุดโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล
สายที่ ๒ ห้องสมุดโรงเรียนสายปัญญา ฯ ห้องสมุดมารวย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
สายที่ ๓ สำนักอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ห้องสมุดกรมธนารักษ์
ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ชอยพระนาง กทม.
สายที่ ๔ ห้องสมุดเสริมปัญญา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
ห้องสมุดประชาชนและพิพิธภัณฑ์เสรีไทยอนุสรณ์ (กทม.)
สายที่ ๖ สำนักหอสมุดแห่งชาติ ศูนย์การเรียนรู้วังจันทรถนอม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐

- สายที่ ๑ ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ชอยพระนาง กทม.
สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท.
สายที่ ๒ บริษัท โพสต์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน)
หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
สายที่ ๓ ห้องสมุดโรงเรียนทวิธาภิเศก
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป (มหาชน)
สายที่ ๔ ตลาดเก่าห้อง อ.บางปลาม้า หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี เจลิมพระเกียรติ
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชวนาไทย
สายที่ ๕ การจัดการความรู้ด้านข้อมูลสารสนเทศ สนามบินสุวรรณภูมิ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑

- เส้นทางที่ ๑ ห้องสมุดโรงเรียนเซนต์คาเบรียล สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
เส้นทางที่ ๒ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ(วัดโพธิ์)
เส้นทางที่ ๓ ห้องสมุดโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ สะพานสูง (กทม.)
เส้นทางที่ ๔ สำนักงานศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ห้องสมุดสยามสมาคมฯ
เส้นทางที่ ๕ ห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ห้องสมุด ศ. สังเวียน อินทวิชัย คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

- สายที่ ๑ สถาบันวิทยบริการ(วิทยทรัพยากร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร กทม.
สายที่ ๒ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.)

- สายที่ ๓ ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ บางขุนเทียน (กทม.)
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน (กทม.)
- สายที่ ๔ หอสมุดแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี เฉลิมพระเกียรติ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมอญ จังหวัดสุพรรณบุรี
- สายที่ ๕ ห้องสมุดโรงเรียนสตรีวิทยา ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก

ปี พ. ศ. ๒๕๕๓

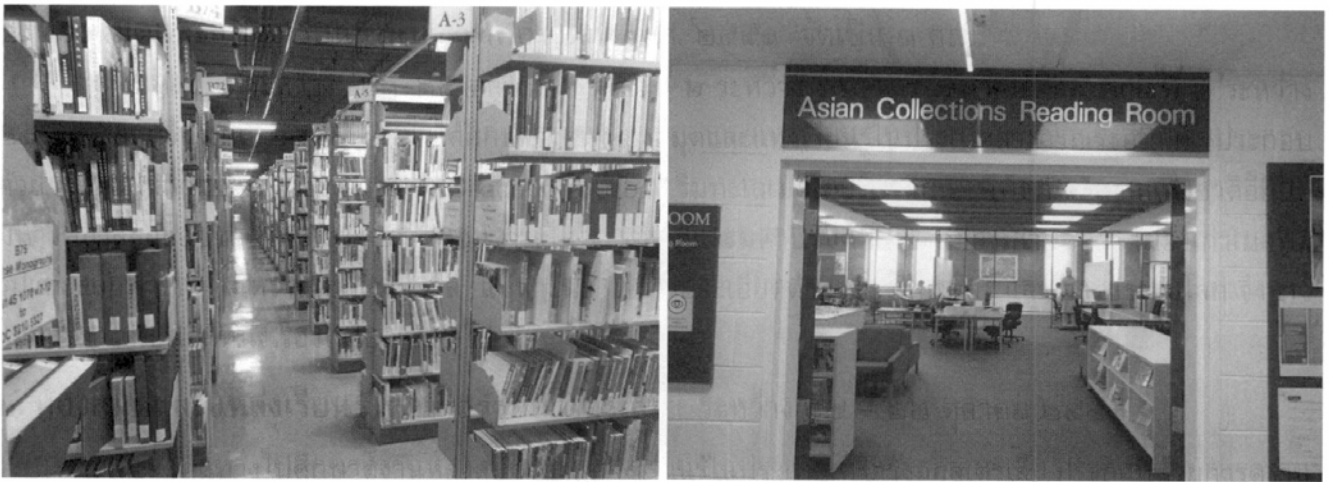
- สายที่ ๑ หอสมุดและจดหมายเหตุ ธนาคารแห่งประเทศไทย
พิพิธภัณฑสถาน ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สายที่ ๒ สายยาวราช หอสมุดกาญจนาภิเษก โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
พระพุทธสุพรรณมहाปฐมากร วัดไตรมิตรวิทยาราม วรวิหาร
- สายที่ ๓ สายปทุมธานี หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช หอัครศิลป์
- สายที่ ๔ สายพุทธมณฑล หอสมุดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
- สายที่ ๕ ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
นิทรรศน์รัตนโกสินทร์ และลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์

การศึกษาดูงานต่างประเทศ

สมาคมฯ ได้ดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับสมาคมห้องสมุดและสถาบันห้องสมุด ต่างประเทศเช่น เรื่องเกี่ยวกับสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ติดต่อประสานงานกับห้องสมุด แห่งเรียนรู้ในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้หวัน เกาหลีใต้ อียิปต์ เวียดนาม อินเดีย สิงคโปร์ มาเลเซีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอังกฤษ สามารถจัดให้เดินทางได้ดังนี้

๑. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ สมาคมฯ นำคณะสมาชิกไปศึกษาดูงานห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมการอ่าน การค้นคว้า ดังนี้

๑.๑ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจีนแห่งฮ่องกง (The Chinese University of Hong Kong) เป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ของฮ่องกง ในเวลานั้นมีวิทยาลัย ๔ แห่ง ๗ คณะ นักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท แลกเปลี่ยน นักศึกษากับมหาวิทยาลัย ๑๘๐ แห่ง ใน ๒๓ ประเทศ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีหนังสือ ๑.๘ ล้านเล่ม/ฉบับ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฟูลเท็กซ์ ๒๒,๐๐๐ รายชื่อ ฐานข้อมูล ๕๗๐ ฐาน ให้บริการตอบสนองนักศึกษาและสังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้ของฮ่องกง ที่มีการแข่งขันระดับนานาชาติสูงมาก ให้บริการเชิงรุกอย่างมีคุณภาพ บรรณารักษ์ไทยได้เห็น ห้องสมุดเก่าที่ปรับตัวให้ทันสมัย บรรณารักษ์ทำงานกันอย่างคล่องแคล่วว่องไว มีประสิทธิภาพ แต่ไม่ลืมหานา วัฒนธรรมและประเพณีจีน นักศึกษาอ่านและค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลจากหนังสือ วารสาร ฐานข้อมูล และ อินเทอร์เน็ตกันอย่างเข้มข้น

๑.๒ **ห้องสมุดประชาชนกลางแห่งฮ่องกง** (The Hong Kong Central Library) หอสมุดแห่งนี้เป็นศูนย์บริหารและบริการห้องสมุดและสารสนเทศกลางของฮ่องกงที่มีห้องสมุดหลายแห่ง อาคารหอสมุดสูง ๑๒ ชั้น มีลักษณะผสมผสานตะวันตกกับตะวันออก เป็นห้องสมุดประชาชนสมัยใหม่อย่างแท้จริง มีหนังสือ ๑.๗ ล้านเล่ม พร้อมสื่อทุกประเภท บริการคนฮ่องกงทุกระดับอายุและการศึกษา บรรณารักษ์ไทยได้เห็นการบริการเด็กเล็ก วัยรุ่น ประชาชนทั่วไป ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ห้องสมุดจัดหนังสือและสื่อต่างๆตามระดับอายุในแต่ละชั้นของอาคาร เด็กเล็กอยู่ชั้นล่างสุด จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กระตุ้นการสร้างสรรคโดยเฉพาะแก่เด็กๆในสังคมเมืองใหญ่ นอกจากนั้นยังได้เห็นคนชราของฮ่องกงอ่านหนังสือประเทืองความรู้และความบันเทิงอย่างสบายใจ

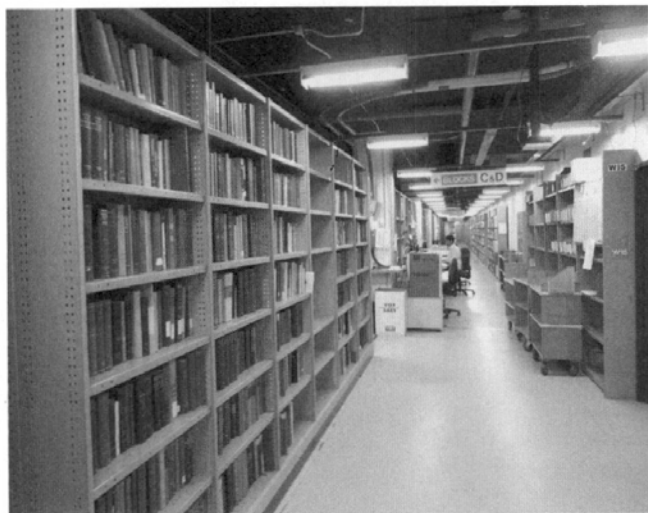
๑.๓ **ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งฮ่องกง** (Hong Kong University of Science and Technology Library) เป็นห้องสมุดสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัยที่ทันสมัย ตั้งอยู่ในสถานที่ๆมีธรรมชาติสวยงามของฝั่งกอลตอนเหนือ มองเห็นอ่าวฮ่องกงชัดเจน ออกแบบทันสมัย โปร่งโล่งสบายรับแสงธรรมชาติเต็มที่ประหยัดพลังงาน ชั้นเก็บหนังสือเคลื่อนไหวอัตโนมัติโดยสะดวกปรับปรุงง่าย มีห้องและการให้บริการส่งเสริมการอ่านครบถ้วนตามลักษณะห้องสมุดขนาดกลางค่อนข้างใหญ่ระดับมหาวิทยาลัย เช่นห้องค้นคว้า ห้องโถงเพื่อการอ่านทั่วไป ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ฯลฯ นักศึกษาตั้งใจอ่านและค้นคว้าอย่างมากในบรรยากาศผ่อนคลาย บรรณารักษ์จีน-ฮ่องกงและอังกฤษ-ฮ่องกงช่วยเหลือนักศึกษาอย่างดียิ่ง

๑.๔ **พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งฮ่องกง** (Hong Kong Museum of History) จัดแสดงประวัติความเป็นมาของฮ่องกงตั้งแต่กำเนิดแผ่นดิน มนุษย์ยุคหิน คนจีนในฮ่องกง ลงมาจนถึงเวลาอังกฤษยกฮ่องกงคืนให้แก่จีนแผ่นดินใหญ่ จัดแสดงด้วยเทคนิคสมัยใหม่ มีหุ่นโมเดล สถานการณ์จำลอง ภาพวาด ภาพถ่าย รูปปั้น คำอธิบาย วีดิโอ ภาพยนตร์สั้นประกอบทำให้ผู้ชมเข้าใจความเป็นมาของฮ่องกงชัดเจนภายในเวลาอันสั้น นับว่าเป็นสถานที่ให้ความรู้ที่สำคัญแห่งหนึ่ง

๑.๕ **หอสมุดรัฐสภาแห่งชาติเกาหลี** (The National Assembly of Korea) หอสมุดแห่งนี้เป็นหอสมุดที่มีความสำคัญต่อการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยของเกาหลีเพราะเป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนหนังสือข้อมูล เนื้อหาความรู้แก่สมาชิกรัฐสภาเกาหลีที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายของเกาหลีได้ หอสมุดเป็นอาคาร ๕ ชั้น ตั้งอยู่ด้านซ้ายของอาคารรัฐสภาแห่งชาติ มีหนังสือมากกว่า ๒.๔๕ ล้านเล่ม วารสารกว่า ๑๗,๐๐๐ รายชื่อ (ใช้ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คนต่อปี เชื่อมโยงข้อมูลกับห้องสมุดในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่คณะไปศึกษาดูงานกำลังก่อสร้างอาคารหอสมุดดิจิทัล คาดว่าแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๕๐ บัดนี้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๑.๖ **หอสมุดแห่งชาติเกาหลี** (The National Library of Korea) เป็นหอสมุดที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของเกาหลี เพราะเป็นผู้นำของห้องสมุดในเกาหลีทั้งตามกฎหมายและการปฏิบัติ ทำหน้าที่เก็บรวบรวม อนุรักษ์ จัดระบบ เก็บรักษาและให้บริการ จัดทำบรรณานุกรมและฐานข้อมูลบรรณานุกรมของชาติและปรับปรุงบำรุงรักษาสม่ำเสมอ จัดทำมาตรฐานทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จัดฝึกอบรมระดับชาติและนานาชาติ เช่น การประชุมสภาห้องสมุดและสารสนเทศโลก (World Library and Information Congress-WLIC) หรือการประชุมสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุดครั้งที่ ๗๒ (72nd International Federation of Library Associations and Institutions General Conference and Council- IFLA) การประชุมผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติระดับนานาชาติ (Conference of the Directors of National Libraries - CDNL) การประชุมผู้เชี่ยวชาญการจัดทำมาตรฐานการลงรายการบรรณานุกรม ระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๔ (4th IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code) ๑๖-๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ มีหนังสือ สารสนเทศ ๕.๖๘ ล้านรายการ หอสมุดเพื่อเด็กและเยาวชน มีหนังสือประมาณ ๒ แสนเล่ม ในขณะที่ขณะนั้นเดินทางไปเยี่ยมชมนั้นกำลังก่อสร้างหอสมุดดิจิทัลแห่งชาติ ๘ ชั้น บัดนี้ก็ได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเช่นกัน

๑.๗ **ห้องสมุดประชาชนเซียงบุก** (Seongbuk Digital Public Library) ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงโซล เป็นห้องสมุดประชาชนทันสมัยขนาดกลางแนวใหม่หาความรู้ใหม่มาให้นักเรียน ประชาชนในชุมชนที่พัฒนาตลอดเวลา ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดความรู้ใหม่ๆ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และด้านวัฒนธรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงห้องสมุดทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มต่างๆ ประสานงานร่วมมือกับโรงเรียนทุกระดับ มีบริการหนังสือเด็ก จัดห้องหนังสือเด็กได้อย่างสวยงามสมัยอบอุ่น ห้องอ่านจิบน้ำชา กาแฟ ห้องสอนวิชาการใช้คอมพิวเตอร์และการรู้สารสนเทศ ห้องพักค้างคืนสำหรับผู้คนที่เดินทางไป-กลับลำบากที่ชั้นบนสุดของอาคาร อีกด้วย

๒. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในประเทศอียิปต์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จัดเป็น ๓ คณะ

คณะที่ ๑ ระหว่าง ๒๑-๒๕ ตุลาคม คณะที่ ๒ ระหว่าง ๒๒-๒๗ ตุลาคม และคณะที่ ๓ ระหว่าง ๒๔-๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คณะฯ ได้ศึกษาดูงาน ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในประเทศสาธารณรัฐอียิปต์ ประกอบด้วย หอสมุดอเล็กซานเดรีย ปราสาท Citadel of Qaitbay ริมหะเลเมดิเตอร์เรเนียน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอียิปต์ มหาวิทยาลัยอัสซุซซา ห้องสมุดประชาชน กรุงไคโร สฟิงค์และมหาปิรามิดที่กิเซ เมืองเก่าซัคคร่า เมืองเก่าเมลฟิส รูปแกะสลักฟาโรห์ สุเหร่าโมฮัมหมัดอาลี แม่น้ำไนล์ ที่มีรายละเอียดด้านประวัติศาสตร์ และ อารยธรรมโลก จึงอาจแยกกล่าวได้เป็นอีกหนึ่งเรื่องในโอกาสต่อไป

๓. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในเครือรัฐออสเตรเลีย ระหว่าง ๑๗ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓

คณะฯ เดินทางไปศึกษาดูงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย ประกอบด้วยการดูงาน หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย (National Library of Australia) หอจดหมายเหตุแห่งชาติออสเตรเลีย (National Archives of Australia) พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานสงครามแห่งออสเตรเลีย (Australian War Memorial) รัฐสภาแห่งเครือรัฐ (Parliament House) ชมธรรมชาติ การออกแบบ การวางผังเมือง ภูมิทัศน์ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนพูดภาษาอังกฤษในเมืองหลวงที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ที่กรุงแคนเบอร์รา เมืองหลวงของเครือรัฐออสเตรเลีย

คณะฯ ยังได้ศึกษาดูงานที่ หอสมุด (ประชาชน) แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (State Library of New South Wales) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีซิดนีย์ (University of Technology Sydney ,Blake Library) หอเอกสารซิดนีย์ (Sydney Records Centre) ที่เป็นส่วนหนึ่งของสำนักเอกสารแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (State Records Authorities of New South Wales) โรงละครโอเปร่าเฮาส์ (Opera House) พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำแห่งซิดนีย์ (Sydney Aquarium) หอคอยแห่งซิดนีย์ (Sydney Tower) สะพานฮาเบอร์บริดจ์ (Harbour Bridge) อ่าวซิดนีย์ (Sydney Harbour) อุทยานแห่งชาติบลูเมาท์เทน (Blue Mountain) ที่เป็นมรดกโลก สวนสัตว์พื้นเมืองโคอาล่าปาร์ค ไนนครซิดนีย์ ที่สวยงามทันสมัย เมืองใหญ่ที่สุดในมหาสมุทรแปซิฟิกใต้ และในทวีปออสเตรเลีย และชมสถานที่สำคัญต่างๆ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์

คณะฯ ยังมีโอกาสได้เดินทางไปเยี่ยมชมเมืองใหม่ปุตราจาया (Putra Jaya) ที่สวยงามทันสมัย มีชื่อเสียงของประเทศมาเลเซียที่รุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม อีกด้วย ในส่วนที่เกี่ยวกับการเดินทางไปประเทศเครือรัฐออสเตรเลียมีรายละเอียดมาก จึงขอแยกกล่าวถึงเป็นอีกหนึ่งเรื่องในวารสารสมาคมห้องสมุด ฉบับพิเศษนี้

๔. ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในประเทศสังคมนิยมเวียดนาม

หอสมุดแห่งชาติเวียดนาม ร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยสังคมนิยมเวียดนามจัดประชุมสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ ๑๔ (14th Congress of Southeast Asia Librarians - 14th CONSAL) ที่กรุงฮานอย ประเทศสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ สมาคมฯ จึงติดต่อประสานงานจัดให้บรรณารักษ์ของไทยเดินทางไปร่วมประชุม ดูงานและทัศนศึกษาในคราวนั้นด้วย โดยมีบรรณารักษ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยเดินทางไป ๔ ราย ที่นอกจากจะได้ร่วมประชุม CONSAL ๒ วัน ศึกษาดูงานหอสมุดแห่งชาติ วิหารวรรณกรรม ชมทะเลสาบคืนดาบ วัดหังกเซิน อ่าวฮาลอง (Halong Bay) ตามรายการของการประชุมแล้ว คณะฯ ยังได้เดินทางไปเมืองดานัง เมืองฮอยอัน เมืองเว้ พระราชวังเก่า แม่น้ำหอม วัดเทียนมู่ สุสานจักรพรรดิไคตันห์ ตลาดพื้นเมืองดงบา พิพิธภัณฑ์ ชนชาวจาม ทิวเขาหินอ่อน ที่ล้วนแต่มีชื่อเสียงของประเทศเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ อีกด้วย

การประชุม CONSAL ครั้งต่อไปคือครั้งที่ ๑๕ จะจัดขึ้นในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ที่สมาคมจะจัดคณะเดินทางไปร่วมประชุมและศึกษาดูงานต่อไป

๕. วิเคราะห์สรุปผลการศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

๕.๑ สรุปผลการศึกษาดูงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในประเทศ

๕.๑.๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดประชุมสามัญประจำปีและการประชุมวิชาการ ในแต่ละปีได้จัดเส้นทางหรือสายทางการดูงานห้องสมุดที่ดีเด่นและสำคัญทุกประเภท ทั้งห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติ ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง สลับกันไป บางแห่งจัดหลายครั้งตามคำเรียกร้อง บรรณารักษ์สามารถสลับเลือกสายดูงานได้ตามความสนใจในแต่ละปี

๕.๑.๒ นอกจากนั้นแต่ละปียังจัดให้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ สถานที่สำคัญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม อีกจำนวนมากตามความเหมาะสม เมื่อพบว่าห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้จำนวนมากเกินไป เวลาค่อนข้างจำกัดจึงลดจำนวนลงในปีถัดไป

๕.๑.๓ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และหน่วยงานที่สมาคมฯ ขออนุญาตให้สมาชิกไปดูงาน เยี่ยมชม ล้วนแต่มีความยินดี เต็มใจ ตั้งใจจัดการต้อนรับอย่างเต็มที่สมาคมฯจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง เพียงแต่บรรณารักษ์ที่ไปดูงานนั้นจะตกตวงเอาความรู้ได้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น และต้องขอภัยห้องสมุดเจ้าภาพเป็นอย่างสูงหากสมาชิกบางรายปฏิบัติตนไม่เหมาะสมเมื่อไปดูงาน

๕.๑.๔ บรรณารักษ์ที่สมัครเข้าร่วมประชุมสามัญประจำปีและประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมัครสมานยอมได้เดินทางไปเยี่ยมชม ดูงาน สร้างเครือข่าย ประสานความร่วมมือ สังเกตการทำงานของสมุดดีเด่นประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในความสนใจ

๕.๑.๕ เมื่อบรรณารักษ์ เดินทางกลับห้องสมุดหรือหน่วยงานของตนพร้อมกับความทรงจำที่ดีงามก็สามารถนำสิ่งที่ได้มานั้นไปเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาต่อยอดห้องสมุดหรือหน่วยงานของตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๕.๒ สรุปผลการศึกษาดูงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศ

๕.๒.๑ สมาคมฯติดต่อประสานงานกับห้องสมุด หอเอกสาร หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัย สมาคม หน่วยงาน ในประเทศเกาหลี เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ อียิปต์ เวียดนาม ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย อังกฤษ เพื่อเพิ่มพูนความสัมพันธ์กับห้องสมุด สมาคมและหน่วยงานจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน คณะของสมาคมฯ เดินทางไปดูงานในบางประเทศแล้ว และยังมีบางประเทศ ที่สมาคมฯกำลังดำเนินงานอยู่

๕.๒.๒ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ของห้องสมุด ศูนย์เรียนรู้ หน่วยงานในเขตปกครองพิเศษ ฮ่องกง เกาหลี อียิปต์ เวียดนาม และออสเตรเลีย ต่างกระตือรือร้นในการ ต้อนรับ นำชม แนะนำ ช่วยเหลือ และอธิบายอย่างดียิ่งแก่ คณะบรรณารักษ์ไทยที่ไปดูงาน

๕.๒.๓ บรรณารักษ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นผู้แทนของห้องสมุดหรือหน่วยงาน ที่ได้เดินทางไปดูงานห้องสมุด หอจดหมายเหตุ และแหล่งเรียนรู้ของประเทศเหล่านี้ ได้เห็น การพัฒนาทั้งด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านเทคนิคทาง บรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ การดำเนินด้านเอกสารและจดหมายเหตุ เทคโนโลยี

สารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ การอนุรักษ์ การรักษารอ่าน การส่งเสริมการอ่าน การให้บริการการเชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายและการประสานกับโรงเรียนและชุมชน

๕.๒.๔ บรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ทางวิชาการกับห้องสมุด และหอจดหมายเหตุของไทยกับออสเตรเลีย

๕.๒.๕ บรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องได้เห็นสภาพทางภูมิศาสตร์ สังคม ชีวิตประชาชน การใช้ภาษาของแต่ละประเทศ ศิลปะ และวัฒนธรรม ได้รับความรู้ ประสบการณ์มาบ้างมากบ้างน้อยบ้างตามกำลังของบุคคล สมกับคำกล่าวที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” แล้วนำความรู้และประสบการณ์นั้น มาพิจารณาประยุกต์ใช้พัฒนา งานของตน รวมกันเป็นประเทศของเราให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังชื่อเรื่องที่ว่า “ไปดูของเขา แล้วกลับมาดูของเรา” ต่อไป

แหล่งอ้างอิง

Chinese University of Hong Kong. Information kit, 2007.

Hong Kong Central Library. Information kit, 2007.

Hong Kong University of Science and Technology. Information kit, 2007.

2006 Soul World Library and Information Congress National Organizing Committee.

Libraries in Korea: past, present and future. Seoul: WLIC, 2006. 116p.

Seongbuk Digital Public Library. Seongbuk Digital Public Library. Seoul ,n.d. (pamphlet)

The National Library of Korea. The National Library of Korea. Seoul ,n.d.(pamphlet)

เว็บไซต์

ห้องสมุดประชาชนกลางแห่งฮ่องกง www.hkpl.gov.hk/

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจีนแห่งฮ่องกง www.lib.cuhk.edu.hk

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งฮ่องกง <http://library.ust.hk/>

หอสมุดแห่งชาติเกาหลี www.nl.go.kr

ห้องสมุดประชาชนเซียงบุก YPERLINK “<http://www.selib.seoul.kr>” www.selib.seoul.kr

หอสมุดอเล็กซานเดรีย <http://www.bibalex.org>

นวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสาน

นายิกา เดิดขุนทด*

บทคัดย่อ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ ห้องสมุดยุคใหม่ต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้รับบริการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ได้ทุกรูปแบบ ส่งผลให้บทบาทของบรรณารักษ์ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยมุ่งเน้นบทบาทการเป็นเพื่อนคู่คิดทางความรู้ ด้วยการจัดการความรู้ให้ผู้รับบริการได้เข้าถึงความรู้ตามที่ต้องการภูมิปัญญาอีสานจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นวัฒนธรรมชาวบ้านที่ยังรากลึกมานานและมีความสำคัญยิ่งต่อสังคมไทยที่ควรอนุรักษ์สืบสานไว้ มุมอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการจัดการความรู้ภูมิปัญญาอีสาน ด้วยการสร้างฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยใช้โปรแกรม KnowledgebasePublisher ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อเผยแพร่และให้บริการ อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสานเพื่อให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นสืบไป

คำสำคัญ (Keywords)

นวัตกรรมห้องสมุด; การส่งเสริมการเรียนรู้; ฐานข้อมูล; ภูมิปัญญาอีสาน; ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Innovation Promoting the Learning of E-saan Wisdom

Nayika Derdkhutod

Abstract

Global society is currently known as a knowledge-based society. Modern library has to change their role as the learning resources centre enabling users to gain access to all formats of information and knowledge. This affects the change in librarian role, especially the one as knowledge partner. To achieve this, knowledge management has played an important role and been employed to help users gain access to their needed knowledge.

E-Saan wisdom, as the local wisdom, has long been rooted as the local's culture. It has played a crucial role in Thai society and has been worth conserving. Realizing its importance, E-Saan Information Corner, the Instructional Resources Centre, Khon Kaen University, so far, has made an E-saan wisdom knowledge management to promote the learning and increasing use of information of E-Saan wisdom by creating E-Saan information database made by KnowledgebasePublisher program, an innovation of information distribution and service.

* บรรณารักษ์ ชำนาญการ ระดับ 8 กลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ ที่แข่งขันด้วยการสร้างนวัตกรรม เป็นปัจจัยหลักสำหรับนำมาใช้ขับเคลื่อนความอยู่ดีกินดีและความสุขของพลโลก ซึ่งการพัฒนาวัตกรรมการต้องอาศัยความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2546: 74) ห้องสมุดยุคใหม่ต้องเปลี่ยนแนวคิดจากแนวคิดเดิมที่เน้นการเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศ (Ownership) มาสู่แนวคิดใหม่คือเน้นการเข้าถึง (Access) ทรัพยากรสารสนเทศ (Stueart, 1993) และปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นศูนย์กลางในการจัดหา จัดเก็บ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศกลายมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ (Learning Resources Center) ที่ให้ความรู้ทุกรูปแบบแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้บทบาทของบรรณารักษ์ในห้องสมุดยุคใหม่ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากการทำหน้าที่หลักในการจัดหา วิเคราะห์หมวดหมู่ทำรายการ และให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศ มาเป็นเพื่อนคู่คิดทางความรู้ (Knowledge Partner) ด้วยการจัดการความรู้ให้แก่ผู้รับบริการที่สามารถขอรับบริการได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ และทุกเวลา ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

ภูมิปัญญาอีสานจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ก่อกำเนิด สังคม ปรับเปลี่ยนตามเหตุปัจจัย อยู่ในจิตใจระบบคิด พฤติกรรม ความเคยชินและความสันตติจิตเจตนาที่เรียกเป็นองค์รวมว่า วัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งได้รับการทดสอบในชีวิตจริง ผ่านกาลเวลา สถานการณ์ และบริบททางเศรษฐกิจ สังคมที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ ส่งผลให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายสิ่งหลายอย่างตกสมัยไปแล้ว แต่ก็ยังมีอีกหลายอย่างที่ยังคงอยู่หากแต่มีการปรับใช้ตามสถานการณ์แล้วองงามเติบโตต่อไป บางทีก็มีการผลิตซ้ำ หรือสร้างขึ้นใหม่เพื่อแก้ปัญหาในบริบทใหม่ในทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ กล่าวโดยรวมว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเกิดดับ ปรับเปลี่ยน เรียนรู้ใหม่ และองงามอยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดการเพื่อนำเอาภูมิปัญญาที่คนในสังคมรู้และเข้าใจมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จึงต้องมียุทธศาสตร์และอุปายหลายอย่างในความคิดและการกระทำที่แตกต่างจากความรู้ทั่วไป (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2546: (7)-(8)) โดยฐานคิดดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาที่ท้าทายให้เราแสวงหาวิธีการจัดการที่เหมาะสม เพื่อนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นสืบไป

มูลนิธิสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสาน ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยใช้โปรแกรม KnowledgebasePublisher ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสานเพื่อส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นตามบทบาทของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการข้อมูลท้องถิ่นที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน (นายิกา เดิดขุนทด, 2548: 63-74)

เนื้อหาที่จะกล่าวต่อไปในบทความนี้ กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้างฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยให้นำโปรแกรม KnowledgebasePublisher มาประยุกต์ใช้งาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศที่ให้บริการข้อมูลท้องถิ่นและส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

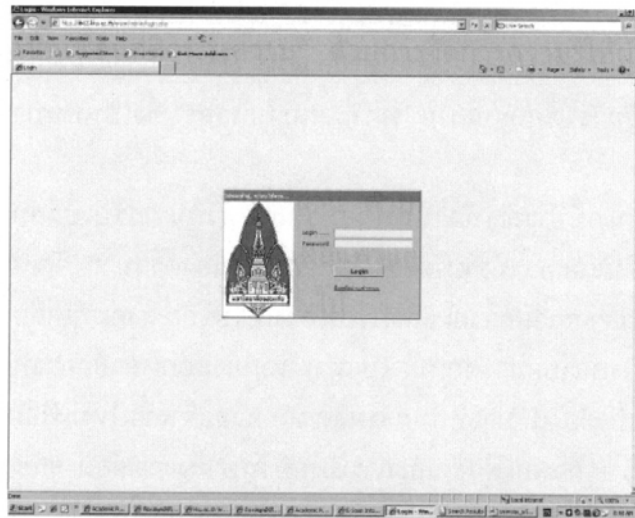
การพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

มูลนิธิสานสนเทศ สำนักวิทยบริการได้นำโปรแกรม KnowledgebasePublisher ซึ่งเป็นโปรแกรมฟรีแวร์สำหรับสร้างฐานข้อมูลความรู้ และฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อย (Frequency Ask Question : FAQ) มาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นโปรแกรมที่สามารถสร้างหมวดหมู่และรายการสารสนเทศได้ไม่จำกัด จัดการฐานข้อมูลง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และสืบค้นได้สะดวกและรวดเร็ว

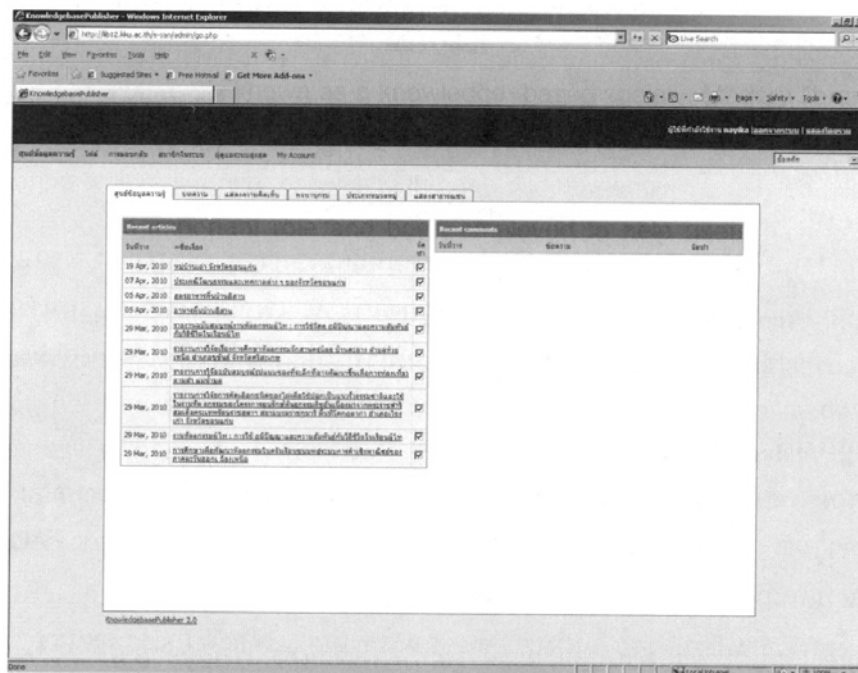
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. ผู้ปฏิบัติงานรวบรวมข้อมูล ศึกษาค้นคว้าจากทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด เว็บไซต์ แหล่งสารสนเทศต่างๆ หรือเก็บรวบรวมข้อมูล/ความรู้จากภาคสนาม แล้วนำมาเรียบเรียงเขียนบทความขึ้นใหม่ โดยมีการอ้างอิงเอกสารหรือแหล่งที่มาของข้อมูลตามแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 หรือหากเรื่องใดไม่สามารถเขียนเป็นบทความได้ ให้สรุปเป็นเรื่องย่อ (Summary)

2. นำบทความหรือเรื่องย่อมาบันทึกลงในฐานข้อมูล โดยสามารถเข้าใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว ได้ที่ URL: <http://lib12.kku.ac.th/e-san/admin> หน้าจอจะปรากฏให้ใส่ Login และ Password เพื่อเข้าสู่ระบบงาน ดังนี้

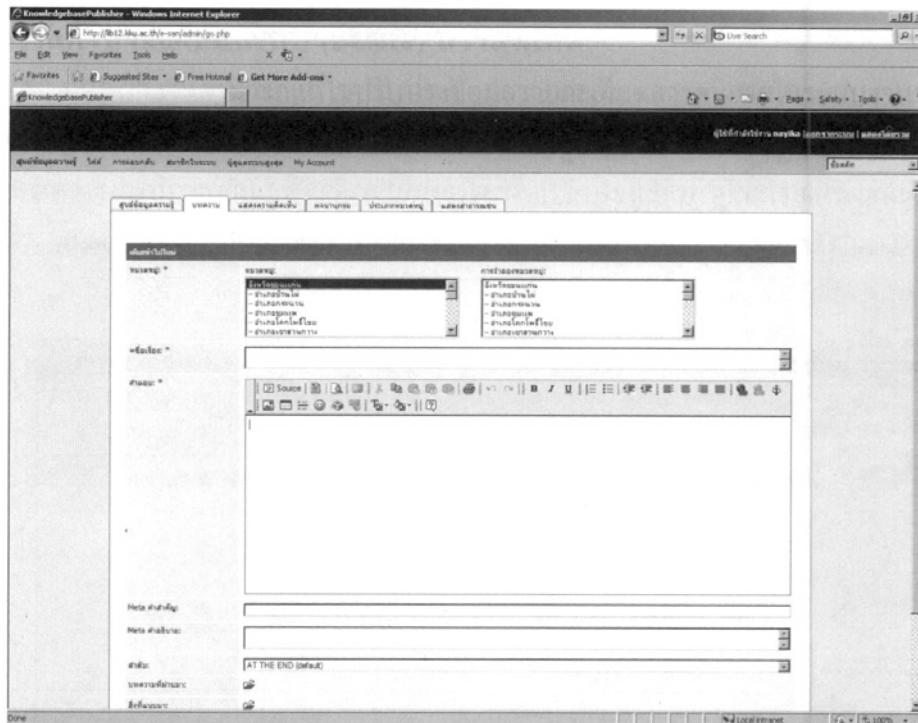
เมื่อใส่ Login และ Password ถูกต้อง จะเข้าสู่หน้าจอหลักของโปรแกรม ซึ่งจะปรากฏเขตข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย ศูนย์ข้อมูลความรู้ บทความ แสดงความคิดเห็น พจนานุกรม ประเภทหมวดหมู่ แสดงสารบัญช โดยในหน้านี้จะแสดงข้อมูลชื่อเรื่องบทความล่าสุดที่ได้บันทึกไว้แล้วบนหน้าจอ จำนวน 10 บทความ ดังนี้

ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้งานฐานข้อมูล ได้ดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มรายการใหม่

ในการเพิ่มรายการใหม่เข้าในระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศ เลือกปุ่ม **บทความ** แล้วคลิกที่ **เพิ่มเข้าไปใหม่** จะปรากฏหน้าจอต่อไปนี้

เลือกหมวดหมู่และการจำลองหมวดหมู่เนื้อหาตามที่คุณดูแลระบบได้กำหนดไว้แล้วในระบบ ตั้งชื่อเรื่องบทความบันทึก รายละเอียดและเนื้อหาของบทความ หลังจากนั้นกำหนดคำสำคัญ กำหนดคำอธิบาย เพื่อให้สามารถสืบค้นได้และใช้เป็นคำสืบค้นต่อไป เมื่อบันทึกรายละเอียดสารสนเทศครบทุกหน่วยข้อมูลย่อยแล้วคลิก **ตกลง**

2. การเชื่อมโยงข้อมูลกับสารสนเทศอื่นหรือกับแหล่งสารสนเทศอื่น (Link)

ผู้ปฏิบัติงานสามารถเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศกับสารสนเทศอื่นหรือกับแหล่งสารสนเทศอื่น (Link) ได้ดังนี้

2.1 กรณีต้องการเชื่อมโยงกับแหล่งสารสนเทศอื่นบนอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ ให้แถบสี (Highlight) URL ที่ต้องการเชื่อมโยง แล้วคลิกขวาเพื่อคัดลอก (Copy) URL ของแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ จากนั้นนำมาวาง (Paste) ในหน้าที่เป็นเนื้อหาในระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศ กดปุ่ม **Ctrl+X** เพื่อตัดข้อความที่เป็นที่อยู่ของ URL ของแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ ตั้งชื่อเรื่องที่ต้องการเชื่อมโยง (กรณีเนื้อหาเป็นภาษาไทยให้ตั้งชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย กรณีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษให้ตั้งชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ) จากนั้นให้แถบสี ชื่อเรื่องที่ต้องการทำเชื่อมโยง (Link) นำเมาส์ไปวางไว้ที่ปุ่มที่มีสัญลักษณ์ลิงก์ (คล้ายลูกโลก) จะปรากฏข้อความว่า **แทรก/แก้ไข ลิงก์ (Insert/Edit, Link)** แล้วคลิก จะปรากฏหน้าจอ **Link-Webpage Dialog** ให้วาง URL ของแหล่งสารสนเทศที่ต้องการเชื่อมโยง โดยกดปุ่ม **Ctrl+ V** เพื่อวางที่อยู่ของ URL ที่ต้องการลงในระบบฐานข้อมูลอีสานสนเทศ จากนั้นเลือกปุ่มการเปิดหน้าจอ (Target) แล้วเลือกเปิดหน้าจอใหม่ (Target New Window (_blank)) แล้วคลิกตกลง (OK)

2.2 กรณีต้องการเชื่อมโยงกับสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) รูปภาพ (Picture) และเอกสารเวิร์ด (Microsoft Word) สำหรับเอกสารเวิร์ด ให้จัดการแปลงเป็นเอกสารพีดีเอฟ (PDF file) เสียก่อน (ควรตั้งชื่อไฟล์หรือโฟลเดอร์เป็นภาษาอังกฤษ) จากนั้นให้แถบสีข้อความที่ต้องการเชื่อมโยง **คลิก** สัญลักษณ์ลิงก์เพื่อเชื่อมโยงไฟล์หรือโฟลเดอร์ โดยเลือกคลิกที่ปุ่ม Upload จากนั้น Browse เพื่อเลือกไฟล์หรือโฟลเดอร์ที่ต้องการเชื่อมโยง แล้วคลิก **ตกลง** หลังจากนั้นกำหนดหมวดหมู่ตามเนื้อหา และกำหนดคำสำคัญที่จะใช้ในการสืบค้นต่อไป แล้วคลิก **ตกลง**

2.3 กรณีต้องการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลคลังปัญญามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เป็นรายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ รายงานการค้นคว้าอิสระ บทความวิชาการที่บุคลากรมหาวิทยาลัยฯ สร้างสรรค์ผลงานขึ้น ให้เข้าใช้ฐานข้อมูลคลังปัญญามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่หน้าเว็บไซต์สำนักวิทยบริการ เข้าทางเลือก **ฐานข้อมูล E-Thesis** แล้วคลิกหน้าจอจะปรากฏข้อมูลแนะนำการใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ จะสังเกตเห็นว่าฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ / การค้นคว้าอิสระ / งานวิจัย / วารสาร (KKU Thai Theses) อยู่รายการแรกของหน้าจอ **คลิกที่** <http://lib18.kku.ac.th> เพื่อเข้าใช้งานฐานข้อมูลดังกล่าว จะปรากฏหน้าจอดังนี้

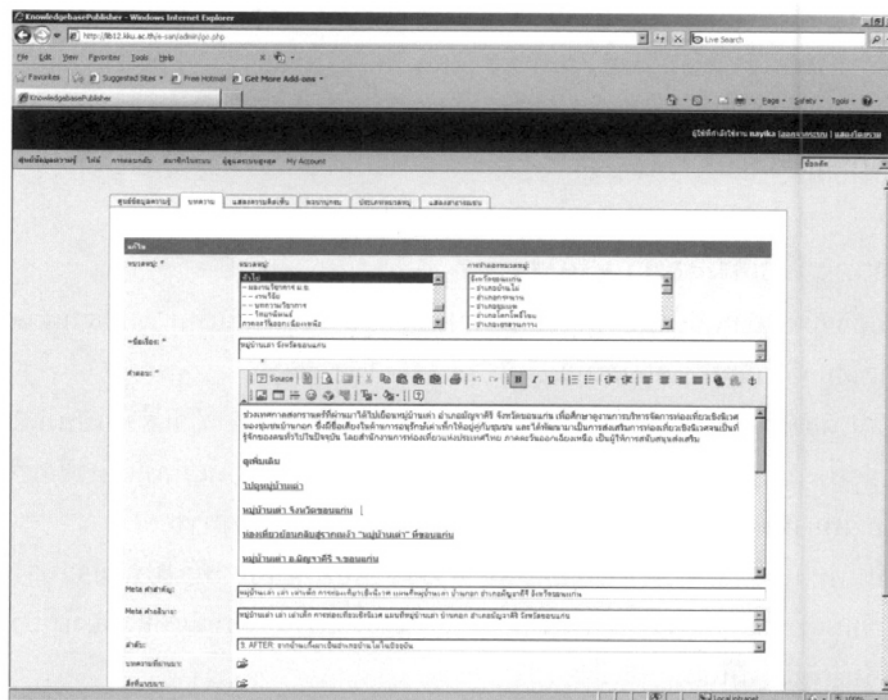
สืบค้นเรื่องที่ต้องการ โดยพิมพ์คำสำคัญของเรื่องที่ต้องการสืบค้น หากรายการที่ต้องการสืบค้นไม่ใช่เจ้าของงาน (Author) หรือ ชื่อเรื่อง (Title) ให้เลือกค้นหาทุกเขตข้อมูล แล้วพิจารณาที่ละรายการ เลือกคัดสรรเฉพาะผลงานทางวิชาการที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาอีสานที่กำหนดไว้ 11 หมวดหมู่ ดังนี้ 1) เกษตรกรรม 2) อุตสาหกรรมและหัตถกรรม 3) การแพทย์แผนไทย 4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) กองทุนและธุรกิจชุมชน 6) สวัสดิการ 7) ศิลปกรรม 8) ภาษาและวรรณกรรม 9) ปรัชญา ศาสนา และประเพณี 10) โภชนาการ และ 11) ทั่วไป

หลังจากที่พิจารณาคัดสรรแล้ว รายการใดที่ต้องการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอีสานสนเทศ ให้ดำเนินการเพิ่มรายการใหม่ตามลำดับขั้นตอนตามข้อ 1 คัดลอกชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ / การค้นคว้าอิสระ / งานวิจัย / บทความวารสาร

นำมาวางไว้ที่เขตข้อมูลชื่อเรื่อง หลังจากนั้นพิมพ์รายการบรรณานุกรมตามแบบ APA 6thed. ที่เขตข้อมูลเนื้อหาเสร็จแล้วดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นบทความต่อผลงาน (หากไม่มีบทความ ให้ใช้หน้าสารบัญแทน กรณีที่เป็นรายงานการวิจัย หรือใช้บทความฉบับเต็มแทน กรณีที่เป็นบทความวิชาการ) ตามลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับการเชื่อมโยงกับแหล่งสารสนเทศอื่นบนอินเทอร์เน็ต ตามข้อ 2 หลังจากนั้นกำหนดหมวดหมู่ตามเนื้อหาและประเภทของเอกสาร กำหนดคำสำคัญที่จะใช้ในการสืบค้นต่อไป

3. การแก้ไข (Edit) และลบ (Delete) สารสนเทศ

3.1 ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลรายละเอียดสารสนเทศในระบบฐานข้อมูลได้ทุกรายการโดยเลือกที่ช่อง การกระทำ ถ้าเป็นการแก้ไขรายการให้คลิกที่ รูปแปรง จะปรากฏข้อความว่า แก้ไข เมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้วคลิก ตกลง ระบบจะทำการบันทึกรายการที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วลงในฐานข้อมูล

3.2 ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการลบรายการสารสนเทศออกจากฐานข้อมูล สามารถลบได้โดยเลือกคลิกที่เครื่องหมายกากบาทในช่องการกระทำ จะปรากฏข้อความว่า ลบระบบจะทำการเตือนให้ยืนยันการลบทุกครั้ง เพื่อป้องกันการลบข้อมูลผิดพลาด ถ้าต้องการลบรายการสารสนเทศออกจากระบบให้คลิก ตกลง ถ้าต้องการยกเลิกการลบให้คลิก ยกเลิก

4. การตรวจสอบรายการซ้ำ

ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบสารสนเทศใหม่ที่จะนำลงฐานข้อมูลว่าซ้ำกับรายการสารสนเทศที่มีในฐานข้อมูลแล้วหรือไม่ โดยสามารถสืบค้นรายการในฐานข้อมูลสารสนเทศได้โดยไม่ต้องออกจากระบบ ซึ่งสามารถใช้ทางเลือกสองทางเลือก ดังนี้

4.1 กรณีที่ทราบชื่อเรื่อง สามารถเลือกใช้ทางเลือกที่หน้าบทความ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องที่ต้องการค้นหาลงไป แล้วคลิกที่สัญลักษณ์ไป (>) หน้าจะแสดงผลผลลัพธ์การสืบค้น

4.2 เลือกคลิกที่ปุ่มแสดง สาธารณชน สามารถสืบค้นได้ 2 วิธี ดังนี้คือ

วิธีแรก สืบค้นตามหมวดหมู่ เลือกค้นหาหมวดหมู่ของรายการสารสนเทศที่ต้องการสืบค้นลงในช่อง Browse by category แล้วใส่เรียงค้นหาหมวดหมู่ที่ต้องการ คลิกหมวดหมู่ที่ต้องการระบบจะทำการค้นหาหมวดหมู่ที่ต้องการโดยอัตโนมัติ

วิธีที่สอง เลือกค้นหาแบบเจาะจง คลิกที่ปุ่ม ค้นหาแบบเจาะจง พิมพ์คำสำคัญที่ต้องการสืบค้นลงเขตข้อมูล คำสำคัญ พิมพ์คำสำคัญที่ต้องการค้นหา คลิกที่ เลือกค้นเฉพาะ **Articles (เฉพาะคำค้นเท่านั้น)** แล้วคลิกที่ปุ่ม ค้นหา หน้าจอจะแสดงผลการค้นหา (Search Results) ตรวจสอบรายการสารสนเทศที่มีในฐานข้อมูลว่าเข้ากับสารสนเทศใหม่ที่จะนำลงฐานข้อมูลหรือไม่ หากพบว่าไม่เข้า ให้เริ่มทำรายการใหม่ โดยดำเนินการบันทึกลงฐานข้อมูลตามข้อ 1-3

5. การออกจากระบบ

เมื่อใช้งานระบบฐานข้อมูลและเว็บทำอีสานสนเทศเรียบร้อยแล้ว ต้องทำการออกจากระบบทุกครั้งโดยคลิกที่ ออกจากระบบ เป็นอันจบการทำงานในระบบอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลอื่นเข้าใช้ระบบฐานข้อมูลซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลในฐานข้อมูลได้

การสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการในการสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศ มุมอีสานสนเทศ ได้แบ่งหมวดหมู่เนื้อหาวิชาของฐานข้อมูลอีสานสนเทศออกเป็น ดังนี้

1. แบ่งตามเนื้อหาภูมิปัญญาอีสาน เป็น 11 หมวดใหญ่ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ภายใต้หมวดหมู่ใหญ่ได้แบ่งหมวดหมู่ย่อยตามประเภทผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาอีสาน ได้แก่ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์/รายงานการค้นคว้าอิสระ และบทความวิชาการ

2. แบ่งเป็นหมวดทั่วไป สำหรับข้อมูลและสารสนเทศที่มีเนื้อหาทั่วไปที่ไม่สามารถจัดเข้าหมวดหมู่ภูมิปัญญาได้ เช่น ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด อำเภอบ้าน และหมู่บ้าน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลอื่น ๆ ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

3. แบ่งตามภูมิศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 19 หมวดหมู่ใหญ่ตามชื่อจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโดยเฉพาะหมวดจังหวัดขอนแก่น ภายใต้หมวดหมู่ใหญ่ได้แบ่งหมวดหมู่ย่อยตามชื่ออำเภอในเขตการปกครองของจังหวัดขอนแก่นด้วย

วิธีการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลอีสานสนเทศ

ผู้รับบริการสามารถสืบค้นรายการในฐานข้อมูลอีสานสนเทศได้ โดยคลิกที่ปุ่ม **แสดงสาธารณชน** สามารถสืบค้นได้ 2 ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่หนึ่ง สืบค้นตามหมวดหมู่ เลือกค้นหาหมวดหมู่ของรายการสารสนเทศที่ต้องการสืบค้นลงในช่อง Browse by category แล้วใส่เรียงค้นหาหมวดหมู่ที่ต้องการ ซึ่งจะปรากฏทั้งหมวดหมู่ใหญ่และหมวดหมู่ย่อยให้เลือกคลิกหมวดหมู่ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ระบบจะทำการค้นหาหมวดหมู่ที่ต้องการและแสดงผลการค้นหา (Search results) โดยอัตโนมัติ

ทางเลือกที่สอง เลือกค้นหาแบบเจาะจง คลิกที่ปุ่ม “ค้นหาแบบเจาะจง” พิมพ์คำสำคัญที่ต้องการสืบค้นลงที่เขตข้อมูลคำสำคัญ คลิกที่ **เลือกค้นเฉพาะ Articles (เฉพาะคำค้นเท่านั้น)** แล้วคลิกที่ปุ่ม “ค้นหา” หน้าจอจะแสดงผลลัพธ์การสืบค้นให้โดยอัตโนมัติ

อภิปรายผล

โปรแกรม KnowledgebasePublisher เป็นโปรแกรมฟรีแวร์ เหมาะสำหรับพัฒนาฐานข้อมูลความรู้ และฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อย บรรณารักษ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ให้กับผู้รับบริการได้ จากประสบการณ์ที่ดำเนินการมาพบว่า โปรแกรมนี้มีข้อดีคือ เป็นโปรแกรมที่สามารถติดตั้งได้ง่าย สามารถประยุกต์ใช้งานได้ทั้งบนระบบปฏิบัติการ Windows และ Linux สร้างหมวดหมู่และรายการสารสนเทศได้ไม่จำกัด จัดการฐานข้อมูลง่ายโดยผู้ปฏิบัติงานไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในการใช้คำสั่ง Html มาก่อน การใช้งานไม่ยุ่งยากซับซ้อน และสืบค้นได้สะดวกและรวดเร็ว แต่มีข้อเสีย คือ เนื่องจากโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมของต่างประเทศที่มีเมนูและคำอธิบายต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษยังไม่มีคู่มือการใช้งานเป็นภาษาไทยการสืบค้นข้อมูลยังเป็นปัญหาที่ไม่สามารถสืบค้นได้ทุกเขตข้อมูลเพียงสืบค้นได้เป็นบางส่วนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ควรได้มีการศึกษาวิธีการใช้งานโปรแกรมนี้ทุกคำสั่งให้ถ่องแท้ พัฒนาคำสั่งของโปรแกรมให้เป็นเมนูภาษาไทย และมีการศึกษาพัฒนาโปรแกรมอย่างต่อเนื่องเพื่อการใช้งานที่สมบูรณ์ต่อไป

การจัดบริการของมูมอีสารสนเทศ

ขอบเขตความรับผิดชอบ

มูมอีสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มีขอบเขตความรับผิดชอบคือ ทำหน้าที่สำรวจ รวบรวม ให้บริการชี้แหล่งสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสาน เชื่อมโยงข้อมูล (Link) กับเครือข่ายสารสนเทศอื่นๆ ผ่านทางเว็บท่า (Web Portal) และให้บริการสารสนเทศเฉพาะทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานเพื่อการส่งเสริมและการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือแก่ผู้รับบริการ

นอกจากนี้ ยังดำเนินงานด้านประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนคณะทำงานข้อมูลท้องถิ่น ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET) เพื่อให้ได้ข้อมูล/สารสนเทศ/ความรู้ที่ทันสมัยด้านภูมิปัญญาอีสานเพื่อนำมาให้บริการสารสนเทศแก่ผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา นักอุตสาหกรรม และนักธุรกิจ ฯลฯ

วัน-เวลาให้บริการ

ผู้รับบริการสามารถใช้บริการสืบค้นข้อมูลทางออนไลน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ยกเว้นการติดต่อบรรณารักษ์ด้วยตนเอง ให้บริการเฉพาะวัน-เวลาราชการ สำหรับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ปิดบริการ

ประเภทของสารสนเทศที่ให้บริการ

ให้บริการสารสนเทศในรูปแบบสื่อดิจิทัลที่มีปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลอีสานสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้รับบริการสามารถสืบค้นได้ที่ <http://lib12.kku.ac.th/e-san> หรือที่หน้าเว็บไซต์ สำนักวิทยบริการ ที่ช่องทางสืบค้น อีสานสนเทศ

ลักษณะการให้บริการ

เป็นคอลเล็กชันพิเศษ (Special collection) ให้บริการสารสนเทศที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยบริการดังต่อไปนี้

1. บริการชี้แหล่งสารสนเทศภูมิปัญญาอีสานและอีสานศึกษา
2. บริการฐานข้อมูลความรู้/ภูมิปัญญาอีสาน

3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ผู้รับบริการสามารถติดต่อสอบถามได้ด้วยตนเองหรือผ่านบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทางออนไลน์ โดยเข้าใช้บริการได้ที่ช่องทาง “**สอบถามบรรณารักษ์**” ในหน้า โฮมเพจอีสานสนเทศ

บทสรุป

มุขอีสานสนเทศ ได้จัดบริการอิเล็กทรอนิกส์ (E-service) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสาน ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลอีสานสนเทศ โดยใช้โปรแกรม KnowledgebasePublisher ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาอีสานเพื่อส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ตามบทบาทของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการข้อมูลท้องถิ่นที่ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นเพื่อนคู่คิดทางความรู้ ด้วยการจัดการความรู้ให้แก่ผู้รับบริการที่สามารถขอรับบริการได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ และทุกเวลา ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ของบรรณารักษ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

เอกสารอ้างอิง

- เซอร์บิตดอทคอม. (2546-2553: ออนไลน์). **KnowledgebasePublisher** : การสร้างฐานความรู้. ค้นข้อมูลวันที่ 1 เมษายน 2553 จาก <http://xirbit.com/html/articles/kbinstall.html>
- นายิกา เต็ดขุนทด. (2548). บุคลากรและการพัฒนาบุคลากรงานข้อมูลท้องถิ่นในห้องสมุดมหาวิทยาลัย. **อินฟอร์เมชัน** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), 63-74.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). การจัดการความรู้, ในภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. หน้า 74-101 กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง และคนอื่น ๆ. (2546). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- Double Jade LLC. (2010: ออนไลน์). **What is KBPublisher**. ค้นข้อมูลวันที่ 1 เมษายน 2553 จาก <http://www.kbpublisher.com/>
- Stueart, Robert D. (1993). Library and information education at the crossroads. **Asian Libraries** 3, 4 (December), 15-22.

ภาค 3

- บุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553
- ผู้มีอุปการคุณต่อวงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553
- ห้องสมุดดีเด่นประจำปี 2553

ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ที่ 9/2553

เรื่อง บุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553

ตามที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดโครงการสรรหาคัดเลือกบุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อยกย่องเชิดชูและประกาศเกียรติคุณประจำปีนั้น คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เห็นสมควรประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553 ดังนี้

1. นางสาวกนกวรรณ นิลจาต

ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเทศบาล3 (ยมราชสามัคคี) จังหวัดนครราชสีมา เสียสละและอุทิศตนในการพัฒนาห้องสมุดให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2535 ปฏิบัติงานก่อให้เกิดผลงานดีเด่น อาทิ บรรณารักษ์ดีเด่น Book Club 3 ปีซ้อน รางวัลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผู้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในห้องสมุด

2. นางนฤมล กิจไพศาลรัตนหา

บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ระดับ 9 หัวหน้าห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุทิศตนปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์กว่า 30 ปี ด้วยความเสียสละ ผลักดันห้องสมุดให้เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ จนได้รับรางวัลมากมาย อาทิ รางวัลชนะเลิศจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเภทประสิทธิภาพการบริการ รางวัลดีเด่นระดับชาติ ด้านคุณภาพการให้บริการประชาชน ประเภทนวัตกรรมการให้บริการ จากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริการเชิงรุกได้รับรางวัลประเภทสิ่งประดิษฐ์เพื่อใช้ในห้องสมุด และมีผลงานวิชาการกว่า 60 เรื่อง

3. นางนิตยา ไทพานิชย์

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนกำแพงเพชรตั้งแต่ปี 2527 ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย จนได้รับเกียรติบัตรห้องสมุดดีเด่นขนาดใหญ่ เกียรติบัตรห้องสมุดโรงเรียนยอดเยี่ยม โล่โรงเรียนรักการอ่าน ครูบรรณารักษ์ดีเด่น จากหน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 7 พิษณุโลก และอื่นๆ อีกมากมาย เป็นผู้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ มีผลงานวิชาการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดกว่า 10 รายการ

4. นางสาวนิสา ป้อมภู

ครูชำนาญการ โรงเรียนสระมะเขือ จังหวัดปราจีนบุรี เป็นครูบรรณารักษ์ตั้งแต่ปี 2539 ได้พัฒนาห้องสมุด จัดตั้งชมรมบรรณารักษ์ปราจีนบุรี ทำสื่อส่งเสริมการอ่าน วิจัยเรื่องการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บรรณารักษ์เรื่องการใช้โปรแกรมห้องสมุด PLS 3 เป็นวิทยากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นผลให้ได้รับรางวัลต่างๆ เช่น ปี 2549 ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมห้องสมุดโรงเรียนขนาดเล็กของเขตปราจีนบุรี ปี 2550 เป็นโรงเรียนต้นแบบห้องสมุดมีชีวิตของ สพฐ. และ ปี 2552 ได้รับรางวัลชนะเลิศห้องสมุดมีชีวิตยอดเยี่ยมของเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

5. นางระวีวรรณ แสงลอย

ครูชำนาญการ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม ทุ่มเทร่างกายและแรงใจ แสวงหาความรู้ในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดขนาดกลางที่มีความทันสมัย เป็นศูนย์วิทยบริการโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย แม้จะมีบุคลากรจำกัดจำนวน 2 คน แต่ได้พัฒนาและสร้างเว็บไซต์ในการเข้าถึงข้อมูล เอกสารประกอบการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้สิ่งแวดล้อมและพื้นที่อันจำกัด

6. นางราศี แสงจักร

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดถนน จังหวัดอ่างทอง ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์และงานสอนเป็นระยะเวลากว่า 26 ปี พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบโรงเรียน จัดกิจกรรมและวิชาการสู่สังคม เป็นวิทยากรอบรมทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ ได้รับรางวัลกว่า 30 รางวัล จนเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพ

ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2553

(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต)

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ที่ 10/2553

เรื่อง ผู้มีอุปการคุณต่อวงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ ประจำปี 2553

ตามที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดโครงการสรรหาผู้มีอุปการคุณแก่วงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อยกย่องเชิดชูและประกาศเกียรติคุณประจำปีนั้น คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เห็นสมควรประกาศเกียรติคุณผู้มีอุปการคุณแก่วงการห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ประจำปี 2553 ดังต่อไปนี้

1. นายไกรสร นันทมานพ

กำนันตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา บริจาคเงินสร้างห้องสมุดทวีทรัพย์ นันทมานพ เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและประชาชนทั่วไป ได้ศึกษาค้นคว้า เป็นเงิน 1,270,000.00 บาท และบริจาคเงินเดือนผู้ช่วยบรรณารักษ์ เดือนละ 5,000.00 บาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ นิมพาลี

ผู้อำนวยการ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลักดันและปรับปรุงภูมิทัศน์ห้องสมุดและพัฒนาห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยงบประมาณกว่า 47 ล้านบาท จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานริเริ่มและก่อตั้งความร่วมมือ Thai University eBook Net ด้วยงบประมาณ 18 ล้านบาท ผลักดันโปรแกรมฐานข้อมูลและก่อตั้งกองทุน PULINET

3. พระศุภคณิษฐ์ สุกจิตโต

วัดเขาพุทธโคดม จังหวัดชลบุรี ริเริ่มก่อตั้งหอหนังสือพุทธวงศ์นุสรณ์ จากอาคารที่ปล่อยทิ้งร้าง พัฒนาและสร้างบรรยากาศสัปปายะให้ภิกษุ สามเณร ศึกษาเล่าเรียนพุทธศาสนา รวมทั้งอุบาสก อุบาสิกา ที่เข้าปฏิบัติธรรมเข้าศึกษา โดยขอรับบริจาคหนังสือและสื่อการศึกษากว่า 30,000 รายการ และสอนศีลธรรมพร้อมสอดแทรกวิชาชีพแก่นักเรียน

4. นายเรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สนับสนุนและส่งเสริมห้องสมุด โดยอนุมัติงบประมาณในการปรับปรุงอาคารห้องสมุดให้เป็น Living Library และ Learning Center ตั้งแต่ปี 2546 จำนวน 85 ล้านบาท รวมทั้งก่อสร้างอาคารห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยงบประมาณกว่า 240 ล้านบาท

5. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ชัมภลขิต

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ริเริ่มพัฒนาห้องสมุดกลุ่มแพทย์ ธรรมศาสตร์ วางแผนก่อสร้างอาคารห้องสมุด สนับสนุนและผลักดันงบประมาณในการวางระบบเครือข่าย จัดสรร งบประมาณจากศูนย์สุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผลักดันงบประมาณให้แก่ห้องสมุดกลุ่มแพทย์ธรรมศาสตร์ กว่า 7 ล้านบาท

6. นางสาวสมสุณีย์ ดวงแข

เลขานุการสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อุทิศตนเป็นวิทยากรโดยไม่คิด ค่าตอบแทนในการวางแผนยุทธศาสตร์ จัดทำโครงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยสร้างความสำเร็จในการบริหาร แก่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการบริหารงานรูปแบบใหม่

7. นายสุเมธ สิมะกุลธร

ประธานกรรมการ บริษัท กุลธร เคอร์รี่ จำกัด (มหาชน) บริจาคเงินสร้างอาคารห้องสมุดสิมะกุลธร โรงเรียน วัดหนองแห่น (รัตนศิริราษฎร์) รวมทั้งบริจาคครุภัณฑ์ เป็นเงิน 1,067,209.00 บาท รวมทั้งสนับสนุนการจัดซื้อ หนังสือปีละ 5,000.00 บาท และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ปีละ 2,000.00 บาท ให้แก่ห้องสมุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

8. ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน

อดีตประธานศาลปกครองสูงสุด สนับสนุนและส่งเสริมห้องสมุดกฎหมายมหาชน สำนักงานศาลปกครอง ให้ เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้กฎหมายมหาชนเพื่อให้ตุลาการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมาย นักวิชาการ นักศึกษา รวมทั้งประชาชนที่สนใจ ใช้ในการศึกษาค้นคว้า และให้แนวคิดในการวางผัง กำหนดรูปแบบ และคุณลักษณะของหอสมุด กฎหมายมหาชนที่เป็นสากลและทัดเทียมกับนานาประเทศ นอกจากนี้ยังสนับสนุนและผลักดันการจัดสรร งบประมาณสร้างหอสมุดกฎหมายมหาชนกว่า 85 ล้านบาท พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากร สารนิเทศปีละ 2 ล้านบาท

ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2553

(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต)

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ที่ 11/2553

เรื่อง ห้องสมุดดีเด่น ประจำปี 2553

ตามที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้จัดโครงการพิจารณาคัดเลือกห้องสมุดดีเด่น เพื่อยกย่องเชิดชูและประกาศเกียรติคุณประจำปีนั้น คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ เห็นสมควรประกาศเกียรติคุณยกย่องห้องสมุดดีเด่นประจำปี 2553 ดังต่อไปนี้

1. ประเภทห้องสมุดเฉพาะ	ได้แก่ หอสมุดกฎหมายมหาชน สำนักงานศาลปกครอง
2. ประเภทห้องสมุดโรงเรียน	
2.1 ขนาดเล็ก	
2.1.1 ระดับประเทศ	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนม่วงสามปี จังหวัดลำพูน
2.1.2 ขนาดเล็ก ภาคเหนือ	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านแพะ จังหวัดอุดรธานี
2.1.3 ขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนชุมชนแพพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น
2.1.4 ขนาดเล็ก ภาคกลาง	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านเจ้าเณร จังหวัดกาญจนบุรี
2.1.5 ขนาดเล็ก ภาคใต้	ได้แก่ ห้องสมุดหลวงพาราณอำนาจกิจ โรงเรียนบ้านพุดกรป.กลาง จังหวัดพัทลุง
2.2 ขนาดกลาง	
2.2.1 ระดับประเทศ	ได้แก่ ห้องสมุดพระครูภาวนารังสี โรงเรียนวัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2.2.2 ขนาดกลาง ภาคเหนือ	ได้แก่ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษกโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชญ์โลก จังหวัดพิจญ์โลก
2.2.3 ขนาดกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา
2.2.4 ขนาดกลาง ภาคกลาง	ได้แก่ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษกโรงเรียนปากท่อพิทยาคม จังหวัดราชบุรี
2.2.5 ขนาดกลาง ภาคใต้	ได้แก่ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติฉลองครองราชย์ครบรอบ 60 ปี ในหลวง โรงเรียนบ้านบุญกิตติโยธเร จังหวัดนราธิวาส
2.3 ขนาดใหญ่	
2.3.1 ระดับประเทศ	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร

2.3.2 ขนาดใหญ่ ภาคเหนือ	ได้แก่ ห้องสมุดคอวนิช โรงเรียนนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์
2.3.3 ขนาดใหญ่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แก่ หอสมุด ๗๒ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ
ห้องสมุดโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล
จังหวัดสกลนคร
2.3.4 ขนาดใหญ่ ภาคกลาง	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ
2.3.5 ขนาดใหญ่ ภาคใต้	ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนสตูลวิทยา จังหวัดสตูล
2.3.6 ขนาดใหญ่ กรุงเทพมหานคร	ได้แก่ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตน-
ราชสุดาฯ 48 พรรษา โรงเรียนสารวิทยา

ประกาศ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2553

(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต)
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ภาค 4

ผลการดำเนินงานของแผนกวิชาการ และสำนักงาน
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ปี 2552 - 2553

แผนกวิชาการ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

รายงานการดำเนินงานของแผนกวิชาการ

ในปี พ.ศ. 2552- 2553 แผนกวิชาการได้ดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 และประชุมวิชาการ เรื่อง “การอ่านเพื่อพัฒนาชาติ” (Reading for National Development) ขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนความรู้ มีความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านเพื่อพัฒนาชาติ เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อเสนอผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเข้าถึงสารสนเทศที่แตกต่าง โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-11 ธันวาคม 2552 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร โดยเชิญวิทยากรมาร่วมอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน การนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และการอภิปรายกลุ่มของชมรมต่างๆ ในสังกัดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. ได้สรุปการประเมินผลการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 และประชุมวิชาการ เรื่อง “การอ่านเพื่อพัฒนาชาติ” เป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลงานของสมาคมฯ จำนวน 1 เล่ม
3. ดำเนินการจัดประชุมเตรียมการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 34 พ.ศ. 2553 เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งโดยพัฒนานิสัยรักการอ่าน วันที่ 23 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุมสำนักหอสมุดแห่งชาติ
4. ดำเนินการจัดเตรียมประชุมการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการเรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ: สร้างสรรค์สังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน” ระหว่างวันที่ 20-23 ธันวาคม 2553 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

แผนกวิชาการ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

สรุปผลงานของสำนักبانสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในรอบปี 2553

1. งานสมาชิก

- 1.1 รับสมัครและต่ออายุสมาชิกสมาคมฯ ทุกประเภท จำนวน 130 ราย ได้เงินค่าสมัครสมาชิก 96,000 บาท
- 1.2 รับสมัครและต่ออายุสมาชิกวารสารห้องสมุด จำนวน 50 ราย ได้เงินค่าสมาชิก 12,500 บาท
- 1.3 รับสมัครและต่ออายุสมาชิกวารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 40 รายการ ได้เงิน 10,000 บาท

2. งานวิชาการ

- 2.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การเข้าเล่มและซ่อมบำรุงรักษาหนังสือ รุ่นที่ 4 ตั้งแต่วันที่ 5-6 กรกฎาคม 2553 จำนวน 28 ราย และรุ่นที่ 5 ตั้งแต่วันที่ 17-18 กรกฎาคม 2553 มีผู้อบรมจำนวน 11 ราย
- 2.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้ ระหว่างวันที่ 1-16 ตุลาคม 2553 มีผู้อบรมจำนวน 9 ราย
- 2.3 จัดทำโครงการประชุมเพื่อเตรียมการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 34 วันที่ 23 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุมสำนักหอสมุดแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมประชุม 300 คน ได้กำไรประมาณ 80,000 บาท

3. งานธุรการ

- 3.1 ประสานงานจัดพิมพ์จัดหมาย เอกสาร โครงการต่างๆ ให้คณะกรรมการบริหาร
- 3.2 จัดพิมพ์จัดหมายออกไปยังหน่วยงานต่างๆ จำนวน 450 ฉบับ
- 3.3 รับหนังสือเข้าจากหน่วยงานภายนอก จำนวน 160 ฉบับ
- 3.4 ประสานงานจัดงานแสดงมุกิตาจิตศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแมนมาส ขวลิขิต ในวาระอายุครบ 90 ปี ณ ศูนย์เรียนรู้ศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ขวลิขิตและโรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ในวันที่ 11 กันยายน 2553 มีผู้มาร่วมงาน 150 คน
- 3.5 จัดพิมพ์รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 และการแก้ไขข้อบังคับ ฉบับปี 2553 ส่งสำนักงานการปกครองกระทรวงมหาดไทย สำนักงานเขตบางกะปิ และกระทรวงวัฒนธรรม

4. งานธุรกิจ

- 4.1 จัดจำหน่ายหนังสือให้ห้องสมุดต่างๆ จำนวน 6 แห่ง เป็นเงิน 109,082 บาท
- 4.2 จัดหาบุรุษจำหน่ายหนังสือและสื่อการศึกษาในงานสัปดาห์ห้องสมุดได้ 30 บุรุษ ละ 1,000 บาท ได้เงิน 30,000 บาท และจัดหาบุรุษในงานประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการได้ประมาณ 40 บุรุษ ได้เงินประมาณ 200,000 บาท
- 4.3 หาผู้สนับสนุนลงโฆษณาในวารสารห้องสมุด ฉบับที่ 1 ปี 2553 ได้ 30,000 บาท
- 4.4 หาผู้สนับสนุนลงโฆษณาในวารสารห้องสมุด ฉบับที่ 2 ปี 2553 ได้ 60,000 บาท
- 4.5 จำหน่ายครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดมีรายได้ 3,111,300 บาท

5. ประสานงานจัดห้องสมุดอุทยานการอาชีพชัยพัฒนา จังหวัดนครปฐม ของมูลนิธิชัยพัฒนาในด้านต่างๆ ตั้งแต่การออกแบบห้องสมุดจัดทำแผนงบประมาณประจำปี 2553 รับจัดทำครุภัณฑ์ห้องสมุด จัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ประสานงานกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) ในการใช้โปรแกรม koha ของห้องสมุด จัดหาผู้เชี่ยวชาญจัดทำโปรแกรมฐานข้อมูลหนังสือ จัดหาบุคลากรประจำห้องสมุด จัดระบบหนังสือในห้องสมุดและทำรายงานความก้าวหน้าของห้องสมุด โดยศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต เป็นผู้ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินตรวจความก้าวหน้าส่วนพระองค์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2553

ภาค 5

รายชื่อคณะกรรมการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553

และประชุมวิชาการ

เรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ: สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน”

ที่ 6 /2553

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553

และประชุมวิชาการ

เรื่อง “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ: สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน”

.....

ด้วยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กำหนดจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการ เรื่อง การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ: สรรค์สร้างสังคมไทยเป็นสังคมการอ่าน (A Decade Of National Reading Agenda : Create Reading Thai Society) ระหว่างวันที่ 20-23 ธันวาคม 2553 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร

เพื่อให้การจัดประชุมบรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการจัดประชุม ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ

1. นายกสมาคม
(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต)	ประธาน
2. อุปนายกคนที่ 1
(รองศาสตราจารย์ดร.ทัศนากาญจน์)	รองประธาน
3. อุปนายกคนที่ 2
(นางสาวเอมอร ตันเกียรติ)	รองประธาน
4. เกรียนุญคนที่ 1
(นางสุคนธ์ ศิริวงศ์วัฒน์)	กรรมการ
5. ประธานแผนกวิชาการคนที่ 1
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล)	กรรมการ
6. ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพคนที่ 1
(นางสาวสุจิตรา สุภาพ)	กรรมการ
7. ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพคนที่ 2
(นายฤทธิชัย เตชะมัทธพันธ์)	กรรมการ
8. ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ
และประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสารสนเทศนานาชาติ
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน)	กรรมการ

9. ประธานแผนกลูกค้าสัมพันธ์ (ดร. มลิวัดย์ ประดิษฐ์ธีระ)	กรรมการ
10. ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ (ดร. ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์)	กรรมการ
11. ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา (รองศาสตราจารย์ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)	กรรมการ
12. ประธานแผนกปฎิคม (นางสาวกรรณกาญจน์ ถนอมพล)	กรรมการ
13. นายทะเบียน (นางกาญจนา สุนทรณเฑ)	กรรมการ
14. นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน (ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา)	กรรมการ
15. ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ (นางวิลาวัณย์ ทรัพย์พันแสน)	กรรมการ
16. ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (นางสาวจิตติรัตน์ สุวรรณปราโมทย์)	กรรมการ
17. กรรมการและเลขานุการคนที่ 1 (นางวีระวรรณ วรรณโท)	กรรมการและเลขานุการ
18. กรรมการและเลขานุการคนที่ 2 และประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน (นายสุรพล ฤทธิ์รวมทรัพย์)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19. นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	กรรมการ
20. นางละเอียด ศรีวรรณ	กรรมการ

มีหน้าที่ดังนี้ อำนวยการและประสานงานการจัดการประชุมและกิจกรรมทุกฝ่าย เพื่อให้การประชุมดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

1. คณะอนุกรรมการฝ่ายวิชาการและประเมินผล

1. รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพจน์ วณิชกุล	ประธาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล	รองประธานคนที่ 1
3. รองศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์ วิภาวิน	รองประธานคนที่ 2
4. นาง ชวนพิศ สุตันสนีย์	อนุกรรมการ
5. นาง ครองทรัพย์ เจิตนภาพันท์	อนุกรรมการ
6. นางสาว รุ่งทิวา คำทวี	อนุกรรมการ
7. นาง วรรณ พลเสน	อนุกรรมการ

8. นาง มานะศรี ยงเจริญ	อนุกรรมการ
9. นางสาวสุภาพร เรืองปิยะเสรี	อนุกรรมการ
10. นางกลิ่นประทุม ทองนาถ	อนุกรรมการ
11. นางสาว ภัทรมน อุ้งเงิน	อนุกรรมการ
12. นางสาวนพวรรณ ถาวรประเสริฐ	อนุกรรมการ
13. นางสาวขวัญเรือน วงศ์ศรีสังข์	อนุกรรมการ
14. นางสาว สุพัตรา ศิริวัฒน์	อนุกรรมการและเลขานุการ
15. นางสาววิสาขา รามสมภพ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อการประชุม โครงการ แผนการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการ
อำนวยการ
2. กำหนดวิทยากร ติดต่อและทำหน้าที่เชิญและตอบขอบคุณวิทยากร
3. จัดทำและประสานงานกับแผนกจัดทำวารสารในการจัดพิมพ์เอกสารการประชุมวิชาการ
4. จัดทำกำหนดการประชุมและสูจิบัตรการประชุม
5. จัดเตรียมข้อมูลแนะนำวิทยากรเพื่อให้ข้อมูลและประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. จัดเตรียมข้อมูลทางวิชาการสำหรับวิทยากรปาฐกถา
7. ประสานกับสำนักงานสมาคมในการผลิตกระเป๋าสื่อเอกสารการประชุม
8. จัดและแจกเอกสารการประชุม
9. ประสานกับฝ่ายสถานที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่วิทยากรในด้านเอกสาร โสตทัศนูปกรณ์
สถานที่จอดรถ และอื่น ๆ
10. จัดรายงาน จัดทำเอกสารระหว่างการประชุม และสรุปการประชุมทางวิชาการ แจกแก่ผู้เข้า
ประชุมและเผยแพร่
11. ดำเนินการตามกำหนดการประชุมและประสานงานดูแลความเรียบร้อยการจัดประชุมประจำวัน
12. จัดทำแบบประเมินผลการประชุมทางวิชาการและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ตลอดจน
การดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดประชุม แจกจ่ายและจัดเก็บเพื่อประเมินผล
13. ประเมินผลการประชุมทางวิชาการและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ตลอดจนการทำงานของ
ฝ่ายต่าง ๆ และรายงานผลสรุปเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ในการประชุมเดือนต่อไป
14. ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
15. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

2. คณะอนุกรรมการฝ่ายรับลงทะเบียนและสมัครสมาชิก

1. นางกาญจนา สุคนธมณี	ประธาน
2. นางสมปอง มีสิตตะ	รองประธาน
3. นางสาวยุพดี จารุทรัพย์	อนุกรรมการ

4. นางเอกอนงค์ ดวงจักร์	อนุกรรมการ
5. นางสาวจันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว	อนุกรรมการ
6. นางพนิดา จมูศรี	อนุกรรมการ
7. นางสาวสรินทร์ ยางงาม	อนุกรรมการ
8. นางสาวนภัสรพี ธรรมศิริพงษ์	อนุกรรมการ
9. นางสาวตรุณี แก้วเกตุ	อนุกรรมการ
10. นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย	อนุกรรมการ
11. นางสาวปรีดา อิ่มใจดี	อนุกรรมการ
12. นางสาวกรรณา ศรีเจริญ	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. รับลงทะเบียนก่อนและระหว่างการประชุม
3. ประสานงานกับคณะอนุกรรมการฝ่ายการเงินและการบัญชีในการรับลงทะเบียนหน่วยงาน
4. แจกคู่มืออาหารแก่ผู้ลงทะเบียน
5. จัดทำรายชื่อผู้เข้าประชุมส่งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. รณรงค์และรับสมัครสมาชิกใหม่
7. ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

3. คณะอนุกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี

1. นางสาวคนธ์ ศิริวงศ์วรรณ	ประธาน
2. นางสาวสุภา วิหคไพบูลย์	รองประธาน
3. นางสาวปรีดา อิ่มใจดี	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. จัดเตรียมและจ่ายเงินให้ประธานในพิธี/องค์ปาฐกถาพิเศษ และวิทยากร
3. จัดทำข้อปฏิบัติในการรับและการจ่ายเงินของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
4. ประสานกับอนุกรรมการฝ่ายลงทะเบียนในการรับเงินลงทะเบียนหน่วยงาน
5. จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานการรับและการจ่ายเงินของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
6. รวบรวมบัญชีรายรับ-รายจ่ายของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ จัดทำสรุปบัญชีรับจ่ายของการประชุม
7. ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

4. คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. ดร. มลิวลย์ ประดิษฐ์ธีระ	ประธาน
2. นางสาวสุจิตรา สุภาพ	รองประธาน
3. นายกิตติชัย กุมาร	อนุกรรมการ
4. นางนาถสุดา สาธุธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการประชุมไปยังสื่อมวลชน และเว็บไซต์ทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังการประชุม
3. จัดทำข่าวสมาคมห้องสมุดฉบับพิเศษระหว่างการประชุม 1 ฉบับ
4. บันทึกภาพ
5. รับแจ้งข้อมูลระหว่างการประชุม
6. เชิญสื่อมวลชน
7. ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีการ พิธีกร และปฏิคม

1. นางสาวศุภมาส ณ ถลาง	ที่ปรึกษา
2. นางสาวกรรณิกาญจน์ ถนอมพล	ประธาน
3. นางสาวรุ่งทิพย์ ห่อวโนทยาน	รองประธาน
4. นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	อนุกรรมการ
5. นางพรเพชร เจริญสิทธิ์	อนุกรรมการ
6. นางวารุณี ลำยอง	อนุกรรมการ
7. นางจริยา หวังเชิดชูเกียรติ	อนุกรรมการ
8. นางอุไร สวัสดิกุล ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
9. นางเกื้อกุล พกุลานนท์	อนุกรรมการ
10. นางสาวพิณทิมา เลิศสมบูรณ์	อนุกรรมการ
11. นางสาวกฤตชญา รัตนประทีป	อนุกรรมการ
12. นางสมฤดี แย้มขจร	อนุกรรมการ
13. นางสาวสินี อินทสุวรรณ	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. จัดและดำเนินการพิธีเปิดและพิธีปิด
3. จัดทำโล่ผู้มีอุปการคุณ บุคคลดีเด่น และห้องสมุดดีเด่น

4. ต้อนรับผู้เข้ารับโล่ ดำเนินพิธีการด้านการเข้ารับโล่
5. เตรียมรายชื่อและจัดส่งบัตรเชิญแขกผู้มีเกียรติมาร่วมพิธีเปิดและงานเลี้ยงรับรอง
6. ประสานงานกับประธานในพิธีและนายกสมาคมฯในเรื่องพิธีการและอื่น ๆ
7. จัดระบบและประสานงานการจัดเตรียมอาหารว่างแก่แขกรับเชิญและสื่อมวลชน อาหารกลางวันแก่ผู้เข้าร่วมประชุมและคณะกรรมการ/อนุกรรมการ
8. จัดเตรียมรูปแบบการจัดงานเลี้ยงรับรองผู้เข้าร่วมประชุมและงานมุทิตาจิตบรรณารักษ์เกษียณ
9. ต้อนรับสื่อมวลชนและฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
10. จัดระบบการตรวจสอบ ดูแลและอำนวยความสะดวกเฉพาะผู้เข้าประชุมและผู้ร่วมงานเลี้ยงรับรอง
11. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

6. คณะอนุกรรมการฝ่ายสถานที่

1. นางสาวเอมอร ดันเถียร	ประธาน
2. นาวาอากาศเอกหญิง นวรัตน์ ทองสลวย	รองประธาน
3. นางช่อทิพย์ มงคลมัลย์	อนุกรรมการ
4. นางสุนีย์ โลกนิยม	อนุกรรมการ
5. ดร.นฤมล ชื่นไวย	อนุกรรมการ
6. นายณรงค์ชัย ทิพย์มณี	อนุกรรมการ
7. นางสาวพจมาลย์ สุวรรณรัฐโชติ	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. จัดเตรียมตกแต่งเวที สถานที่ และบริเวณจัดการประชุม
3. จัดเตรียมและกำหนดขนาดพื้นที่และใช้แสดงหรือจำหน่ายสื่อการศึกษา และกำหนดราคาเช่าพื้นที่ เสนอให้คณะกรรมการอำนวยการ พิจารณาให้ความเห็นชอบ
4. ประสานกับกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการเข้าพักและออกจากโรงแรม
5. ประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการต้อนรับประธานในพิธี
6. ประสานงานกับฝ่ายปฏิคมและพิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และโรงแรม
7. จัดเตรียมสถานที่จอดรถ (สำหรับวิทยากร/กรรมการ/รถทัวร์ 7 คัน
8. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

7. คณะอนุกรรมการฝ่ายศึกษาดูงาน

1. ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์	ประธาน
2. นายสมภพ มีสบาย	อนุกรรมการ
3. นางสาวทิพยา อรรถวิสุทธิกุล	อนุกรรมการ

4. นางอัจฉรา สิริสมบัติเจริญ	อนุกรรมการ
5. นายประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหกาล	อนุกรรมการ
6. นางสาววิวรรณ พุ่มซ้อน	อนุกรรมการ
7. นางสาวปณณภา สุขสาคร	อนุกรรมการ
8. นางเทพรัตน์ ฉายวัฒนา	อนุกรรมการ
9. นางสาวศุภาวิดา พรหมสุขทวี	อนุกรรมการ
10. นายสันติ วงศ์จัญญลักษณ์	อนุกรรมการ
11. นางสาววิไลพร ปะมะพุดโต	อนุกรรมการ
12. นางอัจฉรา จารุวรรณ	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
2. ติดต่อประสานงานห้องสมุดและหน่วยงานที่จะไปศึกษาดูงาน
3. จัดสายในการเดินทางศึกษาดูงานห้องสมุดในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
4. ติดต่อบริษัทรถเช่าและพิจารณาสัญญาเช่า โดยละเอียดรอบคอบ
5. ประชาสัมพันธ์ ประสานงานสมาชิก ในการเลือกสายเดินทางทัศนศึกษา
6. ประสานงานกับคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องในการเลือกสายทัศนศึกษาของผู้เข้าร่วมประชุม
7. จัดทำเอกสารเผยแพร่ตามความเหมาะสม
8. ดูแลสมาชิกในการเดินทางเยี่ยมชม ศึกษาดูงานห้องสมุดและหน่วยงาน
9. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

8. คณะอนุกรรมการฝ่ายหาทุน/แลกเปลี่ยน/ ร้านจำหน่ายหนังสือ / เลขานุการและสวัสดิการ

1. นางวีระวรรณ วรรณโท	ประธาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดี วิเศษฐ์พันธ์	รองประธาน
3. นายสุรพล ฤทธิ์รวมทรัพย์	อนุกรรมการ
4. นางสาวพวงทอง พงษ์สถิตย์	อนุกรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรม และการดำเนินงานและงบประมาณเสนอคณะกรรมการอำนวยการ เป็นศูนย์กลางอำนวยการประชุม
2. ทำหนังสือเชิญสมาชิกสมาคมฯ เข้าร่วมการประชุมและหนังสือถึงหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขออนุญาตให้สมาชิกเข้าร่วมการประชุมและหนังสือถึงหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขออนุญาตให้สมาชิกเข้าร่วมประชุม อำนาจความสะดวกให้ร้านจำหน่ายสื่อการศึกษาในการมอบของที่ระลึกแก่ประธานในพิธี
3. เตรียมการในเรื่องการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปีให้เป็นไปตามข้อบังคับของสมาคมฯ
4. ประสานงานกับฝ่ายลงทะเบียนในการรับลงทะเบียนสมาชิกที่เข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี

5. จัดทำเอกสารและรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี
6. ประสานงานกับร้านต่าง ๆ เพื่อหารายได้ให้สมาคมห้องสมุดฯ
7. ประสานงานกับร้านจำหน่ายสื่อการศึกษาเพื่อแสดงผลิตภัณฑ์/นวัตกรรมบนเวทีในวันเวลาตามกำหนด
8. จำหน่ายของที่ระลึกของสมาคมฯ ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม
9. ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทุนให้สมาคมฯ
10. อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่คณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
11. ทำเกียรติบัตรผู้เข้าร่วมประชุม
12. ดูแลรับผิดชอบบูรณสมาคม
13. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการประชุม

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2553

(ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิง แม้นมาส ชวลิต)
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

□ □ □

รายชื่อผู้จัดทำวารสารฉบับพิเศษ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

บรรณาธิการประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา หาญพล

รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วณิชกุล

นางสาวสุจิตรา สุวภาพ

การสมัครเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นสมาคมวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์สมาคมเดียวในประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2497 ด้วยความร่วมมือร่วมใจ พลังความสามัคคี และความเสียสละของบรรณารักษ์อาวุโส โดยมีที่มาจาก “ชมรมห้องสมุด” ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของบุคคลที่เข้ารับการศึกษาวิชาจัดห้องสมุดที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วง พ.ศ.2493-2495

สมาคมฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. 2519 มีชมรมในสังกัดรวม 9 ชมรม จำแนกตามความสนใจของสมาชิก

สมาคมฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อสมาชิก วิชาชีพและสังคมสืบเนื่องมาโดยตลอดโดยมีคณะกรรมการบริหารจำนวน 25 ท่าน ซึ่งสมาชิกเป็นผู้เลือกให้รับผิดชอบการบริหารงาน มีวาระ 2 ปี และสมาคมฯ ได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่า 50 ปี ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากการรวมพลังของพวกเราและท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อวิชาชีพ ในโอกาสนี้จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านและสถาบันของท่านสมัครเป็นสมาชิกเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพของท่านและเพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างสรรค์สมาคมวิชาชีพและสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ของสมาคม

1. ส่งเสริมความสามัคคี และสงเคราะห์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก
2. ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือ สารนิเทศศาสตร์
3. ส่งเสริมการประกอบวิชาชีพและสถานภาพของผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์
4. ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพแก่สมาชิก บุคลากรห้องสมุดและผู้ประกอบวิชาชีพ งานบริการสารสนเทศ
5. ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และผู้ประกอบวิชาชีพ งานบริการสารสนเทศ
6. ส่งเสริมการใช้วิชาชีพเพื่อบริการสังคม การพัฒนาสังคม การอ่านและการเรียนรู้
7. ส่งเสริมความร่วมมือและเครือข่ายระหว่างสมาชิก บุคลากรวิชาชีพ และสถาบัน
8. ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ประโยชน์ของการเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

1. เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาทางวิชาการ วิชาชีพ และศักยภาพของสมาชิก
2. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการวิชาชีพที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ จากสิ่งพิมพ์ของสมาคม ได้แก่ ข่าวสมาคมฯ วารสารห้องสมุด
3. การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่จัดโดยสมาคม และชมรมในสังกัด โดยได้รับส่วนลด
4. การได้รับบริการต่างๆ จากสมาคม เช่น การให้คำปรึกษาแนะนำ การจัดตั้งและการพัฒนาห้องสมุด
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารสมาคม การพัฒนาวิชาการวิชาชีพ และบริการทางวิชาการแก่สังคม อันแสดงถึงความรู้ ความสามารถของท่าน
6. การจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และหนังสือของสมาคมในราคารลดพิเศษ

วิธีการสมัครเป็นสมาชิก

1. พิจารณาว่าท่านมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกประเภทใด

สมาชิกสามัญ : สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาการบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาอื่น และสอนหรือเคยสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือเป็นสมาชิกวิสามัญและมีผลงานดีเด่นทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ เป็นที่ประจักษ์มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

สมาชิกนิติบุคคล : ได้แก่คณะบุคคล สถาบัน หน่วยงานหรือองค์การที่มีความสนใจในกิจการในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์

2. กรอกรายละเอียดในใบสมัครสมาชิก และส่งใบสมัคร พร้อมธนาคัติ สั่งจ่าย ปณ. คลองจั่น ในนาม ผศ.สุวดี วิเศษฐ์พันธุ์ หรือโอนเงินผ่านธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเทเวศร์ ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย-วิชาการ เลขที่บัญชี 020-2-44571-3 ประเภทบัญชีออมทรัพย์ (กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินที่โทรสาร 0-2734-9021)

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ เว็บไซต์สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย www.tla.or.th

ใบสมัครสมาชิก / ใบต่ออายุสมาชิก สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021

วัตถุประสงค์การสมัคร ☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ สมาชิกเลขที่
☐ ต่ออายุสมาชิกรายปี
(สมาชิกบุคคลรายปีต่ออายุต่อเนื่องกันครบ 7 ปี จะได้สิทธิเป็นสมาชิกตลอดชีพ)

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว) นามสกุล
Name (Mr., Mrs., Miss) Surname
2. เกิดวันที่ เดือน พ.ศ.

3.วุฒิการศึกษา

ชื่อวุฒิ	วิชาเอก	สถาบัน	พ.ศ. ที่จบ
อนุปริญญา			
ปริญญาตรี			
ปริญญาโท			
ปริญญาเอก			
อื่นๆ โปรดระบุ			

4. ตำแหน่งปัจจุบัน
5. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)
6. ตำแหน่งบริหาร (ถ้ามี)
7. สถานที่ทำงาน เลขที่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร E-mail
8. ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ที่อยู่ที่ต้องการให้สมาคมห้องสมุดฯ ส่งจดหมายติดต่อ ☐ ที่ทำงาน ☐ ที่อยู่ปัจจุบัน
9. ความเชี่ยวชาญด้านการ

10. ประเภทของสมาชิก (โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้ารายการที่สมัคร)
☐ บุคคลตลอดชีพ 2,000 บาท
☐ วิชาสามัญ บุคคลรายปี ปีละ 300 บาท
☐ บุคคลรายปี ปีละ 500 บาท
☐ นิติบุคคล ปีละ 1,200 บาท

หมายเหตุ ราคาโดยรวมอัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกแล้ว
สมาชิกชมรม ขอสมัครเป็นสมาชิกชมรมต่อไป
โปรดระบุเพียงชมรมเดียว โดยกาเครื่องหมาย ✓ หน้าชมรมที่ท่านต้องการ
กรณีสนใจสมัครเป็นสมาชิกชมรมมากกว่า 1 ชมรม โปรดติดต่อกำนักงาน
สมาคมห้องสมุดฯ หรือติดต่อบริษัทที่ท่านสนใจโดยตรง
☐ ชมรมบรรณารักษศาสตร์และศึกษาศาสตร์ / ชบอ.
☐ ชมรมห้องสมุดประชาชน / ชปช.
☐ ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ / ชนช.
☐ ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี / ชอท.
☐ ชมรมผู้นิเทศน์วิชาการศึกษาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ / ชสท.
☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน / ชปร.
☐ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ / ชพ.
☐ ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ / ชพช.

ข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติตามข้อบังคับของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ลงนาม ผู้สมัคร
(.....)
วันที่ เดือน พ.ศ.

ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม

การชำระเงิน
() เงินสด () โอนเงินเข้าบัญชี
ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย - วิชาการ
เลขที่บัญชี 020-244571-3 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์
ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเพชร

ใบสมัครสมาชิก / ใบสั่งซื้อ

วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

อัตราค่าบอกรับ/สั่งซื้อวารสาร

ปีละ 250 บาท หรือฉบับปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าส่ง)

ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว).....สมาชิกสมาคมเลขที่.....
ชื่อหน่วยงานที่สังกัด.....
ที่อยู่สำหรับส่งวารสารเลขที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์จะบอกรับ/สั่งซื้อวารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยดังนี้

() บอกรับเป็นสมาชิกรายปีที่.....พ.ศ.....จำนวน.....ชุด (copy) ชุดละ.....บาท
รวมเป็นเงิน.....บาท

ลงนาม ผู้สมัคร

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ต้องการให้ออกใบเสร็จในนาม.....

การชำระเงิน

() เงินสด

() โอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทเวศร์

ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-วิชาการ เลขที่บัญชี 020-244571-3

หมายเหตุ

สมาชิกผู้ใดไม่ได้รับวารสารวิจัย

โปรดแจ้ง คุณสุดี วิเชษฐ์พันธ์ บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นลายลักษณ์อักษร

E-mail : suwadee_tla@yahoo.com

ใบสมัครสมาชิก / ใบสั่งซื้อ

วารสารห้องสมุด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

อัตราค่าบอกรับ/สั่งซื้อวารสาร

ปีละ 250 บาท หรือฉบับปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าส่ง)

ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว).....สมาชิกสมาคมเลขที่.....

ชื่อหน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่สำหรับส่งวารสารเลขที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์จะบอกรับ/สั่งซื้อวารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยดังนี้

() บอกรับเป็นสมาชิกรายปีที่.....พ.ศ.....จำนวน.....ชุด (copy) ชุดละ.....บาท
รวมเป็นเงิน.....บาท

ลงนาม ผู้สมัคร

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ต้องการให้ออกใบเสร็จในนาม.....

การชำระเงิน

() เงินสด

() โอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทเวศร์

ชื่อบัญชี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-วิชาการ เลขที่บัญชี 020-244571-3

หมายเหตุ

สมาชิกผู้ใดไม่ได้รับวารสารห้องสมุด

โปรดแจ้ง คุณสุดี วิเชษฐ์พันธ์ุ บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นลายลักษณ์อักษร

E-mail : suwadee_tla@yahoo.com

อัตราค่าโฆษณา

วารสารห้องสมุด

วารสารห้องสมุดเป็นวารสารวิชาการรายหกเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ ความคิดในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเป็นสื่อกลางในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ (จัดพิมพ์ส่งให้สมาชิกทั่วประเทศ)

ประเภทที่ 1	ปกหลังเต็มหน้าด้านนอก (4 สี ฉบับ 1 ปี)	=	30,000 บาท
ประเภทที่ 2	ปกหลังเต็มหน้าด้านใน (4 สี ฉบับ 1 ปี)	=	20,000 บาท
ประเภทที่ 3	หน้าในเล่ม (เนื้อใน) ขาวดำ		
	1. 2 ฉบับ (1 ปี)	=	10,000 บาท
	2. 1 ฉบับ (ครึ่งปี)	=	5,000 บาท

การชำระเงิน

โอนเงินเข้าบัญชีชื่อ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-วิชาการ เลขที่บัญชี 020-2-44571-3 ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเทเวศน์ บัญชีออมทรัพย์

โปรดส่งโทรสารหลักฐานการชำระเงินที่หมายเลข 02-734-9021

ข้าพเจ้าขอโฆษณาประเภท (กี่ฉบับ) อัตรา บาท พร้อมนี้ได้โอนเงิน/
ตัวแลกเงิน จำนวน บาท (ตัวอักษร)
สถานที่ติดต่อ โทรศัพท์.....
มือถือ โทรสาร E-mail :

ลงนาม

(.....)

วันที่

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. (02) 734-9022-3, 089-893-9397 โทรสาร (02) 734-9021
<http://www.tla.or.th>

ให้บริการ

- ✓ รับผิดชอบประชุม สัมมนา ฝึกอบรม
- ✓ จัดกิจกรรมทางวิชาการ
- ✓ เป็นที่ปรึกษาในการจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุด การเรียนการสอน การวิจัย
การเขียนผลงานทางวิชาการ โดยคณะวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
- ✓ ออกแบบจัดตั้งห้องสมุด
- ✓ รับปรึกษาปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด

จำหน่าย

- ✓ ครุภัณฑ์ห้องสมุด
- ✓ วัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดตลอดจนอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ
- ✓ หนังสือวิชาชีพและสิ่งพิมพ์ของสมาคมฯ

โดยยึดมั่นในคุณภาพ มาตรฐาน และบริการ

สนใจใช้บริการ โปรดติดต่อโดยตรง
ตามที่อยู่และโทรศัพท์ข้างต้น

ทชก. รวิน พิมพ์ ตั้ง กรุ๊ป

510/35-36 ถนนประชาอุทิศ 6 ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ 10140

โทร. 0 2873 0070, 08 6625 8259, 08 1421 6821 โทรสาร 0 2427 8370

e-mail : rawin.printing@gmail.com

รับพิมพ์ จิตวิทยานิพนธ์/ปรัชญานิพนธ์

เอกสารขอเลื่อนตำแหน่งข้าราชการครู หนังสือ วิชาสาร
ผลงานทางวิชาการ เอกสารประกอบการประชุม-สัมมนา
สิ่งพิมพ์ทุกประเภท แฟ้ม+กระเป๋าสตางค์ใส่เอกสาร

ดำเนินการโดย ทีมงานปริญาโทบรรณารักษศาสตร์

ทชก. ชี แอนด์ ดี การพิมพ์

20/43 หมู่ 10 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150

โทร. 0 2898 5122 โทรสาร 0 2898 5126

e-mail : chinupong_43@yahoo.com

รับพิมพ์ :

สิ่งพิมพ์ทุกชนิด

อาทิ...

- แคลตตาล็อค, โบรชัวร์
- เอกสารสำนักงาน
- หนังสือธรรมะ
- ฯลฯ

ขอสนับสนุนการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 และประชุมวิชาการ

บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด

84-42 ถ. นครสวรรค์ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

โทร. 0-2282-5520, 0-2282-7537, 0-2282-0282, 0-2282-0076

โทรสาร. 0-2281-4213

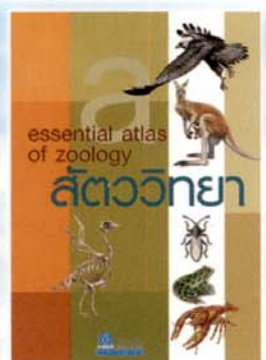
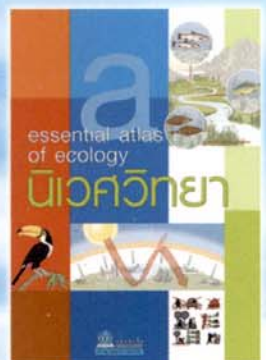
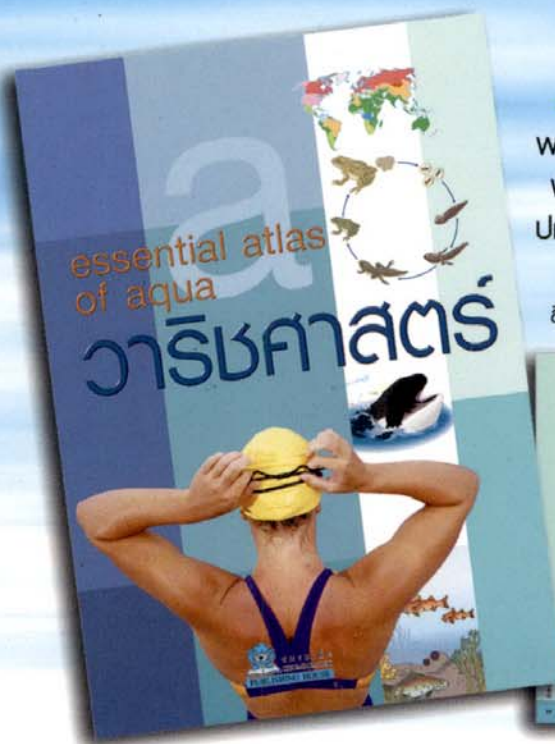
ESSENTIAL ATLAS

หนังสือชุดแผนภาพ

หนังสือชุดนี้มีทั้งหมด 13 เล่ม
รวบรวมข้อมูล เนื้อหาสาระ ตามรายวิชา
พร้อมตารางเทียบ และภาพประกอบสวยงาม
พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตอย่างดี สีสันทั้งเล่ม
ปกแข็ง หน้า 96 หน้า ขนาด 21 x 29.5 ซม.
ราคาเล่มละ 300 บาท

ลิขสิทธิ์ถูกต้องจากสำนักพิมพ์ Parramon ประเทศสเปน

สนใจสั่งซื้อติดต่อได้ที่ : ชมรมเด็ก

122/110 ซอย 91/1 ถนนประชาอุทิศ แขวง/เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

โทรศัพท์ : 02-871-7542-44 โทรสาร : 02-871-7545

www.chomromdek.com e-mail : Webmaster@chomromdek.com